

T.C
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ANNE BABALARIN VE ÖĞRETMENLERİN
OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Safiye OK

İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Yönetimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Halil EKŞİ

NİSAN, 2016

T.C
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ANNE BABALARIN VE ÖĞRETMENLERİN
OKUL AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Safiye OK
(Y1212.041123)

İşletme Ana Bilim Dalı
İşletme Yönetimi Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Halil EKŞİ

NİSAN, 2016

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Tezli Yüksek Lisans Programı Y1212.041123 numaralı öğrencisi Safiye OK'un "OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ANNE BABALARIN VE ÖĞRETMENLERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 02.03.2016 tarih ve 2016/05 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından .aybichşi ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :12/04/2016

1)Tez Danışmanı: Prof. Dr. Halil EKŞİ

2) Jüri Üyesi : Prof. Dr. Recep Cengiz AKÇAY

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Ganime AYDIN

.....

.....

.....

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum "okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliği hakkındaki görüşlerinin incelenmesi" adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Bibliyografya'da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (12/04/2016)

Safiye OK

ÖNSÖZ

Her geçen gün değişen dünya koşullarıyla birlikte, okul öncesi eğitimin önemi de değişmektedir. Annelerin çalışma hayatına kalıtımının artmasıyla birlikte, okul öncesi eğitim kurumlarına talep artmakta ve artan talepler okul öncesi eğitime devamlılığı olumlu etkilemektedir. İlköğretim okullarından önce okul öncesi kurumlarla tanışan çocuklar, hem okul öncesi eğitim döneminde hem de ilköğretim sürecinde aile desteğiyle daha sosyal olabilmektedirler. Bu araştırma anne baba ve öğretmenlerin okul – aile işbirliği hakkındaki görüşlerinden oluşturulmuştur.

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde birçok kişinin katkıları olmuştur. Tezimin konusunun seçiminde, çalışmanın yürütülmesinde bana destek sağlayan değerli danışmanım Prof. Dr. Halil EKŞİ' ye teşekkür ederim.

Tezimin konu seçimi aşamasında ufkumu açan Doç. Dr. Birsen EKİNCİ GÜZEL ' e, tezimin görüşmelerini yaparken bana destek olan değerli İlçe Milli Eğitim Müdürümüz Harun DİZİEGRİ' ye, değerli Şube Müdürümüz Ferhat TEKELİ' ye, değerli Okul Müdürleri ve meslektaşlarıma, yüksek lisans dönemimde beni pes etmeden destekleyen ailem, eşim ve arkadaşlarıma sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Nisan, 2015

Safiye OK

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	VIII
ÇİZELGE LİSTESİ	XI
ÖZET	XIV
ABSTRACT	XVI
1.GİRİŞ	1
1.1.Araştırmanın Problemi.....	1
1.2.Araştırmanın Amacı.....	7
1.3.Araştırmanın Alt Amaçları.....	8
1.4.Araştırmanın Önemi.....	8
1.5.Tanımlar.....	10
2.TEORİK ÇERÇEVE	11
2.1.Ailenin Tanımı.....	11
2.2. Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Önemi.....	11
2.3. Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Eğitime Katılımının Önemi.....	17
2.4.Aile Katılım Modelleri.....	20
2.5.Aile Katılımının Yararları.....	21
2.6.Aile Katılımının Engelleri.....	22
2.7.Aile Katılım Düzeyleri.....	27
2.8. Aile Katılım Etkinlikleri.....	29
2.8.1. Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Etkinlikleri.....	30
2.9.Okul Öncesi Eğitimi Etkileyen Temel Görüşler.....	34
2.10. İlgili Araştırmalar.....	39
3.YÖNTEM	43
3.1.Araştırmanın Modeli.....	43
3.2.Katılımcılar.....	43
3.3.Veri Toplama Araçları.....	44
3.4.Verilerin Toplanması.....	44
4.BULGULAR	47
4.1.Anne ve Babaların Demografik Özellikleri.....	47
4.2.Anne Babaların Ve Öğretmenlerin “ Okul – Aile İşbirliği “ Hakkındaki Görüşleri.....	52
4.3.Okul – Aile İşbirliğine Yönelik Çalışmalar.....	59
4.4.Anne ve Babaların Okul – Aile İşbirliğine İlişkin Görüşleri.....	68
5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	76
5.1.Sonuç.....	76
5.2.Tartışma.....	77
5.3.Öneriler.....	79
5.3.1.Öğretmenlere Yönelik Öneriler.....	79
5.3.2.Velilere Yönelik Öneriler.....	80
5.3.3. Araştırmacılara Öneriler.....	80
KAYNAKLAR	81
EKLER	85

EK 1: Okul Öncesi Eğitimde Ailelerin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Görüşme Formu Uzman Kanısı Formu.....	85
EK 2: Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Görüşme Formu Uzman Kanısı Formu.....	88
EK 3: Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Görüşme Formu.....	90
EK 4: Okul Öncesi Eğitimde Ailelerin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Görüşme Formu.....	92
EK 5: İzin Belgesi.....	94
EK 6: Etik Kurul Onay Belgesi.....	95
ÖZGEÇMİŞ	96

ÇİZELGE LİSTESİ

SAYFA

Çizelge 4.1: Anne ve Babaların Demografik Özellikleri.....	48
Çizelge 4.1.1: Yaş Değişkeni için Frekans Değerleri.....	48
Çizelge 4.1.2: Anne-Babaların ve Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri.....	48
Çizelge 4.1.3: Meslek Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri.....	49
Çizelge 4.1.4: Anne-Babaların ve Öğretmenlerin Çocuk sayısı Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri.....	50
Çizelge 4.1.5: Öğretmenlerin Ve Anne Babaların Medeni Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri.....	51
Çizelge 4.1.6: Öğretmenlerin Meslek Yılı Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri.....	51
Çizelge 4.2.1: Anne Ve Babaların Okul Öncesi Eğitimde Zorunlu Eğitime Bakış Açıklarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri.....	53
Çizelge 4.2.2: Anne ve Babaların Okula Niçin Gönderdiklerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	54
Çizelge 4.2.3: Anne ve Babaların Okuldan, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	55
Çizelge 4.2.4: Anne Ve Babaların Elinde Fırsat Olsa Çocuğunu Okul Öncesi Eğitime Göndermemeyi Tercih Etme Durumlarına İlişkin Frekans Değerleri.....	57
Çizelge 4.2.5: Anne Ve Babaların Okul – Aile Birliği Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans Değerleri.....	57
Çizelge 4.2.6: Öğretmenlerin Okul – Aile Birliği Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans Değerleri.....	58
Çizelge 4.3.1: Araştırmaya Katılan Anne Babaların ve Öğretmenlerin Okul – Aile İşbirliği Çalışmaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Frekans Değerleri.....	59
Çizelge 4.3.2: Araştırmaya Katılan Anne Babaların Ve Öğretmenlerin , Okul – Aile İşbirliği Etkinliklerinin Sıklığına İlişkin Frekans Değerleri.....	60
Çizelge 4.3.3: Araştırmaya Katılan Anne Babaların Okul – Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılıp Katılmadığına İlişkin Frekans Değerleri.....	61
Çizelge 4.3.4: Anne ve Babaların Okul – Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılımını Engelleyen Faktörlerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	62
Çizelge 4.3.5: Öğretmenlerin Okul – Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılımını Engelleyen Faktörlerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	63
Çizelge 4.3.6: Anne ve Babaların Veli Toplantılarına Çağırılıp Çağırılmamasına İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	64
Çizelge 4.3.7: Anne ve Babaların Veli Toplantılarının Sıklığına İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	64
Çizelge 4.3.8: Anne ve Babaların Veli Toplantılarında Konuşulan Konulara İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri.....	65

Çizelge 4.3.9: Anne Babaların ve Öğretmenlerin Yapılan Veli Toplantılarından Memnun Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri.....	67
Çizelge 4.4.1: Anne Babaların Ve Öğretmenlerin Okul – Aile İşbirliği Hakkındaki İletişimi Durumuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri.....	68
Çizelge 4.4.2: Araştırmaya Katılan Anne ve Babaların ve Öğretmenlerin Okul – aile İşbirliğiyle İlgili İletişim Şekillerine İlişkin Frekans Değerleri.....	69
Çizelge 4.4.3: Okul – Aile İşbirliğinin Anne Ve Babalara Ve Öğretmenlere Katkısına İlişkin Frekans Değerleri.....	70
Çizelge 4.4.4: Okul-Aile İşbirliğiyle İlgili Ailelerin Başından Geçen Olaylara İlişkin Frekans Değerleri.....	71
Çizelge 4.4.5: Okul-Aile İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Frekans Değerleri.....	72

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ANNE BABALARIN VE ÖĞRETMENLERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarında yürütülen okul-aile işbirliği çalışmalarının, anne baba ve öğretmen görüşleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma, nitel araştırma deseniyle yapılarak, fenomenolojik desen kullanılmıştır. Araştırmada, çeşitliliği sağlamak için evrende genellemeler yapmak yerine, ortaklık ve benzerlikleri bulmak için maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Şile ilçesinde, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 2 bağımsız anaokulu ve 2 ilköğretim okulu olmak üzere toplam 4 okuldan; 18veli ve 9 anasınıfı öğretmeni oluşturmuştur. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılarak toplanmıştır. Betimsel analiz yaklaşımı ile araştırmanın amaçları dikkate alınarak verilerin analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Nitel verilerin bulgularına göre; okul-aile işbirliği sürecindeki eksiklikler, geliştirilmesi için yapılması gerekenler konusunda, öğretmen ve veli görüşlerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Yapılan görüşmeler sonucunda anne babaların büyük çoğunluğu, veli toplantılarının yılda 2 kez yapıldığını ve bu toplantılarda; okulun, gelir – giderleri ve masraflarının konuşulduğunu söylemiştir. Anne babaların büyük çoğunluğunun okuldan, öğretmenden beklentileri; kaliteli eğitim, kural ve düzendir.

Genel olarak anne babaların ve öğretmenlerin telefonla iletişim kurdukları, yazışmalar kullandıkları, bu yazışmaların daha çok günlük bilgilendirme notları olduğu, ev ziyaretlerinin gerçekleşmediği ancak acil durumlarda veliyle yüz yüze görüşmeler yapıldığı belirlenmiştir. Araştırma bulgularına göre, anne babaların ve öğretmenlerin ortak noktalarda buluşabileceği etkinliklerin düzenlenmesi, velilerin isteklerini ve eğitim seviyesini kapsayacak etkinliklere yer verilmesi önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: *Okul öncesi, okul-aile işbirliği, öğretmen, anne baba, fenomenolojik desen*

EXAMINING PARENTS' AND TEACHERS' OPINIONS ABOUT PARENT-SCHOOL COLLABORATION IN PRE SCHOOL EDUCATION

ABSTRACT

The purpose of this study is to investigate the existing collaboration between parents and schools in the kindergartens by considering parents' and teachers' views. This is an example of a quantitative study, and in this study, phenomenological pattern and maximum variety sampling techniques were administered. The participants of the study were nine teachers who were currently teaching in a total of four elementary and kindergarten schools in the district of Şile, İstanbul. Additionally, 18 parents selected from these four schools were included as participants of the study. The data were collected by administering the semi-structured interview handouts created by the author of this study. The collected data were analyzed by using descriptive analysis with considering the titles used in the interview handouts. Direct quotations were included, too.

The results of the study have shown that there are differences between teachers' and parents' views about (1) the existing deficiencies and (2) possible suggestions for improvements in regard to parent-school collaboration. The results also showed that parents' meetings happen twice in a fiscal year and mostly the school expenses are discussed in these meetings. The expectations of parents from teachers were found as quality in education and discipline.

The findings of the study represented that parents and teachers communicate each other by using phones or letters. These letters generally consist of daily informing letters for parents. Home visits do not happen unless it is necessary to talk to parents in person. Based on the findings, activities which suits parents' educational levels and expectations need to be organized so that parents and teachers come together.

Keywords: *Pre-schooling, parent-school collaboration, teacher, mom, dad, phenomenological pattern.*

1. GİRİŞ

1.1.Araştırmanın Problemi

Ülkemizde yıllarca okul öncesi eğitim kurumları çalışan anne ve babaların çocuklarını bırakabileceği bir yer olarak algılanmıştır. Ancak hızla değişen dünyada yaşamın ilk yıllarının daha sonraki yılları üzerindeki etkisinin anlaşılması ve çocuk eğitimi ve gelişimi ile ilgili araştırmaların artmasıyla birlikte okul öncesi eğitim kurumları çocukların bırakılıp oyalanabileceği bir yer olarak algılanmaktan çıkmış ve okul öncesi eğitim önem kazanmaya başlamıştır(Özen,2008).

Çocuğun okulla tanışmasının ilk basamağı, okul öncesi eğitim oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim; doğumdan ilköğretime kadar olan çocukluk yıllarını içine kapsayan, 0-6 yaş çocuklarının gelişimsel özelliklerine uygun, uyarıcı çevre olanaklarını sunan, çocukların gelişimlerini ahlaki ve kültürel değerler doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren eğitim sürecidir. Okul öncesi eğitim kurumları, 36-55 aylık çocuklarının eğitimini gerçekleştiren kurumlardır. Anaokulunun kurucusu Froebel, çocuğun gelişiminde oyunu eğitim aracı olarak kullanmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarının amacı, çocuğa bilgi aktarmak yerine, çocuğun yeteneklerinin fark edilip gelişmesine yardımcı olmaktır. Okul öncesi eğitim kurumlarında okuma yazma öğretilmez, çocuğun gelişimi desteklenerek sağlıklı bireyler yetişmesi sağlanır. Okul öncesi eğitim kurumları çocuğu hayata hazırlar. Fakat hayata hazırlarken bunu tek başına yapamaz. Aynı zamanda aileyle de işbirliği içerisinde eğitim sürecini sürdürür.

Okullar, çocuğun gelişim gereksinimlerini tek başına karşılamada yeterli değildir. Aile katılımı ve desteği esastır ve aile katılımı okulda etkilenmektedir. Aileler aktif olarak katıldıklarında okul atmosferi daha olumlu etkilenmektedir. Çalışmalar aile katılımının okuldaki çalışmaları olumlu yönde etkilediğini göstermektedir(Seçkin ve Koç,1997).Çocuğun yaşamının ilk yıllarında en etkili kişiler, ailesidir. Okul öncesi eğitim döneminde çocuk, başkalarını taklit etme eğilimindedir. Çocuk bu taklit etme eğilimine, en sık gördüğü ailesini taklit ederek başlar. Aile, özellikle okul öncesi dönemde çocuğun yaşamında çok önemli bir görev üstlenir.

Aile, bireylerin yaşamında doğumdan önce başlayıp ve ölüme kadar devam eden, tüm yaşamı boyunca etkililiğini sürdüren bir kurumdur. Ailenin çocuğu eğitimi,

çocuğun geleceğinin şekillenmesindeki en önemli etkenlerden biridir. Eğitim-öğretimde hedefler belirlenirken çocuğu tek başına düşünmek ve buna göre ayarlamak mümkün değildir. Çocuk ve aile bir bütündür(Oğuz,2008). Küçük yaşlarda çocuk dışarıdan gelen etkilere çok açıktır. Etkilere açık olunan çocuk yaşlarda, olumsuz etkileri en aza indirmek için aile çocuğa rehber olmalıdır. Ancak, ailenin çocuğun eğitim sürecine katılımında, okul ve ailede verilen eğitim birbirinden kopuk olmamalıdır. Okul ve aile birbirinden ayrı bir yaklaşım sergilerse çocuğun gelişiminde olumsuzluklar ortaya çıkabilir.

Çocuğun okula başlaması anne baba için önemli bir olaydır. Hayatın bir başka yüzüyle karşılaştığı ve birçok temellerin atıldığı bir dönemdir. Özellikle eğitim konusunda, bu işi profesyonel anlamda yapan öğretmenlerden daha fazla öğretmen kesiliriz. Oysaki eğitim bizim yaşantılarımızla sınırlı değildir. Ayrıca aynı yerde durmaz, sürekli gelişir(Tuzcuoğlu,2007). Eğitimde önemli rol oynayan öğretmenler, öğrencinin okuldaki başarısını artıracak, iyi bir kişilik geliştirmesini sağlayacak yollar bulmaya ve geliştirmeye çalışmaktadır. Bireyde gerçekleştirilmek istenen bu amaca ulaşmak için de, eğitim ve öğretim, sadece okulda kısıtlı kalmayarak, aile-okul-çevre işbirliğinde gerçekleşmektedir. Aile ve okul arasında olumlu bir bağ kurulduğu zaman eğitim ve öğretim istenilen düzeyde gerçekleşir. Araştırmalar, okul-aile işbirliği programlarından erken yaşlarda faydalanan çocukların, okul yılları boyunca davranışlarında ve akademik başarılarında olumlu değişiklikler olduğunu göstermektedir.

Çocuğun başarısında, anne ve babanın okulla ilgili düşünceleri de büyük önem taşır. Çocuk, anne babasından edindiği ‘öğrenmeye ve başarıya’ karşı olan olumsuz tutumu çevresine yansıtır. Eğer aile, okulu önemsememiş, okula veya öğretmenine olumsuz bir tutum geliştirmişse, çocuk bunlardan etkilenerek başarısız olabilir. Çocuğun okul aktivitelerini anne ve babanın önemsememesi, onu isteksizleştirir. Bundan dolayı da çocuk başarısız olabilir.

Okul öncesi dönemde ailenin rolü, öğretmenin rolü kadar önemlidir. Ailenin çocuklarını okul öncesi eğitimde gördüklerini bilmemesi durumunda, evde çocuklarını destekleyici etkinliklerde bulunmaları zorlaşmaktadır. Aile katılımı çalışmaları eğitime aileyi de katarak çocukların bilişsel, dil, psikomotor, duygusal-sosyal gelişimlerinde aileyle birlikte hareket etmeyi amaçlamaktadır. Okul öncesi eğitim dönemi içerisinde ailenin okulla işbirliği içerisinde olması, çocukların okula

kolay alışmasını, ailedeki ve okuldaki eğitimin daha kalıcı olmasını, öğretmenin ve ailenin çocuğa sergileyeceği tutumlarda tutarlı olunmasını, eğitimde evin devamı olan okul ortamında olumlu öğrenme fırsatının yaratılmasını ve çocukların her yönden gelişimine katkıda bulunabilmesi açısından önemlidir.

Çocuk, ailesinden görerek bazı deneyimleri kazanır. Gideceği okul öncesi eğitim kurumunda öğrenmiş olduğu deneyimleri pekiştirme ve zenginleştirme fırsatı olur. Okul öncesi eğitimde ailenin eğitimde yer alması, eğitimin önemli bir parçasını oluşturmaktadır. Bu sayede eğitimin devamlılığı, ailenin çocuğunu tanınması, çocuğunun okulda neler yaptığından haberdar olabilmesi vb. nedenlerle mutlaka planlı olarak eğitimde yer verilmelidir.

Okul-aile işbirliğiyle, öğretmenler ailede yapılanlar hakkında bilgi sahibi olabilmekte, anne babalar ise okulda yapılanlar hakkında bilgi sahibi olarak, birbirlerini yakından tanıma imkanı sağlamaktadırlar. Okul ve ebeveynler çocukta olumlu davranışlara ulaşmak için birlikte hareket etmeli, okul aile işbirliğinin gerekliliğine inanmalıdır. Okul aile işbirliğinde okul, aile ve çocuk saça ayağı gibidir. Ayaklardan birinin olmayışı, diğerlerinin de görevlerini tam olarak yapamamasına neden olur.

Çelenk'e göre; ailenin çocuk üzerindeki etki alanı çok geniştir. Aileler okul çağına kadar çocuklar için hem tüm gereksinimlerinin karşılanma kaynağı hem de en yakınlarında olan ilk öğretmenleridir. İnsan kişiliğinin büyük çoğunluğunun temelleri okul öncesi dönemde atıldığı göz önüne alınırsa, çocuğun kimliğin oluşmasında ailenin ve okul öncesi eğitimin önemi ortaya çıkmış olur. Bireyin aile içerisindeki yeri, ailesinden gördüğü değer ve oluşturduğu kişilik; bireyin ileriki yaşamında geliştireceği kişiliğin ve değerlerin belirleyicisi olmaktadır.

Aile temel sosyal kurumlardandır. Aile, toplumun hem en küçük sosyal kurumu hem de eğitim kurumlarından biridir. Çocuk dünyaya geldiğinde ilk olarak aile kurumu içerisinde gözlerini dünyaya açmaktadır. Aile sıcak ilişkilerin en kuvvetli yaşandığı yer olduğu için sevgi, arkadaşlık, hoşgörü, birlik beraberlik, kardeşlik, dostluk gibi değerler bu yuvada anlam bulmaktadır. Bu güzel değerlere sahip olmayı herkes istemektedir. Aile çocuğa bu değerleri kazandıran güçlü bir kurumdur. Bu güçlü kurum çocuğun eğitiminin ilk basamağını oluşturmaktadır(Günkan,2007).

Erken çocukluk eğitiminin başarılı olması, aile desteği ve teşvikiyle mümkündür. Birçok aile, çocuklar için aile desteğinin ne kadar önemli olduğunun bilincinde değildir. Eğitimciler ise okullarının, diğerlerinden farklı olmasını, ailelerin çocuklarına destekleriyle belirlediğine inanmaktadır. Eğitimde ailenin desteğini almak, hem çocukların gelişimini olumlu yönde etmekte hem de okulun işlevini etkin olarak gerçekleştirmesini sağlamaktadır.

Aile katılımı, ebeveynlerin çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için tasarlanmış etkinliklerdir. Aile katılımında, öncelikle ailenin çocukların eğitimi üzerindeki etkilerini göz önünde tutarak, aileleri destekleyici, çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgilendirici, çocuklarının eğitiminde etkin rol almalarını sağlayıcı, okulda verilen eğitimle evdeki eğitimi paralelleştiren bir eğitim benimsenmelidir. Aile katılımı, çocuğun hem okuldaki, hem de aile içindeki yaşantısını kapsayacak şekilde planlanmalı ve uygulanması sağlanmalıdır.

Yapılan araştırmalara göre, ebeveynler ve öğretmenler arasında kurulacak sağlıklı iletişimin önemi büyüktür. Velilerle okulda yapılan etkinliklerden haberdar olmalarını sağlayacak bilgi mektupları, okul düzeni ve kuralları, aileye yardımcı olabilecek bilgilerden hazırlanmış broşürler, kurulacak bu iletişimi kolaylaştıran araçlarıdır. Bunun yanında değişen teknolojiyle birlikte öğretmenler ve ailelerde kendini yenilemekte, güncel iletişim araçlarını aktif kullanmaktadır. En yaygın kullanılan iletişim yolu, haber mektuplarıdır. Öğrencilerle ilgili yazılan kişisel gözlemler, öğretmen ve aile telefonlaşmaları, veli toplantıları, çocuklarla ilgili özel görüşmelerin yapılacağı veli görüşme saatleri, çocuğun ailesinin ve evdeki atmosferinin yakından tanınacağı ev ziyaretleri, çocuklarının sınıf içindeki durumunu görme fırsatı elde edecekleri aile katılım etkinlikleri, okul öncesi eğitimde yaygın olarak kullanılan aile katılım etkinlikleridir.

Aile katılımı çalışmaları ile öğretmen ve anne babalar birbirlerini daha yakından tanıyabilmekte, aynı zamanda birbirlerinin isteklerinden de haberdar olabilmektedir. Birbirinin isteklerinden haberdar olan, aile ve öğretmen çocuğa karşı aynı tutumları sergileyerek, çocuğun kafasındaki farklılıklar yaratan ikilemleri ortadan kaldırmaktadır. Bu sayede eğitimde bütünlük sağlanmakta ve daha başarılı olunmaktadır. Aile katılımının sağlanmasıyla, çocukların okul hakkında olumsuz duyguları yerini, olumlu duygulara bırakmaktadır. Bunun sonucunda çocuk, okulu

güvenli bir yer olarak algılamaktadır. Kazanılan bu güvenle birlikte, çocuklar evde kaldıkları gibi okulda da büyük bir zevkle uzun süre kalabilmektedirler.

Ailenin okulu ve öğretmeni tanımak istemesi, okula ve öğretmene karşı olumlu bir tavır içinde olması son derece önemlidir. Bu da okulun, yalnızca çocuklara değil, ailelere de açık olması, zaman zaman onların da eğitim-öğretimini üstlenmesi ve öğretmen-veli arasında kurulabilecek dostça ilişkilerle mümkün olabilir (Oktay,1995).Aile katılımı, öğrencilerin okul başarısına etki eden en önemli etmenlerden biridir. Çocukların okul başarısı sadece okul ve öğrencinin işbirliğiyle gerçekleşmemektedir. Çocukların başarısında ebeveynler de tamamlayıcı ve destekleyici olarak katkı sağlamalıdır.

Aile ve okul işbirliği çocukların gelişmelerini olumlu yönde desteklemektedir. Çocukların aileleri ile öğretmenlerin iş birliği içinde tutarlı çalışmalar yürütmesi çocuğun okula karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlamaktadır. Böylece çocuklar okula daha çok gelmek istemekte, okul aile iletişimi daha çok güçlü olmakta ve bu da anne babalarını da eğitimlerinde bir parçası olarak görmektedirler. Eğitim kademeleri içinde, okulöncesi eğitim okul aile işbirliğinin en çok yapılması gereken dönemdir. Bu dönemde aileye sadece çocuğu hakkında bilgi vermek yerine, programda etkin bir şekilde dahil edilebileceği unutulmamalıdır. Aile katılım çalışmaları, okul öncesi eğitim programında önemli bir yer oluşturmalı ve kurumda verilen eğitimin kalıcı ve devamlı olması, ailenin çocuğunu fark edebilmesi,okul öncesi eğitim programı konusunda bilgi sahibi olabilmesi vb. nedenlerle sık sık yapılmalıdır.Çünkü eğitimin her kademesinde ailenin desteği çocuğun okul başarısına olumlu katkı sağlayacaktır.

Okul aile işbirliği ve aile katılım çalışmalarının çocuklar, anne-babalar, öğretmen, okul ve program açısında önemli yararlar sağladığı görülmektedir. Aile içindeki bireylerin uyumunun, birbirlerini destekleyici yaklaşımlarının ve ailenin okul aile işbirliği çalışmalarına katılmasındaki sıklığın, çocuğun okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır. Yapılan bir araştırmalara göre; okul başarısı düşük ve derslerde istenilen performansı sergileyemeyen öğrencileri, diğer öğrencilerden ayıran en önemli değişkenin, ebeveyn desteğinden ve ilgisinden mahrum olan öğrenciler olduğu ortaya çıkmıştır. Anne yada babanın tavırlarındaki katılık, davranışlarındaki tutarsızlığında okul başarısında düşüklüğe sebep olacak faktörler olduğu görülmüştür.

Çocuk, geçirilen zamanın fazlalığından dolayı, ilk gelişim ve deneyim fırsatlarını ailesinde bulur. Çocuğa sunulan deneyim fırsatları okul başarısında da önemli rol oynar. Çocukların okul başarısını artıran faktörler üzerinde yapılan araştırmalara göre; okul-aile işbirliğinin okul başarısına önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Aile içindeki birey arasındaki uyumun, ailenin çocuğu destekleyici tavrının okul başarısı üzerinde önemli etkileri vardır. Okul ve ailenin işbirliği içerisinde olması, aynı zamanda çocuğun başarısını da olumlu yönde etkiler. Ailelerin eğitime katılımı, çocukların okul hakkında olumlu duygular hissetmelerini ve kendilerini okulda daha güvende hissetmelerini sağlamaktadır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir araştırmaya göre, uzun zamanlı olarak, okulöncesi programları incelenmiş ve uzmanlar tarafından değerlendirilmiştir. Çocuğu ele alan programların daha yararlı olduğunu ortaya çıkmıştır. Yapılan bu çalışmaya göre; bu programdan yararlanmış çocuklarda, okul öncesi eğitim döneminde zekâ gelişimi ve bilişsel gelişim alanlarında hızlı ilerlemeler görülmüştür. Bu çocuklarından beklenen davranışlardaki kazanımları daha hızlı olmuştur.

Aileler tarafından desteklenmeyen okul öncesi eğitim programları, ne kadar iyi hazırlanmış olursa olsun, başarılı olamamaktadır. Başarılı ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi, program yer verilen öğrenme yaşantılarının ailede sürdürülebilmesi ile mümkündür. Okul aile iş birliğinin yapılması, öğretmenlerin ailede yapılanlar hakkında bilgilendirme bilgilerini tanımlama fırsatı yaratmaktadır (Aral, Kandır ve Yaşar, 2002, syf. 170).

Okuldaki eğitimin yararlı olabilmesi için öncelikle aileleri eğitime katarak ve aileyle iletişim içinde olarak eğitim kalitesi en üst seviyeye çıkarılır. Bu süreç her ailede de farklı sürebilir. Okul ve ailelerin çocuk yetiştirme konusundaki zorluklarını en aza indirebilmek için her iki tarafında bilgi alışverişinde bulunması gerekmektedir. Bu alışveriş okul-aile işbirliği içerisinde gerçekleşir. Öğretmenler, aile katılımı çalışmalarıyla, çocuğun eğitimini desteklemekte, aynı zamanda ebeveynlerini de yakından tanıma şansı elde etmekte ve bu yolla çocuğun eğitiminde ortaya aksaklıkları tespit ederek aileyi daha rahat cesaretlendirebilmektedir. Bu durum ise çocukların ve dolaylı yoldan okulların başarı seviyesini yükseltmektedir.

Her anne baba başarılı çocuklar yetiştirmek ister. Bununla birlikte “başarı”dan anladığı çok farklıdır (Dereobalı, 2005). Her anne babanın başarıyı algılayış tarzındaki

farklılıklar gibi velilerin, okul öncesi eğitimi algılamalarında birtakım farklılıklar olabilir. Bu farklılıklarda, çevresel etmenlerde söz konusudur. Örneğin, kentsel ve kırsal kesimdeki ailelerin eğitime yaklaşımları değişiklik gösterebilmektedir. Öğretmenler çocuklara saygı duydukları gibi ailelerin görüşlerine ve kültürel farklılıklara da saygı duyarsa bu farklılıklar kabul edildikçe ailedeki farklılıkları da anlamak kolaylaşabilmektedir. Okul aile ilişkileri çocuğun okula ısınmasını sağlar. Dolayısıyla okul öncesi eğitim bitiren çocuklar uyum dönemini geride bırakarak ilköğretime başlamış olurlar(Şimşek,Çınar,2008;S.38).

Çocuklar yaşantılarında, ilk deneyimlerini ailede, daha sonra okul hayatıyla birlikte okulda öğrenirler. Çocuklarda olumlu yönde bir gelişme ve değişme ortaya çıkarabilmek için okul-aile iş birliği şarttır. Bu araştırma ile “Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul - aile iş birliği konusundaki görüşleri nelerdir?” konusu araştırılmıştır.

Özetlemek gerekirse okul aile iş birliği, çocukla birlikte hem aileyi ve öğretmeni olumlu yönde etkilemektedir. Okul aile işbirliğinde etkin görev alan ailelerin çocukları, aileleri okul aile işbirliğine katılmayan ailelerin çocuklarına göre daha başarılı olmaktadır. Okul aile işbirliği çocuklara yarar sağladığı kadar, ailedeki diğer bireylere de yarar sağlamaktadır. İşbirliğine giren annelerde hem çocuklarına iletişim şekilleri farklılaşmakta hem de kendilerine olan güvenleri artmaktadır. Bu işbirliğine yönelen öğretmenler ise, çocukların ailelerinden daha fazla destek görebilmektedirler.

1.2.Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitimde aile katılımının, çocuk, öğretmen ve aile üzerinde çok sayıda olumlu etkisi vardır. Bu nedenle aile katılımı çalışmalarının bütün eğitim kurumlarında aktif bir şekilde yapılması gerekir. Öğretmenlerin aile katılım çalışmalarında nelere yer verdikleri ve anne babaların bu etkinliklerden haberdar olup olmadıklarının bilinmesi önemlidir. Bu nedenle bu araştırmada; anne babaların ve öğretmenlerin, okul öncesi eğitim kurumlarında yapılan okul aile işbirliği çalışmaları hakkındaki görüşleri belirlenmiş ve karşılaştırılmıştır.

Bu araştırmanın temel amacı; okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul- aile işbirliği hakkındaki görüşlerini incelemektir.

1.3.Araştırmanın Alt Amaçları

Bu temel amaçlar doğrultusunda şu sorulara yanıt aranacaktır.

1. Anne babaların, okulda yapılan okul aile işbirliği etkinlikleri hakkındaki düşünceleri nelerdir?
2. Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği katılımını engelleyen etmenlerle ilgili düşünceleri nelerdir?
3. Anne babaların, okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmenler hakkındaki düşünceleri nelerdir?
4. Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile iş birliği çalışmalarına yönelik tutumları nelerdir?
5. Okul aile iş birliğinin anne babalara ve öğretmenlere olan katkıları nelerdir?

1.4.Araştırmanın Önemi

Aile temel sosyal kurumlardandır. Aile, toplumun hem en küçük sosyal kurumu hem de eğitim kurumlarından biridir. Bu güçlü kurum çocuğun eğitiminin ilk basamağını oluşturmaktadır. Ailede başlayan eğitim okulda şekil bulmakta ve bir ömür boyu devam etmektedir. Birey gelişiminin hangi devresinde olursa olsun bazı olumlu davranışları kazanması için eğitime gereksinim duymaktadır. Çocuklarına gerekli eğitimi veren aileler, onların hayat boyu ihtiyaç duyacakları eğitim eksikliğini önemli ölçüde karşılamış olmaktadır(Günkan,2007).

Değişen yaşam koşullarıyla birlikte aile yapısının da çekirdek aileye dönüşmesi, annelerinde iş yaşantısına giriyor olması, geniş bahçeli evlerin yerini apartman yaşantısının alması, yakın akrabalarından uzakta yaşanılması, hem bakımçıların hem de çocuğun eğitimine yardımcı olan, okul öncesi eğitim kurumlarının ihtiyacını doğurmuştur. Çocuğun kimliğinin oluştuğu ve gelişiminde önemli değişmelerin bu dönemde, aile ve okul öncesi eğitim kurumları çocuğun hayatında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle okul aile işbirliği de önemli rol oynamaktadır.

Okul aile işbirliğine okul öncesi dönemde başlamak, çocuğun hem okul başarısını hem de davranışlarını olumlu yönde etkilemektedir. Anne babaların okulu sık sık ziyaret etmeleri çocuk ile okul öğretmen ilişkisinin gelişmesini ve güçlenmesini sağlar. Çünkü birçok çocuk okulun kendilerinden ne beklediklerini

bilememektedirler. Ayrıca okul ve öğretmenle ilgili olumsuz söz ve davranışlar çocuğun okul ve öğretmenden soğumasına neden olabilir. Bu nedenle anne ve babalar okul ve öğretmenlerle olumlu iletişim kurmaları gerekir(Şimsek,Çınar,2008;S.38).

Okul ile ailenin iş birliği kurması, öğretmen ve ailenin birbirini yakından tanınması, gerektiğinde birbirini desteklemesi, çocukların sağlıklı bir biçimde gelişmeleri ve eğitimlerini sürdürmelerinde önemli bir etkidir. Okul öncesi dönemde, rahatça duygu ve düşüncelerini ifade edebilen, problemlere çözüm üretebilen, meraklı, katılımcı, başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini bilen ve kullanabilen çocuklar yetiştirebilmek için okul aile iş birliği kurulmalıdır. Okula başlayan çocuk için okul ve aile iş birliğinin daha da artmaktadır. Öğretmenin çocuğu daha kolaylıkla tanınmasında, aileyi daha yakından tanınması önemli rol oynamaktadır. Ailedeki disiplini, bireyler arası iletişimi, anne babanın çocuğa karşı tutumunu ve davranışlarının bilinmesi öğretmenin çocuğu tanınması ve değerlendirmesine yardımcı olması açısından önemlidir.

Değişen koşullarla birlikte, günümüz eğitim anlayışında, okulun ve çevre ile iş birliği içinde olması, günlük hayatın içinde olması ilkesi, her geçen gün daha fazla kabul görmektedir. Okul, yalnızca bilgi aktaran bir kurumda olmak yerine, çocukları hayata hazırlayan ve onların sosyalleşmesini sağlayan, sadece çocuğun eğitiminde değil anne babaların da eğitiminde yardımcı olan kurumlardır. Çocuk eğitim, sadece okulla sınırlı kalmaktadır. Ailede evde eğitim vermektedir. Eğitimdeki devamlılık ilkesi göz önünde bulundurulduğunda çocuğun eğitiminde ailede aktif yer almaktadır. Eğitimde başarının olması için, öğretmen ve çocuk arasında bir bağ kurulması, öğretmenin çocuğun özelliklerini tanınması, çocuğun ve ailesinin ilgi ve ihtiyaçlarını bilmesi gerekir. Okul öncesi eğitim kurumlarında, çocuklarda ilk defa bir çok davranışın temeli atıldığından okul-aile ilişkisi okul öncesi dönemde diğer eğitim dönemlerinde olduğundan çok daha önemlidir.Öğretmenin aileyi yakından tanınması, çocukta gerçekleştireceği disiplin anlayışının daha başarılı olabilmesini, çocuğu daha iyi çözümleyebilmeyi, davranışlarını daha kolay anlamlandırmayı sağlayacaktır. Bunlar sadece öğretmenin aileyi tanınmasıyla sınırlı kalmayıp, aileninde okulu ve öğretmeni yakından tanınmasına fırsat sağlayacaktır. Böylelikle yardıma gereksinim olan çocuklar için anne baba ve öğretmenlerin işbirliğiyle, çocuklara daha başarılı çalışmalar yürütülecektir.

Ailelerin çocuklarının eğitiminde okulla birlikte yer alması, çocukların başarı seviyesini artırmaktadır. Çocuğun okuldaki yaşantılarını anne babalarının bildirmesi, anne babaların evde neler yaptıklarının öğretmen tarafından bilinmesi ve karşılıklı olarak bu deneyimlerin desteklenip pekiştirilmekte ve bunun sonucunda çocuk devamlı tutarlı bir ortamda olmaktan dolayı başarısı artırmaktadır. Çocuklar okula karşı olumlu bir bakış açısı geliştirmektedirler. Okul ve evdeki öğrenme arasındaki köprü anne babalara çocuklarını anlamayı kolaylaştırmaktadır. Öğretmenlerin anne babaları dinlemesi, ailelerin çocuklarıyla ilgili bilgileri karşılıklı fikir alışverişi yaparak paylaşımlar yapmaları, çocukların bakımı gelişimi ve eğitimi ile ilgili öneriler almaları ve aile olarak rollerini teşvik edilmeleri sonucunda aileler desteklendiklerine inanmaktadırlar. Aileler aile katılımı çalışmaları sonucunda, çocuklarını daha iyi tanıyabilmekte, çocuklarına daha ılımlı yaklaşabilmekte ve ebeveyn olarak üzerine düşen görevlerini yerine getirme konusunda daha çok işbirliği içerisine girebilmektedirler. Ailelerin, sadece çocuğuyla ilgili bakış açıları değil, okul hakkındaki bakış açıları değişmektedir. Okulu çocuğun gelişimi desteleyen bir yer olarak görebilmektedirler.

1.5.Tanımlar

Aile: Küçük bir topluluk olarak çocuk için çevre ve topluma uzanan bir köprü görevini üstlenen bir kurumdur(Öztop,1994).

Okul: Örgün, formal kuralları daha önceden belirlenmiş bir alanı ifade eder (Duman,2005).

Aile katılımı: Anne babaların çocukların gelişimi ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş etkinlikler bütünüdür(Ömeroğlu,Yaşar,2005).

Aile eğitim etkinlikleri: Çocuk sağlığı, gelişim, davranış yönetimi, iletişim, beslenme, ruh sağlığı gibi konularda ailelerin bilgi ve becerilerini geliştirmeye yönelik sistemli ve planlı çalışmalardır(MEB, 2006).

2.TEORİK ÇERÇEVE

2.1.Ailenin Tanımı

Araştırmacılar ailenin tanımında farklı tanımlamalar kullanmışlardır. Her biri farklı tanımlara yer vermiştir. Kimisine göre aile, aynı evde oturan insanlardan ibaret görürken, kimilerine göre aynı hayatı paylaşan insanlar olarak görmekte, kimilerine göre ise neslin devamını sağlamak için anne, baba ve çocuklardan oluşan bir bütündür. Bütün bu tanımlamalar ışığında aile, geniş akrabalık sisteminin temelini oluşturmaktadır. Günkan(2007)'a göre aile, insan türünün devamını sağlama amaçlı oluşan, belli kurallar çerçevesinde ilişkilerin kurulduğu, sosyalleşmeyi içerisinde taşıyan ve kültürel zenginliklerimizi geleceğe aktaran toplumsal bir kurumdur.

Türk Dil Kurumuna göre aile şu şekillerde tanımlanmaktadır:

- 1-Aile, karı, koca ve çocukların meydana getirdiği topluluktur.
- 2-Aynı soydan gelen kimseler zinciridir.
- 3-Aralarında kandaşlık bulunan kimselerin oluşturduğu topluluktur.
- 4-Birlikte oturan hısım ve yakınların hepsidir.
- 5-Aynı erek üzerinde anlasan ve birlikte çalışan kimselerden oluşan topluluktur (TDK, 2015).

2.2.Okul Öncesi Eğitimde Ailenin Önemi

Çağımızın en karakteristik ve çarpıcı özelliği hızlı değişimdir. Çocuğun içinde yetiştiği aile yapısı ve çevre değişmekte, bireye yönelik toplumsal beklentiler artmaktadır. Günümüzde toplum, değişikliğe açık bireylere ihtiyaç duymaktadır. Bunlar olumlu değişiklikleri yaratan, destekleyen ve toplum yararına kullanabilen; kendilerini tanıyan, güvenli, bağımsız, girişimci, davranışlarının sorumluluğunu yüklenabilen, birlikte çalışabilen, üretken bireyler olmak zorundadırlar(Read,1971, Akt;Oğuzkan ve Oral, 1983). “ Toplumsal yapı içinde yer alan açık, sosyal bir kurum olarak tanımlanan aile, çocuklarını kültürel mirasın geleneklerine göre yaşayacak ve toplumun her geçen gün farklılaşan beklentilerine uygun davranabilecek duruma getirmekle yükümlüdür. Ailenin temel görevlerinden biri olan çocuk bakımı ve

eğitimi konusunda, toplumun sunacağı yaygın ve örgün eğitime olan ihtiyaç, giderek daha büyük bir duyarlılıkla hissedilmektedir. Sağduyu ve geleneksel bilgi, ocuk yetiştirilmesinde artık yeterli görülememekte geleneksel tutumun biçimlendirdiği, bağımlı ve değişkenlere kapalı kişi topluma ayak uyduramamaktadır(Oğuzkan ve Oral, 1983).

Aile, ocuğun bedensel, zihinsel, sosyal ve duygusal gelişimini belirleyen bir zemin oluşturur; değer yargılarını, gelenek, görenek ve ihtiyaçlarını bu zemine yansıtır. Çocuğun temel gereksinimlerini karşılar, onun kişiliğinin dengeli ve sağlıklı gerçekleşmesi için gerekli olan sevgi ve güven ortamını sağlar (Bergman, 1990).Aile, toplumun kültürel değerlerinin aktarılmasının yanı sıra çocuğun sosyalleşmesinde de etkin rol oynar. Çocuğun ailesinin yapısı, gelenek ve görenekleri yaşayış şekilleri, ekonomik durumları, sosyal ve kültürel yaşantıları, çocuğun deneyimlerini kazanırken duygusal ve toplumsal gelişimlerini etkileyecektir.

Yaşamın hangi döneminde olursa olsun aile, çocuğun gelişimi ve eğitiminden sorumludur. Ancak bu sorumluluk, sanayi toplumunda geleneksel toplumlara oranla daha az görülür. Geleneksel aile modelinde aile, hem çocuğa toplumun değer yargılarını oğretir, hem de bir takım bilgi ve becerilerle çocuğu hayata hazırlar. Değerşen ve gelişen teknoloji nedeniyle ailenin yapısında da değerşiklikler olmuştur. alışan annelerin sayısının artmasıyla birlikte, bazı temel işlevleri aile yerine kurumlar üstlenmiştir. Bu durum ailelerinde okula karşı sorumluluklarının artmasına sebep olmuştur. Ailelerin okula karşı en önemli sorumluluğu da, çocukların eğitiminde okul aile işbirliğinde aktif rol alma sorumluluğudur.

Her ocuğun bir aileye sahip olma hakkı vardır. Temel bir yapı olarak ailenin farklı yönleri bulunur.

- Ekonomik yönden aile; aile çocuğun maddi olarak var olması için olanaklarını sağladığı yapıdır.
- Bir kurum olarak aile; Aile belli kuralları olan, sosyal yapının temel taşı olan kurumdur.
- Sosyal bir yapı olarak aile; sosyalleşme süreci ocuk açısından ailede başlayan ve içinde bulunduğu diğer ortamlarda doğal olarak devam eden bir süreçtir (Söylemez,2007).

Çocukların 0-6 yaşa kadar olan gelişimlerinin aile yaşantısındaki önemi, ilk kez Comenius ve Pestalozzi tarafından vurgulanmıştır. Çocuğa ilk eğitimlerinin, deneyimlerinin yaşatıldığı yer ailesidir. Çocuk okul öncesi eğitim kurumuna başlamadan önce ilk eğitimlerini ailesinden aldığı için, ailede kısmen bir okul öncesi eğitim kurumu olarak kabul edilebilir. Çocuk okula başladıktan sonra, ailenin bu işlevinin bir kısmını eğitim kurumları üstlenmektedir. Okul öncesi eğitim kurumlarının yürüttüğü bu eğitimden ailede kendini bütünüyle soyutlayamaz.

Okul öncesi dönemde aile, çocuğun yaşamındaki en önemli değişkenlerden biridir. Çocuğun kişiliği, karakterinin oluşması, başkalarının haklarına ve özelliklerine saygılı olması, kendini tanıyabilmesi model alacağı ebeveynlerinin kişilik yapısıyla da ilişkilidir. Çocuk, ebeveynlerinin davranışlarını gözlemleyip, içselleştirdikten sonra deneyerek, her türlü davranışı öğrenecektir. Çocuğun, anne ve babasının daha rahat içselleştirebilmesi için aile fertleri arasında sevgi ve güven olması gerekir. Çocuk ancak sağlıklı sevgi saygı temelleri olan bir ailedeki bireylerle daha kolay özdeşim kurar.

Çocuğa verilen ilk eğitim, ailede başlamaktadır. Ailenin çocuğa sunduğu imkanlar, gelişimine de şekil vermektedir. Dolayısıyla çocuğun gelişiminin ne düzeyde olduğu ailenin çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını gidermesi ve çocuğu desteklemesiyle bağlantılıdır. Çocuklara gelenek ve görenekleri, toplumun kurallarını öğretmek, yaşamın ilk yıllarında ailede başlar. Çocuklardaki her anlamdaki temel bilgi ve beceriler bu dönemde kazanılır.

Erken çocukluk döneminde çocuğun zengin uyarıcı çevreyle edindiği bilgi ve deneyimler, onun ileri ki yaşamının temelini oluşturmaktadır. Erken çocukluk dönemine kapsayan yaşlarda çocuk sadece ailesiyle olduğundan, bu dönemde çocuğun gelişiminde ailesi ve evi çok önemli bir yer alır. Çocuğun gerek okulda gerekse yaşamın diğer alanlarında öğrenmesini sağlayan anne babalar ve çocuğa bakan diğer kişiler fiziksel, bilişsel, duygusal ve toplumsal özelliklerin gelişmesi açısından büyük önem taşımaktadır(Ömeroğlu, Yaşar C.,2005).

Erken çocukluk yıllarında, aileler ve okul öncesi eğitim kurumları çocukların gelişim ve eğitimlerinden sorumludur. Ancak bu sorumluluk sonucunda çocukta elde edilecek başarıyı, tek başına ne bir okulöncesi eğitim kurumu ne de ailenin elde etmesi mümkün değildir. Okul öncesi eğitim kurumlarındaki verilen eğitim ne kadar

iyi olursa olsun aileyle desteklenmediği sürece istenilen sonuca ulaşamaz. Nitelikli bir kurum, çocuğa sadece okuldaki verdiği eğitimi düşünmeyip, okulla paralel şekilde aileyi de okula katacak bir eğitim süreci planlar. Bu sayede çocuk, okul ve aile arasında bölünmemiş olup tutarlı bir eğitim gerçekleştirilir.

Aile katılımıyla okul öncesi eğitimde gerçekleştirmek istenen nokta, çocuğun eğitiminde devamlılığı sağlamaktır. Okulda verilen eğitimden ailenin de haberdar edilerek evde de yapması, evde verilen eğitimden okulunda haberdar edilerek okulda desteklemesiyle, çocukların eğitim ve davranışlarında devamlılığın sağlanması ve bu sayede hem okulun hem de ailenin çocuklarında olumlu davranış değişikliklerine ulaşması istenilmektedir. Aile ve okul çocuğun istenmedik davranışları ortadan kaldırmak için, çocuğun okuldaki ve evdeki davranışları hakkında devamlı iletişim içerisinde olması gerekir. Çocuğun okula başlamasıyla birlikte, dolaylı olarak ailede çocuğun aldığı bu eğitim sürecinin içindedir. Öğretmenler, ebeveynleri okulda verilen eğitim hakkında bilgi sahibi ederse, okulda verilen eğitim evde de pekiştirilerek davranışta devamlılık sağlanabilir. Eğitimde bütünlük ve kalıcılık çocukta olumlu etkiler yaratır. Hem ailenin hem de okulun birinci amacı, çocuklara olumlu davranışlar kazandırmak olduğuna göre; okul aile işbirliği, okulun aileler sayesinde çevrenin fırsatlarından faydalanmasını, daha donanımlı ve uyarıcı bir eğitim ortamının hazırlanmasını, bu sayede çocukların eğitimlerinde büyük katkılar olmasını sağlayacaktır.

36-55 ay çocuklarına eğitim veren okul öncesi eğitim kurumlarını, annenin olmadığı zamanlarda çocuklara bakan kurum gibi düşünmek yerine, anneye çocuk yetiştirirken katkı sağlayan, yol gösteren bir kurum olarak düşünmek gerekir. Okul öncesi eğitim kurumları, çocuğun ilk defa ailesinden uzaklaştığı bir yer, çocuğun ailesinin dışında attığı ilk adım olarak düşünülmelidir. Okul öncesi eğitim kurumları, ilköğretimde olduğu gibi çocuğa bilgi aktarmak yerine, çocuğun yeteneklerinin fark edilip desteklenmesine katkı sağlar. Çocuk okul öncesi eğitim kurumunda oyun fırsatını bulur, oyun sayesinde paylaşmayı, yardımlaşmayı, yaşlılarıyla birlikte yaşamayı, her şeyi öğrenir. Okul öncesi eğitim kurumlarının bir diğer amacında, çocukları ilkokula hazırlamak olduğundan bu kurumların önemi daha da artmaktadır. Yapılan araştırmalar, okulöncesi eğitim kurumlarında eğitim gördükten sonra ilkokula başlayan çocukların, okul öncesi eğitimden yararlanmayan çocuklara göre daha dikkatli, meraklı ve sosyal olduğunu göstermektedir. Bütün bu nedenlerden dolayı,

hangi konumda olursa olsun her çocuğun okulöncesi eğitimden yararlanmaya ihtiyacı vardır. Çocukların gelişimlerinin sağlıklı olması için, 36-55 ay arası çocukların, okul öncesi eğitim kurumlarında verilen eğitimden yararlanması gereklidir. Okul öncesi eğitim gereklidir, fakat nasıl bir eğitim? Çocuğun bütün alanlardaki gelişimine destek olacak bir eğitim olmalıdır. Diğer eğitim kademelerindeki gibi okul öncesi eğitimde planlı ve programlı yapılan bir eğitimdir. Okul öncesi eğitimde verilen eğitimin evde de devam etmesi isteniyorsa; okulöncesi eğitim programında hedef kitle sadece çocuk değil, çocuğun ailesinin de programın içinde yer alması gerekir. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda okulöncesi eğitim hedefleri planlanırken sadece çocuğu içine alan değil aileyi de içine alan eğitimin gerekliliği vurgulanmıştır.

Çocuğun bedensel, zihinsel, duygusal ve toplumsal yönden hızla geliştiği ve kişiliğinin temellerinin atıldığı bu ilk yıllarda aile ortamının önemi ve belirleyici rolü; içinde bulunan bireylerin ve özellikle ana-babanın birbirleriyle ve çocukla olan ilişkileri ve davranışları ile iyi birer model oluşturmaları, çocuklarında benlik saygısı oluşturacak etkileşim ortamı hazırlamaları, çocuğa karşı gösterdikleri sevgi, hoşgörü, özgürlük ve disiplin anlayışları ve çocuk yetiştirme tutumları, ailenin sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel düzeyi, onun duygusal ve toplumsal gelişimini belirleyici etki yapar (Üstünoğlu,1990). Çocuğun uyumundaki etkenlerin başında aile gelir. Aile içindeki iletişim, karşılıklı ilişkiler, insanların birbirlerini etkilemeleri, aralarındaki rol ve görevleri paylaşmaları ahenkli ve dengeli ise çocuğun ruh sağlığını tehdit eden ailevi etken yok demektir. Çocuğu anlayamamak, onu dinlememek, çocuğun kendini ifade edememesi, anne-baba ile içtenlikle ilişki kuramaması ihtiyaçlarının anlaşılmasından doğan tatminsizlikler, istekleri anlaşıldığı halde çocuğun tatmin edilmemesi gibi durumlar, çocuğun uyumunu bozan aile içi durumlardır(Aydoğmuş, 1989).

Genellikle, salt bilişsel gelişim sağlamaya yönelik okul öncesi destek programlarında, çocukların zekâ puanlarında artış sağlanabilmektedir (Kağıtçıbaşı,1990). Ancak, eğer bu bilişsel gelişim çocuğun kendine güven, özerklik ve inisiyatif gelişimiyle birlikte sağlanmazsa, uygulama bittikten bir süre sonra bu zeka puanı kazançları kaybolmaktadır. Bu durum, çocuğa sürekli destek sağlayabilecek yakın sosyal çevresinin, özellikle annesinin desteklenmediği durumlarda ortaya çıkmaktadır. Çocuk bir okul öncesi eğitim kurumuna gitse bile,

okul öncesi eğitim kurumu bittiği zaman eğer ki ailesi tarafından desteklenmiyorsa, kurumdan öğrendiği becerileri de belli bir zaman sonra devam ettiremeyebilir.

Son yıllarda yapılan çalışmalar içinde, ailenin çocuk açısından önemine değinen çalışmalar vardır. Okul öncesi dönemi içinde olumsuz davranış sergileyen çocuklar üzerinde yapılan çalışmalardan çıkan sonuçlara göre, çocukların olumsuz davranış sergilemelerinin altında anne ve babaların davranışlarındaki tutarsızlık yatmaktadır. Çocukla ebeveynleri arasındaki ilişkilerin düzeyi başarılı bir kişilik, öz denetimin gelişmesi ve anne babanın davranış kalıplarının içselleştirilmesinde önemli olmaktadır.

Gelişim psikologlarının çok önem verdikleri bir gelişme olan, çocukta özdenetim mekanizmasının gelişmesi de, sözel iletişimin başladığı okul öncesi dönemin ilk yıllarında olmaktadır. Çocuğun kendi kendine kararlar verebilmesi verdiği bu kararların sorumluluğunu taşıyabilecek biçimde eğitilmesinde aile ortamının rolü büyüktür(Kağıtçıbaşı,1989). Çocuğun içinde yaşadığı aile ortamı sadece bedensel, duygusal ve sosyal gelişimini etkilemekle kalmayıp, çocuğa sunulan uyarıcı çevre ile çocuğun bilişsel gelişimi ile dil gelişimini de etkilenir.

Bireyde var olan toplumsal ihtiyaçlar, duygusal ihtiyaçlarla doğrudan ilişkilidir. Çocukların hem akranlarıyla, hem ailedeki kişilerle sağlıklı ilişkiler yürütebilmeleri için imkanların sağlanması ve bu imkanların geliştirilmesinde ebeveynlerin görevidir. Çocuk çevresindeki insanlara nasıl davranacağını, karşılaştığı olumlu ve olumsuz durumlarla nasıl başa çıkabileceğini bilmek zorundadır. Çocuğa bu durumlarla ilgili iyi bir örnek oluşturmak, bunları yaşantısında kullanmasını sağlamakta ailenin görevidir. Çocuğun ailesindeki huzur ve sağlıklı ilişkiler; çocuğun gelişimini tüm alanlardaki gelişimini ve dolayısıyla okul başarısını da etkiler. Huzursuz ailede büyüyen çocuklarda olumsuz etkilenerek güvensiz kişilik geliştirebilir.

Aile ortamı çocuğun gelişiminde ve eğitiminden önemli belirleyici öğedir. Bu nedenle gelişimin ve eğitimin çok hızlı olduğu, pek çok davranış özelliğinin kazanıldığı okul öncesi dönemde, çocukların rastlantısal, keyfi ve tepkisel olmayan, gelişimsel ve eğitimsel açıdan bilinçli bir ortamda gelişmelerinin ve eğitilmelerinin önemi ve gerekliliği daha açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Çocuklara kurumsal okul öncesi eğitim hizmeti verilse bile, eğitimin sağlıklı bir biçimde

sürdürülebilmesinde aile-kurum birlikteliğini sağlama açısından, çocukların ailelerin de destekleyici eğitim programı kapsamına alınması gerekliliği ortaya çıkmaktadır(Üstünoğlu,1990).Çocukların hayatında çok önemli yere sahip anne babaların, hem iyi bir anne baba olma hem de çocuk gelişimi ve eğitimi konusunda bilgi ve becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Değişen koşullarla birlikte anne babalara verilecek eğitimlerinde, düzenli bir şekilde yapılması zorunluluğu ortaya çıkmıştır.

2.3.Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımının Önemi

Ülkemizin geleceği olan çocukları, iyi bir insan olarak yetiştirmek için eğitim ve öğretim faaliyetlerine önem vermek gerekmektedir. Çocukların eğitiminde okul, tek yönlü düşünülmemektedir. Öğretmen ve ailede çocuğun eğitiminde etkili olduğundan, işbirliği içerisinde çalışmak zorundadır. Öğrencilerin okul içerisindeki başarısı veya başarısızlığı, sadece okulun değil aynı zamanda ailenin de sorunu olmaktadır. Okuldaki etkinliklerde başarıya ulaşmak için aileye gereksinim duyulmaktadır. Okul ve aile iletişimi ailenin okula, öğretmene ve çocuğuna gösterdiği ilgiyi artırırken, okulun yapısını yakından tanıma fırsatını yakalayan aileler çocuklarını daha kolay yönlendirmektedir(Günkan, 2007).

Aile katılımı çalışmaları, ailelerin çocuklarının eğitiminde onlara ve kendilerine yarar sağlayacak şekilde eğitimde yer almalarıdır. Başka bir ifadeyle; ebeveynlerin çocukların eğitim ve eğitimlerine destek olmak için yapılan planlanmış etkinliklerdir. Aile katılımında, çocukların ilk eğitimcilerinin anne, babaları olduğu görüşünden yola çıkılarak, aileleri destekleyici, onları çocuk gelişimi ve eğitimi hakkında eğitici ve çocuklarının eğitimine katılmalarını sağlayıcı şekilde sistematik ve kurumsal eğitimle evdeki eğitimi paralelleştiren bir yaklaşım sergilenir (Şahin ve Ünver,2005).

Eğitimde çocuğa verilen önemin artmasıyla birlikte, sadece okulda değil evde de kaliteli eğitim verilmesi gerektiğine inanılmaktadır. Çocukta gerçekleşen öğrenmelerin büyük çoğunluğu yaşamın ilk yıllarında olmaktadır. Okul öncesi eğitim içerisinde aktif olarak aileyi de eğitimin bir parçası haline getirmek, çocukların gelişiminde olumlu sonuçlar ortaya çıkarmaktadır.

Çocuğun gelişiminden sorumlu olan okul ve ailenin, çocuğun daha sağlıklı, çağın gerektirdiği özelliklere sahip bireyler olarak yetişmesi için birlikte hareket etmesi

zorunludur. Okul-aile işbirliğinde önemli olan, çocuğun tüm yönleriyle gelişmesidir. Çocuğun tüm yönleriyle gelişmesi ise, okul ve ailenin ortak sorumluluğudur. Okulda öğrenilen bilgiler ve davranışlar eğer ki aile tarafından evde de desteklenmezse kalıcı davranış değişikliği olmamaktadır. Ayrıca okul ve evde önem verilen değerler, alışkanlıklar farklı ise çocuğa gerekli olan davranışları kazandırmak zorlaşmaktadır. Okul-aile işbirliğinin temel amacı okulda ve evde öğrenilenler arasında bütünlük sağlamaktır(Zembat ve diğ.,2006).

Aile katılımı çalışmaları, hem aileleri hem de çocuklarını tanıyarak okul öncesi eğitim kurumlarında yer verilen programlara katkı sağlayacak doğrultuda davranışları ortaya koymadır. Daha geniş kapsamlı bir tanımla, anne baba katılımı, anne babaların doğumdan yetişkinlik çağına kadar çocuklarının eğitim ve gelişimlerinin her evresinde yer almaları olarak ifade edilebilir(Güler,2008). Okul öncesi eğitimde aile katılımı çalışmaları, çocuğun gelişiminin her evresinden daha önemlidir. Çocuğun yaşı büyüdükçe okul- aile işbirliği çalışmaları da bununla ters orantılı olarak azalmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarında, aile katılımının amacı, çocuktaki istendik davranışların devamlılığını sağlamaktır. Okulda verilen eğitimle evde verilen eğitimin, birbirinin devamı şeklinde olması, çocuktaki istendik davranışların artmasını sağlayacaktır. Okul aile işbirliği çalışmaları, çocukların başarısını artırırken, güven duygusu, sorumluluk alma gibi olumlu davranışların gelişmesini de sağlar. Çocukların hem okula hem de öğretmenle ilgili olumlu tutumlar geliştirmesinde aile katılımı çalışmaları önemli bir yeredir.

Çocukların eğitim sürecinde okul ve ailenin birlikte hareket etmesiyle eğitimin etkileri daha güçlü ve kalıcı olacaktır. Aile katılımının sağlanmasıyla çocuğun gelişimi olumlu yönde etkilenecektir(Avcı,2010). Aile katılımı; okul öncesi eğitim kurumlarının etkili olabilmesi, belirlenen amaç ve kazanımların gerçekleşmesi, okul öncesi eğitim kurumlarında kazanılan davranışların pekiştirilmesi için gereklidir. Aile katılımı ayrıca; okul ve ev arasındaki yaşantı zincirinin oluşturulmasını, evin çocuk için uyarıcı bir ortam haline getirilebilmesini, anne babaların olumlu tutum ve davranışlar geliştirebilmelerini de sağlar. Aile katılımı çalışmaları; anne babaların çocukları ile olumlu bir iletişim kurabilmelerini de desteklemektedir(Çağdaş, Seçer,2004).

Aile katılımı karşılıklı ilişkiler yoluyla bilgi paylaşmadır. Aile katılımı programda yer alanları evde de devam ettirerek tutarlılık sağlar. Ailelerle gerçekleştirilen

olumlu ilişkiler ve karşılıklı anlayış çocuğun başarısını artırmaktadır. Okul öncesi dönemde, çağdaş ve ekonomik toplumun gerektirdiği; duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilen, araştırmacı, meraklı, girişimci, kendi kendine karar verebilen, kendi haklarına ve başkalarının haklarına saygılı, yeteneklerini kullanma becerisine sahip ve öz denetim geliştirebilen çocuklar yetiştirebilmek ancak okul ve ailenin iş birliği ile mümkün olacaktır(Ömeroğlu,Yaşar C,2005).

Aile katılım çalışmaları hem okul öncesi dönemde hem de diğer eğitim dönemlerinde, çocukların gelişimlerinde etkiler ortaya çıkarmaktadır. Her eğitim kademesinde çocukların gelişimlerinde ve okul başarısında olumlu sonuçlar elde etmek için çocukların gelişimleri göz önünde tutulmalı, eğitim ortamında uygun uyarıcı çevre sağlanmalı ve eğitimde kalıcılığın sağlanması için aile katılımı sağlanmalıdır. Aile katılım çalışmalarıyla, veliyi okuldan soyutlamak yerine, okulun içine dahil ederek daha başarılı sonuçlar ortaya çıkarılabilir. Yapılan aile katılım çalışmalarında süreklilikte önemlidir. Kısa süreli yapılan aile katılım çalışmaları, uzun süreli yapılan çalışmalara göre daha başarısız olduğu yapılan araştırmalarla ortaya çıkmıştır. Okul öncesi dönemde bazı çocukların başarısızlığı, çocukların hepsini değil, bir kısmı düşünülerek yapılan etkinliklerden kaynaklanmaktadır. Okul öncesi eğitim programından yararlanmış fakat sosyal çevresinde değişiklikler yapılmayan çocuklar, okul öncesi eğitimi bittiğinde çevre tarafından desteklenmezse öğrendiği becerileri devam ettirememektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda okul öncesi eğitim programlarının daha kapsamlı olarak hazırlanması ve uygulanması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Osborn ve Milbank'a göre; aile katılımının etkisi çocuğun kelime hazinesinde ve bilgisinde özellikle görülür. Çoğu okul öncesi eğitim kurumunda dil gelişimi vurgulanmıştır ve bu şekilde aile katılımıyla, özellikle annenin çocuğun kelime gelişimini teşvik etmesi sağlanır. Bu şekilde çocuk ve anne arasında artan sohbetler aracılığıyla bilinçli olarak ya da kendiliğinden anne çocuğa kavramları ve yeni kelimeleri öğretir(Kuzu,2006).

Aile katılım çalışmalarıyla ebeveynler ve öğretmenler istedikleri konusunda birbirlerini bilgilendirerek, birbirlerinin beklentilerini ve değer yargılarını öğrenmektedirler. Öğretmenler ve ebeveynler birbirini tanıdığından, çocukta meydana gelebilecek ikilemde ortadan kalkmış olur. Çocuğun içinde bulunduğu iki

ortam olan, ev ve aile ortamının ortak noktada buluşmasıyla öz güvenli, huzurlu ve mutlu olma, kolay adapte olma, günlük yaşantısında kullanılan davranışları çabuk edinme gibi davranışların kalıcı olmasında büyük yarar sağlamaktadır.

2.4. Aile Katılım Modelleri

Susan Swap(1993) okul aile-ilişkileri ile ilgili modelleri; koruyucu model, okuldan eve geçiş modeli ve zenginleştirilmiş program modeli olarak tanımlamaktadır.

Koruyucu modele göre, okul ve evin işlevleri ayrı olarak görülmektedir. Modelin karakteristik varsayımları şöyle sıralanabilir:

1. Anne babaların çocukların eğitimi sorumluluğunu okula bırakmaktadır.
2. Anne babalar sonuçlardan da okulu sorumlu tutmaktadır.
3. Eğitimciler bu sorumluluk devrini kabul etmektedir.

Okuldan eve geçişli modelde, okulun hedeflerini desteklemedeki anne-baba çabaları cesaretlendirilir. Modelin karakteristik varsayımları şöyle sıralanabilir:

1. Çocukların başarısı beklenti ve değerlerin ev ve okul arasında sürdürülmesi yoluyla sağlanır.
2. Okul personeli okulun başarısını sağlayacak okul dışı değer ve uygulamaları tanımlamalıdır.

Bu modele göre aileler okulu kermes satışları, okul bahçesi düzenleme, materyal sağlama,sınıf ya da okul günleri için yiyecek hazırlama gibi aktivitelerle desteklemektedir.İki yönlü bir iletişim beklenmez ya da cesaretlendirilmez.

Zenginleştirilmiş program modeli ise, küçük çocuklar için gelişimsel desteği savunan Head Start gibi programların örnek gösterebileceği bir modeldir. Bu modele göre, aileye çocuğunun ilk ve en önemli öğretmeni gözüyle bakılır. Varsayımlar;

1. Anne-babalar ve öğretmen program hedeflerini ve içeriğini zenginleştirmek için birlikte çalışmalıdır.
2. Ev ve okul arasındaki ilişkiler karşılıklı saygıya dayalıdır ve hem anne-babalar hem de öğretmenler uzman ve kaynak olarak görülür(Swap,1993.Akt: Avcı,2010).

Morrison' a göre aile katılımının 3 boyutu

1- Görev Yönelimi: Aile katılımını sağlamada en ortak ve geleneksel yol görev yönelimidir. Bu boyut, okul veya sınıf programını desteklemek için belli görevleri yerine getirmeyi hedeflemelidir. Burada, öğretmenler ve idare, ailelerin öğretmen, yardımcı, sayman, gezi sorumlusu ve muhasebe yardımcıları olarak katılımlarını sağlamaya çalışırlar. Bu yol çoğu öğretmenin ideal bulduğu katılım türüdür. Aile katılımı dendiği zaman akla gelen, en çok kullanılan yöntemdir.

2- Süreç Yönelimi: Süreç yöneliminde, aile okulun çalışmasında önemli olan belli etkinliklere katılmaya teşvik edilir; müfredat programının düzenlenmesi, kitap seçimi ve incelemesi, komitelere üyelik, öğretmen seçimi gibi... Profesyonel eğitimcilerin bazen bu sorumlulukları ailelerle paylaşmada isteksiz olması, ailelerin uzun hazırlanma ve desteğini gerektiren bir katılım türü olması nedeniyle süreç yönelimi yaygın olarak kullanılmamaktadır.

3- Gelişimci Yönelim: Ailelere kendileri, okul, çocuklar ve diğer ailelere yarar sağlayacak, aynı zamanda da aile katılımını arttıracak yeteneklerin geliştirilmesinde yardım eder(Morrison, 1988, s.419;Akt.Deryaperdem.com, 2013).

2.5. Aile Katılımının Yararları

Ülkemizin geleceği olan çocukları iyi bir insan olarak yetiştirmek için eğitim ve öğretim faaliyetlerine önem vermek gerekmektedir. Çocukların eğitiminde okul, öğretmen ve aile etkili olduğundan işbirliği içerisinde çalışmak zorunlu olmaktadır. Girdisi ve çıktısı öğrenci olan okulun toplumsal bir örgüt olması aile ile ilişkisini zorunlu hale getirmektedir(Günkan, 2007).

Çocuklar üzerinde yapılan araştırmalar, okul öncesi eğitimden yararlanan çocukların, aile katılımı çalışmaları sağlanmayan okullarda eğitim alan çocuklara göre, aile katılımını sağlanan programlarda yer alan çocukların daha olumlu gelişim gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Çocuğun gelişiminde birçok kişinin etkisi vardır. Bu kişilerden en önemlileri, çocuğun hayatının birçoğunu geçirdiği, okul ve ailesidir. Bunlar arasındaki işbirliği sayesinde, hem öğretmen hem veli çocuğun gelişimini fark eder, gerektiğinde destekler, öğrenilenleri pekiştirir, sorumlulukları da paylaşırlar. Çocukların eğitim sürecinde okul ve ailenin birlikte hareket etmesi ile eğitimin

etkileri daha güçlü ve kalıcı olacaktır. Aile katılımının sağlanması ile çocuğun gelişimi olumlu yönde etkilenecektir(Avcı,2010).

Aile katılımı çalışmaları sayesinde ebeveynlerin, eğitim ve öğretim rollerine geliştirerek çocuklarının eğitimlerini daha iyi anlamalarına imkan verilmiş olur. Ayrıca aileler çocuklarının ev ödevlerine daha fazla yardımcı olup,okuldaki etkinliklere katılmaya karşı daha olumlu tutum geliştirir ve öğretmenlere daha çok değer vererek onları bu eğitim sürecinde daha çok destekler.Ailelerin aile katılımı programları sayesinde, çocuklarına öğretilenlerden haberdar olmalarını,okulun işlevinden ve fonksiyonlarından haberdar olmalarını sağlar. Dolayısıyla ebeveynleri olarak, çocuklarının eğitim sürecinde daha bilinçli ve özgüvenli bireyler olabilirler.

Aile katılımının çocuğa katkılardan biri de, çocukların psikolojik gelişimlerinin olumlu yönde desteklemesidir. Bunun yanı sıra kaliteli aile katılım programıyla, sadece psikolojikmen değil, çocukların bilişsel, dil becerileri, akademik başarıları ve problem çözme yetenekleri olumlu yönde desteklendiği, ayrıca aile katılımı çalışmalarında çocukların aileleri ve öğretmenleri arasında ki işbirliğini görmeleri, onların okula olan tutumlarını olumlu yönde etkileyebilir.

Sonuç olarak; başarıyı etkileyen birçok faktörü inceledik ve bunların başarı üzerindeki etkileri aktarmaya çalıştık. Başarı önemlidir fakat her şey demek değildir. Önemli olan, kişinin kendisini aşmaya ve yenilemeye çalışma arzusunun var olmasıdır. Sadece okul başarısı değil hayat başarısıda önemlidir. Çocukları topluma uyumlu, hayata hazır, kendine güvenen, sağlıklı kişilik özellikleri olan bireyler olarak yetiştirmeyi amaçlamalıyız(Vural,2004).

2.6.Aile Katılımının Engelleri

Eğitimin içine aileyi dahil etme uğraşı, aslında eğitimin kaliteli olması içindir. Aile de, öğretmende eğitim kalitesi için bu uğraşın gerekliliğine inanmaktadır. Fakat okul, öğretmenden ve aileden kaynaklanan birtakım olumsuzluklar yüzünden, sistemli bir işleyişe geçememektedir. Okullarda yer alan işleri zorlaştıran bürokratik işler, öğretmenler ve aileler için en büyük zorluktur. Okul yönetiminin, ailenin eğitime katılmasına sıcak bakmaması, aileler eğitimde yer aldıklarında kendi işlerinin aksayacağını düşünmesi, ülkemizde uygulanan program ve yasalarda aile katılım

etkinliklerine istenilen şekilde yer verilmemesinden dolayı, aile katılım çalışmalarının artmasını ve gelişmesini engellemektedir.

Çocuğun eğitimine ailenin katılmamasıyla ilgili birçok engel vardır. Amerikan Ulusal Eğitim İstatistikleri Merkezi (1997) aile katılımının engellerini “ aile merkezli engeller “ ve “ personel-okul merkezli engeller “ olarak tanımlamaktadır.

Aile merkezli engeller; zamansızlık, ailenin eğitim düzeyinin yetersizliği, aile ve öğretmen arasındaki kültürel ve sosyo-ekonomik farklılıklar, personele–okula ait engeller ise, zamansızlık personelin ailelerle çalışacak eğitiminin olmayışı, personelin aileler hakkındaki görüşleri, okul sonrası zamanlarda çocuğun güvenliği ile ilgili endişeler örnek olarak verilebilir(Avcı,2010).

Ebeveynlerin eğitim etkinliklerine katılımını inceleyen araştırmalara göre; kültürden kaynaklanan farklılıklar, inanç farklılıkları, ailenin yaşadığı çevre, çocukla ilgili sorumlulukları gibi nedenlerden dolayı ailelerin sorumlulukları farklılaşmaktadır. Anne ve babanın çalışıyor olması, anne yada babada engelin bulunması(özürlülük), gelir düzeylerinin yetersizliği de eğitim etkinliklerine kalıtımı etkilemektedir. Anne yada babanın yokluğu, genç yaşta çocuk sahibi olunması, Ailenin genişliği yada kalabalıklığı, ailedeki çocuğa verilen değer, ailenin değer yarguları okul etkinliklerine katılımı etkilemektedir. Aile katılımını engelleyen faktörler incelendiğinde, aile katılımı etkinliklerinin uygulamasında yer alan öğretmen ve ailelerin aile katılım çalışmalarının içeriğini ve uygulanmasını tam olarak bilmedikleri, fazla iş yükü çıkacağı korkusu olduğu görülmektedir. Araştırmalar, sosyo-ekonomik düzeyi alt düzeyde olan ailelerin daha az katıldıklarını göstermiştir. Anne babalar kendilerinden ekonomik katkı beklenecek düşüncesiyle okula gelmedikleri ortaya çıkmıştır.

Aileler ve öğretmenler aile katılımının anlamı hakkında farklı bakış açısı, inanç ve algılara sahiptirler. Kültür aile katılımında fikirleri farklılaştıran bir değişkendir. Aile katılımında bakış açısı çatışması nedeniyle öğretmenler ailelerin çocuklarının eğitimine dahil olmadığını hissedebilir, ancak aileyle konuştuğunuz çocuğuyla yaptığı şeyleri düşünerek katıldığını söyleyebilir. Ayrıca öğretmenin ve ailelerin profesyonellikle ilgili inançlarının farklı olması da sorun yaratılabilir(Avcı,2010). Öğretmenlerin ise, aile katılım programlarından detaylı olarak haberdar olmayışı, programı nasıl yürüteceklerini bilmemeleri, aile katılım etkinliklerini planlamanın çok zamanlarını alacağını düşünmeleri, aile katılımını engelleyen öğretmen

nedenlerinin en önemlileridir. Ayrıca öğretmenlerin, ailelerin bu katılıma yanaşmayacağı, eğitime katılımı kabul etseler bile bunun bazı olumsuzluklar yaratacağını düşünmeleri de önemli bir faktördür. Bu düşünceler; ailelerin çocuklarla ilgili durumlarda objektif olmayacağı, ailelerin kendi sınırlılıklarını aşabileceği ve ailelerin programa yeterli zamanı ayıramayacaklarıdır. Ailelerin ise, okul bürokrasisinden çekinmeleri katılımın gerçekleşmesinin önündeki en büyük engeldir(Tezel Şahin, Ünver, 2005). Ailelerin olduğu gibi öğretmenlerde, aile eğitimi, aileleri bilinçlendirme, aileyle iletişim konusunda yetersiz olarak aile katılımını olumsuz etkileyebilirler. Öğretmenlerin aile eğitimiyle ilgili elinde kaynak olmaması, elindeki kaynakları kullanmaması, ailelerin gereksinimlerinden haberdar olmayışı, aile eğitiminin önemini bilincine varamaması engel oluşturabilir. Ailenin sosyoekonomik düzeyi de çocuğun eğitimine aile katılımını güçlü bir şekilde etkilemektedir. Alt sosyoekonomik düzeyden aileler çoğunlukla daha az okumuş oldukları için okulla ilgili olumsuz deneyimlere daha çok sahiptirler ve kendilerini katılıma hazırlıksız hissederler(Avcı, 2010).

Ülkemizde 1996 yılında yapılan bir araştırmanın sonuçlarına göre aile katılımını engelleyen en önemli faktörler şöyle sıralanmıştır:

- Ailelere göre yöneticilerin olumsuz tutumları
- Yöneticilere göre ailelerin işbirliğine karşı ilgisizlikleri
- Zaman yetersizliği
- Ekonomik şartlar
- İletişim bozukluğu(Ensari ve Zembat,1999).

İşte bu olumsuz ve yetersiz okul deneyimlerin ailelerin eğitime katılmalarına teşkil edip okul–aile işbirliğini olumsuz etkileyebilir. Ailedeki bireylerin üstlenmiş oldukları rollerde ailenin eğitime katılımını etkiler. Anne babanın ikisinin de çalışıyor olması, işlerinden geç çıkıyor olmaları, zaman sıkıntısı, işlerindeki yoğunluklar, evde küçük bir kardeşin olması çocuğun eğitimine anne baba katılımını etkileyebilir.

Vural (2004:s.150) ailelerin okula katılımını engelleyen durumları şu şekilde ifade etmektedir.

1. Anne ve Babanın Kendi Okul yaşantısında Yaşadığı Olumsuzluklar:

Anne ya da babanın geçmişte öğretmenleriyle yaşadıkları olumsuz durumlar, ayrıca anne ve babanın okula çocuklarıyla ilgili olumsuz bir durum olduğunda çağrılmaları da aileleri okuldan soğutmaktadır.

2. Anne ve Babanın Ekonomik Sorunları:

Ailelerin okula çağrılma sebepleri ekonomik katkı istenmesidir. Bu tutumlar aileleri okuldan uzaklaştırmakta ya da ailelerin isteksiz katılımlarına sebep olmaktadır.

3. Ailelerin Okula Ayırabilecekleri Zamanın Kısıtlı Olması:

Çalışan anne ve babalar, mesleki zorunlulukları ve okul etkinliklerinin genellikle mesai saatleri içerisinde düzenlenmesi sebebiyle okula gerekli zamanı ayırmakta zorlanmaktadır. Ev hanımı olan anneler de ev işlerinden ve evdeki diğer küçük çocukların bakımından dolayı okula yeterince zaman ayıramamaktadırlar.

4. Ailelerin Eğitim Düzeylerinin Düşük Olması:

Okul etkinliklerine karşılıklı yaklaşımına sahip olsalar bile aileler yeterli eğitim düzeyine sahip olmadıkları için katılım konusunda cesaretsiz davranmaktadır.

5. Okulda Öğretmenlerin Olumsuz Tavırları:

Anne ve babalar okula nasıl katkıda bulunabileceklerini bilmedikleri için öğretmenlerin kendilerini yönlendirmesini beklemektedir. Ayrıca bazı öğretmenler ailelerin sınıf içerisine girmelerinden rahatsızlık duyarak, aileleri sınıf içi etkinliklerden uzak tutmaları ailelerin en büyük engellerindendir.

6. Ev ve Okul Kültürünün Farklı Olması:

Anne ve babanın öğretmenden farklı bir kültürel yapıya sahip olması ailelerin okula katılımını engellemektedir. Bu durumda okulun ailenin kültür yapısına karşı duyarlı olması gerekmektedir.

Öğretmenlerle aile arasında kurulacak iletişimde mektuplaşma, okul kuralları ve düzeni, ailelerin okulla ilgili gereksinim duyduğu gerekli bilgilerin bulunduğu broşürlerin kullanılması, öğrencilerle ilgili kişisel raporların hazırlanması, öğretmen aile iletişimi, veli toplantıları, öğrencilerin evlerine düzenlenen evi ve çocuğun ortamını tanımak için yapılan ziyaretleri, aile katılım etkinlikleri, özel günler okul-aile işbirliği açısından gerekmektedir.

Aile katılımı çalışmalarının kabullenilmesi ve geliştirilmesi için birtakım kurum ya da kişilerin çeşitli tutumlar sergilemesi gerekmektedir. Merkez yönetimlerden yerel yönetimlere kadar herkes planlı bir şekilde uygulamaya katılmalıdır. Devlet Tutumları; Devletin eğitimle ilgili bölümleri ailenin eğitime katkısının kaçınılmaz olduğunun farkındadırlar. Ülkemizde ailenin eğitime katılım şekli yönetmeliklerce belirlenmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Aile Birliği Yönetmeliği' nin 5. maddesi "Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda, okul ile aile arasındaki bütünleşmeyi gerçekleştirmek, veli ve öğretmenler arasında işbirliği sağlamak amacıyla okul-aile birlikleri kurulur" açıklamasıyla devletin tutumunu açıklamaktadır. Ayrıca son yıllarda okul öncesi hedefleri saptanırken sadece çocuk değil, çocuğun ailesini de hedef almanın gerekliliği vurgulanmaya başlanmış ve bu durum 15. Milli Eğitim Şura'sında alınan "Aile Katılım Programları" ve "Ana Baba Okulları Yaygınlaştırmaları" kararı ile belirtilmiştir(Aksoy ve Turla,2001).

Yerel Yönetim Tutumları; gelişmiş ülkelerin çoğunda yerel yönetimler kendi bölgelerindeki eğitim seviyesini yükseltmek amacıyla, çağdaş eğitim yaklaşımlarını desteklemektedirler. Ülkemizde de bu amaçtan yola çıkılarak, yerel yönetimler eğitime aile katılımı konusunda okullara ekonomik destek olmalı, konuyla ilgili uzmanları davet ederek bölgelerinde yaşayan veli ve öğretmenleri bilgilendirmelidir (Tezel Şahin, Ünver,2005).

Okul Tutumları; uygulamalarda aktif rol alan okullar yapılan aktivitelerle aile katılımı çalışmalarına destek olan ve geliştirilmesini sağlayan tutumlar sergilemelidirler. Aile katılımı çalışmalarıyla, okulu daha yakından tanıyan anne babalar okula güven duyar. Anne babalarla bazı okullar çok bazıları az işbirliğine gitmektedir. Bunun nedeni anne babalarla öğretmen arasındaki iletişimidir. Okullar, aile katılımını artırmak için daha kapsamlı etkinlikler düşünmeli ve mutlaka anne babalara, çocuklarının eğitimine hem kendilerinin hem okuldaki okuldaki personelin katkıları anlatılmalıdır. Anne babaların farklı beklentilere girmesini önlemek için personelin görevleri hakkında bilgi verilmelidir. Aile katılımını çalışmalarına daha çok katılımın sağlanması için, bütün anne ve babalara hitap eden etkinlikler yapmalı, bu etkinliklere katılım ve memnuniyetlerden aldığı geri dönütlerle politikalarını yeniden şekillendirmelidir.

Öğretmen Tutumları; ebeveynlerle en sık iletişim halinde olan kişiler olarak öğretmenlerin sergilediği tutumlar, aile katılımı çalışmalarının artmasını,

devamlılığını ve bu çalışmalardan beklenen başarıyı etkileyen en önemli etkendirler. Öğretmenler tutumlarında daha olumlu davranışlar sergilemelidirler. Öğretmenler aile katılım çalışmalarında ve her anlamda donanımlı, bilgi sahibi olmalı, olumsuz durumlarla karşılaştığında çözüm yolları geliştirebilmelidir. Ailelerin, aile katılım etkinliklerine katılımını sağlayabilmek için yeterli becerilere sahip olmalıdır. Aynı zamanda öğretmenler, velileri cesaretlendirmeli, katılım konusunda teşvik edici olmalı, velilere karşı empatik ve gerçekçi yaklaşmalıdırlar.

Aile katılımını engelleyen faktörleri tespit etmek için yapılan çalışmalar sonucunda öğretmenlerin;

- Aile katılımı etkinliklerini planlamanın çok zaman aldığına inanmaları,
- Aileleri programa katılmaları için nasıl teşvik edeceklerini bilmemeleri,
- Katılım programını nasıl yürüteceklerini bilmemeleri,
- Hem ailelerde, hem de öğretmenlerde görülen iş stresi vb.

En güçlü engeller genellikle, öğretmen ve anne-babaların duygularından ileri gelmektedir. Her iki taraf da birbirleriyle ilgili yanlış bir önyargı içinde davranıyor olabilirler(Cömert,Güleç,2002).

Aile katılımının gelişmesi için, ailelerin öğretmenlerden istedikleriyle, öğretmenlerin ailelerden istediklerinin neredeyse aynı isteklerden oluştuğu görülmektedir. Ülkemizde yapılan bir araştırma ise okul-aile işbirliği konusunda veli ve yöneticilerin görüşlerini ortaya koymaktadır. Araştırmaya göre; ailelerin % 22.17'si yönetici tutumlarının işbirliği açısından engel taşıdığını düşünmekte, yöneticiler ise % 22.15 oranında ailelerin işbirliği ve katılım konusunda çok isteksiz tutumlar sergilediklerini belirtmektedirler(Ensari ve Zembat,1999).

2.7.Aile Katılım Düzeyleri

Epstein (1995,2000) aile katılımıyla ilgili olarak pek çok kaynakta yer verilen ve günümüzde ABD'de yaygın bir şekilde kabul gören altı katılım düzeyi tanımlanmıştır.

Düzyey 1: Anne babalık / Çocuk yetiştirme

Çocuğun gelişim ve öğrenmesini destekleyen ev ortamı düzenlemeler için aileye yardım etkinliklerini içermektedir. Çocuğun öğrenmesini düzenleyen ev koşulları oluşturma konusunda öneriler; anne babalık ve çocuk yetiştirme konusunda workshoplar, videokasetleri, telefon mesajları; aile eğitim programları düzenleme veya var olan kurslara katılımını sağlama; sağlık ve beslenme gibi konularda ailelere yardımcı olan aile destek programları; ev ziyaretleri; ailelerin okulu anlaması okullarında aileleri anlayabilmesine yardımcı olmak için veli toplantısı düzenleme gibi etkinlikler örnekle olarak verilebilir.

Düzyey 2: İletişim

Okul programları ve çocuğun ilerlemesi hakkında evden okula ve okuldan eve etkili iletişim kanalları oluşturma etkinliklerini içermektedir.Çocukların çalışmalarını haftalık yada aylık olarak eve yollama; düzenli olarak notlar, duyurular, bülten ve telefon görüşmeleri vb. yollarla iletişim kurma; çocuğun okulda yapması gereken seçimler (kurs, etkinlik, program vb.) ve okul politika ve uygulamaları konusunda aileyi net şekilde bilgilendirme gibi etkinliklerdir.

Düzyey 3: Gönüllülük

Okul gönüllüsü olarak yardım ve destek verebilmesi için anne babaları örgütleme ve eğitme faaliyetleridir. Okul ve sınıf gönüllüsü program oluşturma; gönüllü çalışmalar, toplantılar vb. için anne baba odası oluşturma; gerektiğinde başvurabilmek üzere ailelerin yeteneklerini, uygun zamanlarını ve adreslerini içeren bilgileri toplama; ailelerin birbiri ile iletişimini kolaylaştıran telefon zinciri, e-posta listesi oluşturma; okul güvenliğinin sağlanması ve programların uygulanmasına katılım (gezilere refaketeçi, okul etkinliklerini planlamaya yardım gibi) gibi faaliyetlerdir.

Düzyey 4:Evde öğrenme

Ailelere evlerinde okulda öğrenilenleri ve çocuklarının gelişimsel olarak ilerlemesini desteklemelerini sağlayan bilgi, fikir ve materyaller sunmayı içeren aktivitelerdir. Çocukların akademik ve gelişimsel özelliklerinin desteklenmesi ile ilgili bilgilendirme; evde okulda yapılanların desteklenmesi ve devam ettirilmesi konusunda bilgilendirme; evde yapılabileceklerle ilgili etkinlik takvimi; evde matematik, fen ve hikaye okuma etkinlikleri, yaz öğrenme paketleri yada

aktiviteleri; yıllık öğrenci hedeflerinin oluşturulmasına ve planlanmaya aile katılımı örnek olarak verilebilir.

Düzy 5: Karar alma süreçlerine aile katılımı

Okul kararlarına aileleri dahil etme, aile liderleri ve temsilcileri belirleme gibi aktiviteleri içermektedir. Okul aile birliği,danışma kurulu veya komiteleri oluşturma; okul reformları ve gelişmeler konusunda lobi ve çalışmalar yapacak bağımsız savunucu gruplar; aile ve toplum katılımı bölgesel kurul ve komiteleri; aile temsilcileri ile tüm ailelerin iletişimini sağlayacak bir ağ oluşturma gibi etkinlikleri içermektedir.

Düzy 6: Toplumla işbirliği

Okul programlarını, aile uygulamalarını ve çocukların öğrenme gelişimini güçlendirmek üzere toplumdaki kaynak ve hizmetleri tanımlama ve entegre etmeyi içeren çalışmalardır. Sağlık, kültür, rekreasyon, sosyal destek ve diğer program veya hizmetler konusunda çocuklar ve ailelerine bilgi sağlama; öğrencilere öğrenme etkinlikleri ve yetenekleri ile ilgili yaz okulu, kurs gibi toplumsal etkinlikler hakkında bilgi verme; okul, belediye, sağlık, kültür ve rekreasyonla ilgili birimler, işadamları, sivil toplum örgütlerini içeren ortaklık yoluyla hizmetlerin entegrasyonu; topluma hizmet; okul programlarına mezun katılımı gibi faaliyetlerdir(Epstein, 1995.Akt;Avcı,2010).

2.8.Aile Katılım Etkinlikleri

Okul öncesi eğitimde aile katılım etkinliklerin ailelerin çocuklarının eğitimi ve gereksinimleri hakkında bilgiye ihtiyaçları vardır. Aileler çocuklarının okuldaki eğitim programları ve bu programlar içerisinde neler yaptıklarını bilmek isterler. Bunun için de çocukların öğretmenleriyle ve okulla bir iletişime girmeleri gerekir. Aile katılımı etkinlikleri bu iletişimin ve bilgi alışverişinin sağlanmasında önemli bir stratejidir. Aile katılım etkinlikleri çocuğun hem okuldaki hem de okul dışındaki yaşamında eğitiminin desteklenmesi amacını taşımaktadır(Tezel Şahin,Özyürek,2010). Çocukların eğitimine aileyi daha etkili bir şekilde dahil edebilmek gerçekçi ve gereksinimlere odaklanan bir aile katılımı etkinliği ile mümkün olabilir(Avcı,2010).

2.8.1.Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılım Etkinlikleri

- **İlk görüşme**

Çocuk okula başlamadan önce anne baba ve okul yöneticisi arasında yapılan ilk görüşmelerdir(Tezel Şahin,Özyürek,2010). Çocukların aileleriyle ilk görüşmeler onların karşılıklı olarak birbirleri hakkında ilk bilgiye sahip olma fırsatı sağlar. Eğitimcinin aileyle ilk teması kayıt esnasında olur. İlk görüşmeler güçlü bir izlenim bıraktığından ailelerle pozitif bir ilişki kurmaya başlamak için kullanılabilir.

- **Tanışma toplantısı**

Çocuğunu ilk defa olarak bir okul öncesi eğitim kurumuna bırakan anne baba, endişe duyabilir. Zamanla okula gidip geldikçe, okulun işleyişini, düzenini tanıdıkça yaşanan bu endişe yerini güvene bırakır. Okullar açılmadan,anne babalar okula davet edilerek genel bir toplantı yapılabilir. Okul yöneticisi okulla ilgili,öğretmen programla ilgili genel bilgiler verebilir anne babalar çocuklarının eğitim alacakları sınıflara alınarak çocuklarının eğitim ortamlarını görmeleri sağlanabilir.

- **Ebeveyn-veli toplantısı**

Eğitim öğretim etkinliklerinin daha yararlı olabilmesi için, her eğitim kademesinde veli toplantıları önemli yer tutmaktadır. Veli toplantıları, her dönem bir kez olmak üzere yılda en az iki kez yapılmalıdır.Durum ve şartlara göre ihtiyaç duyuldukça veli toplantılarının sıklığı da artırılabilir. Yapılan veli toplantılarında, anne babalara okulda uygulanan eğitim programı ve sistem hakkında bilgi verilebilir. Özellikle anne babaların merak ettikleri soruları sorması, öğretmenin planladıklarını paylaşması açısından toplantılar önemlidir.

- **Bireysel görüşmeler**

Ailelerin öğretmenle belirli aralıklarla yada yeri geldiğinde bireysel görüşme yapabilmeleri için de olanak sağlanmalıdır. Yapılan bu bireysel görüşmelerin sıklığı eğitimde bütünlüğü de sağlayacaktır. Ailelerle yapılan görüşmelerde, konuşmaya her zaman olumlu ve başarılı olduğu konularla başlanmalıdır. Daha sonra çocuğun güçlendirilmesi ve desteklenmesi gereken alanlar ifade edilmeli, bunun için okulda ve evde neler yapılabileceği konuşulmalı, ailelerin plânlama ve uygulamalara etkin katılımı sağlanmalıdır(Cömert,Güleç,2002).

- **Ebeveyn köşesi**

Anne babaların çocuklarını okula getirdiklerinde veya okuldan alırken vakit geçirebilecekleri bir ortama ihtiyaçları vardır. Okul ortamındaki küçük bir odaya veya okulun uygun bir bölümüne ebeveyn köşesi hazırlanabilir ve öncelikle, bu ortamın pozitif mesajlar taşıması gerekmektedir. Bu köşede bitkiler, resimler, yetişkinlerin rahat edebilecekleri koltuklar ve sandalyeler bulunabilir(Tezel Şahin,Özyürek,2010).

- **Eğitim panosu**

Anne babaların rahatlıkla görebileceği bir bölümde, belirlenen bir konuda yararlı bilgilerin ilgi çekici bir tarzda ailelerle paylaşılmasıdır. Panoda konu başlığı ve resimler dikkat çekici olmalıdır. Panolar gazete haberleri, fotoğraflar, makaleler, şişler ve resimlerle ilgili çekici hale getirilebilir ayrıca konu ile ilgili broşür,kitapçık,el ilanı vb gibi basılı materyallerle desteklenebilir(Avcı,2010).

- **Haberleşme panosu**

Haberleşme panosu okul ve aileler arasında iletişim ve haberleşmeyi sağlamak velilere bilgi vermek amacıyla hazırlanmaktadır. Bu panoya, çocukların günlük yaptığı etkinlikler, inceleme gezileri, konferans, yapılabilecek bir gezi ile ilgili bilgi, gazete kulüpleri, broşürler, afişler, yemek listeleri vb...asılabilir(Tezel Şahin,Özyürek,2010).

- **Afişler**

Çarpıcı resimlerin kullanıldığı ve bir ana mesajın bulunduğu afişler hazırlanarak, ailelerin görebileceği yerlere asılmalıdır (Tezel Şahin,Özyürek,2010).

- **Broşürler**

Tehlikeli durumlar, beslenme, iletişim, davranış problemleri vb. konularda hazırlanabilir. Broşürde önemli olan kısa, basit, anlaşılır ve uygulanabilir ifadelerin bulunması ve konularla ilgili, resimlere de yer verilmesidir. Gerektiğinde aşı, hastalık gibi durumlarla ilgili hazır broşürler de kullanılabilir. Bütün ailelere broşürün verilmesine dikkat edilmelidir(Cömert,Güleç,2002).

- **Kitapçıklar**

Kitapçıkları, öğretmen kendisi yapabileceği gibi çocuklarla birlikte de hazırlayabilir. Çocukların en çok sevdiği yemeklerin tariflerinin bulunduğu kitapçıklar, gezi, gözlem sonucu hazırlanabilecek gezi kitapları, değer yargılarıyla ilgili kitapçıklar,

özel günleri içeren kitapçıklar, ailelerin çocuklarıyla yapabileceği etkinliklerle ilgili kitapçıklar hazırlanarak ailelere gönderilebilir.

- **Makale kutusu**

Makale kutusu, anne babalara, evde yararlanabilecekleri biçimde güncel bilgi sağlamaktadır. Makale kutusu bülten panosunun altında ya da yanında hazırlanan bir masada yer alabilir. Anne babaların ilgisini çekebilecek güncel makaleler, konularına göre ayrılıp her makaleden 4-5 fotokopi çekilerek kutuya yerleştirilebilir(Ömeroğlu,Kandır ve Ersoy,2006).

- **Dergi gazeteler**

Okullar, değişik türde gazete çıkarabilir. Sınıf etkinlikleri hakkında aileleri bilgilendirme, sınıf etkinliklerinin eğitimsel amaçlarını açıklama, çocuk gelişimiyle ilgili bilgiler, aile kitaplığı oluşturma, anne babalara çocuklarıyla evde yapabilecekleri etkinlik örnekleri, sınıf ve okul ile ilgili haberler aileler için ilginç ihtiyaçlarını karşılayacak konular seçilmelidir(Seçkin,Özyürek,2010).

- **Dilek kutusu**

Dilek kutusu, anne babaların düşüncelerini iletmeye davet etmektir(Ömeroğlu, Kandır ve Ersoy,2006).Ailelerin istek ve arzularını, eleştiri ve önerilerini yazarak bırakabileceği bir kutu hazırlanmalıdır. Okul öncesi eğitim kurumunun bir köşesinde dilek kutusu bulunmalıdır. Anne babalar kurum, çocuk, öğretmen ve idareyle ilgili özellikle paylaşmak istediği bazı düşüncelerini, herhangi bir problem durumunu yazıya döküp küçük notlar halinde dilek kutusuna atabilirler(Seçkin,Özyürek,2010).

- **Haber mektubu**

Okulöncesi eğitimle ilgili yenilikler, programlarda yapılan değişiklikler, haber mektuplarıyla ailelere duyurulabileceği gibi çocuk gelişimi ve eğitimiyle ilgili makaleler, basit oyuncakların yapımı veya okulda yapılan etkinliklerden bazı örneklerin evde de çocuklarla nasıl yapılabileceği, iki haftalık ya da aylık haber mektuplarıyla duyurulabilir(Cömert,Güleç,2002).

- **Fotoğraflar**

Okul öncesi eğitim programındaki etkinlikleri yaparken yada sınıftaki olaylarla ilgili fotoğraflar, panoda sergilenebilir. İsteyen ailelere de bu fotoğraflardan verilebilir. Bu etkinlikle, aileler, sınıfta yapılanlardan haberdar olarak, çocuklarını daha iyi tanımış olacaklar. Gün içerisinde çocuklarının neler yaptığından haberdar olduklarından okulla ilgili endişeleri de ortadan kalkar.

- **Video-teyp kayıtları**

Okulöncesi eğitim kurumlarında çocuğun arkadaşlarıyla sınıftaki konuşmaları, söyledikleri şiir ve şarkılar, orjinal bir olay karşısındaki izlenimleri, özgün olarak oluşturdukları öyküleri gibi etkinlikleri teybe kaydedilebilir. Çocukların sınıftaki veya bahçedeki oyunları, kutlamaları, inceleme gezileri gibi etkinlikleri de videoya kaydedilerek, ebeveynlerin bunlardan haberdar olmaları sağlanabilir. Ayrıca çocukların okul dışında yaptığı etkinliklerin(doğum günü, yeni bir kardeşin oluşu, çocuğun özel günleri vs.) video veya teyp kayıtları ve çekilen fotoğrafları okula getirilerek çocuğun arkadaşları ile paylaşması sağlanabilir(Cömert,Güleç,2002).

- **Konferanslar**

Anne babaların anne-babalık ve çocuk yetiştirme anlayışlarını geliştirmek ve çocukların bakımı, eğitimi ve destelenmesi konusunda bilgi düzeylerini artırmak üzere ihtiyaç duydukları konularda genellikle kurum içinde gerçekleştirilen söyleşi veya konferans tarzındaki eğitim aktiviteleridir(Avcı,2010).

- **Ev ziyaretleri**

Öğretmen açısından güç olsa da çocukların evlerine yapılan ziyaretler çok önemli eğitim fırsatları sunmaktadır. Öğretmenin ziyaretleri çocuk ve aileyi daha iyi tanınmasına fırsat vermektedir. Aile, ev ziyaretleri sırasında duygu ve düşüncelerini daha rahat ifade edebilmekte, çocuk ise öğretmenin kendisiyle ilgilendiğini ve değer verdiğini düşünerek özsaygısını geliştirebilmektedir(Cömert,Güleç,2002).

- **Yılsonu sergisi**

Çocukların yıl içinde yaptıkları resimler ve proje çalışmalarının ürünleri, yıl sonunda sergilenerek anne babalar okula davet edilebilir ve onlara küçük ikramlarda bulunulabilir(Seçkin,Özyürek,2010).

- **Grup toplantısı**

Anne babalarla grup toplantıları düzenlemek çocuk gelişimi ve eğitimi ile ilgili konuları ve ortak problemleri daha açık bir şekilde paylaşmak açısından faydalı olabilmektedir. Toplantıda çocuk ile ilgili problemler somut bir şekilde ifade edilmektedir. Çocuklarla ilgili değerlendirmeler gözlem kayıtları ya da fotoğraf örnekleri ile desteklenmeli eğitimci grubu yönlendirmeli, toplantı amacı dışına çıkmamalıdır(Tezel Şahin, Özyürek,2010).

- **Yazışma**

Yazışmalar okuldan anne babaya, anne babadan okula olmak üzere iki yönlü bir iletişim süreci olmalıdır. Çocuğun büyüme ve gelişimi, yemek yeme, uyuma, sınıf içindeki etkinliklere katılma, arkadaşları ile iletişim, sağlık durumu ile ilgili konularda yazışma olabilir. Yazışmalarda kolaylığı sağlamak için “ iletişim defteri “ kullanılabilir. Aile öğretmene iletmek istediklerini, öğretmende aileye iletmek istediği notları bu deftere yazar. Daha sağlıklı bir iletişim süreci yürütülür.

2.9.Okul Öncesi Eğitimi Etkileyen Temel Görüşler

Burada, okul öncesi eğitim alanına görüşleriyle etki yapan düşünürlerin fikirlerine yer verilerek eğitim ve gelişimle ilgili kuramları tanıtılmaktadır.

Michel De Montaigne göre; insanın okul için değil, hayat için öğrenmesi gerektiğini belirtmiştir. Tabiata uygun bireyci bir eğitim talep etmiş, pratikle ilgisi olmayan ölü bilgiler ve otoriteye bağlanmaya karşı olmuştur. Onun savunduğu eğitim, özgürlük ilkesine dayanır ve pratik hayata hazırlayıcı bir eğitimidir(Tokuç, 2007; s.13). Çocuk hayat içerisinde olmalıdır. Doğa, çevresi ve insanlarla ilgili bilgileri kendi yaşayarak öğrenmelidir.

Hollingsworth ve Hoover göre; çocukları doğrudan dolaylı yollardan eğittikleri için, anne babayı çocuğun evdeki öğretmenleri olarak ele almakta ve okulda öğretmen tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde anne baba tarafından kazandırılacak olumlu bir davranışın evde anne baba tarafından kolayca bozulabileceğini belirtmektedirler. Bu nedenle de günümüzün eğitimci ve öğretmenleri olarak velilerin önemini anlamış durumdadırlar(Vural,2004).

John Locke’ a göre; çocuğun doğuştan, getirdiği bir bilgi olmadığını kanıtlamak için “boş levha” deyimini söylemiştir. Locke göre, insan zihni boş bir levha gibidir. Bu levha, yaşantılarla, deneyimler yoluyla elde edilen bilgilerle dolacaktır. Bu yüzden yeni doğan çocuklar bir şey bilmez ve yaşantıları arttıkça bir şey öğrenir. İnsanda doğuştan bilgi, fikir yoktur. Zamanla yaşantılar, deneyimler çoğaldıkça bilgede elde edilir.

Jean Jack Rousseau'a göre; çocuk hazır bilgiye konmamalıdır, neyin nasıl yapılacağını öğrenmeli, öğrenmelerini kendisi deneyerek gerçekleştirmelidir. Öğrenmelerini doğal ortam içinde kendiliğinden ilgi ve yeteneklerine göre seçmelidir.

Çocuk arı ve temiz olarak doğar. Giderek toplumun etkisiyle yörüngeden çıkar. Çocuk doğanın kucağında tam bir özgürlük ortamında her türlü baskıdan uzak olarak yetiştirilmelidir. Çocuğun bütün özelliklerinin incelenmesi, özellikle yaşları gereği, yeteneklerinin göz önüne alınması gerekir. Çocukluk dönemi gelecek için sınırlanmış bir dönem değil, daha çok çocuğun ruhsal ve bedensel gelişimi için önemli bir aşamadır. Çocuk uzak bir toplumdan uzak bir yerde bir eğitimci ya da anne – baba tarafından eğitilmelidir(Yalçınkaya,2004;s.18).

Johann Heinrich Pestalozzi'e göre; “ Eğitim merkezinde çocuk yer alır” . Rousseau'nun aksine Pestalozzi insanda var olan kabiliyetlerin, yeteneklerin gelişmesi için dışardan bir yönlendirmenin olması gerektiğini söylemiştir. Çocuğa yapılan bu yönlendirmeler, onun yaşantı ve deneyimleriyle de bağdaşmalıdır. Önemli olan çocuğun potansiyelini en iyi şekilde ortaya koyabilen yönlendirmeyi yapmaktır.

Friedrich Froebel'e göre; eğitim sisteminin özü, insanın yalnız alıcı değil,etkin ve yaratıcı olduğu ilkesine dayandırılmaktadır. Çocuğun kendi kendini oyaladığı etkinlik ve oyunlara önem veren Froebel, çocukların ilgisini çekmek için şarkı ve müziğin eşliğinde oyunlara yer vermiş ve birçok oyuncakla öğrenme aracını bir araya getirmiştir. Froebel, bu oyuncaklarla okul öncesi çocuklarının sanata, sayılara, geometrik şekillere, günlük yaşama ilişkin kavramları edinmelerini amaçlamıştır (Tos,2001;s.32).

Froebel, “çocuğun bütünlüğü önemlidir”. Çocuğun gelişiminde dilin ve oyunun önemini vurgulamıştır. Oyun ve iş bir bütündür. Öğretim de sezgici ve buldurucu yöntemi, bireysel çabayı, bilinenden bilinmeyene gitmeyi öğretir. Çocuğun eğitimin de masal, müzik, dans ve eğlencede son derece önemlidir (Oktay, Gürkan, Zembat ve P. Unutkan, 2006;s.12).Çocuk için oyun oynamak bir gereksinimdir. Bu nedenle çocuğa her şey oyunla öğretilir. Çocuk tensel ve tinsel gelişimini oyunla sağlar ve çocuk için en katıksız ve en çok ruhsal doyumu sağlayan bir uğraşdır (Yalçınkaya,2004;s.17).

John Dewey'e göre; "Eğitim yaşama hazırlık değil, yaşamın kendisidir ". Eğitim bir toplumun sosyal ilerleme ve reformunu yansıtır. Sosyal bilinci paylaşma sürecinin dzenlenmesidir. Gerçek eğitimin amacı, çocuğun içinde yaşadığı hayat şartlarına uymasın yardımcı olmaktadır. Çocuğa problem çözme becerisinin kazandırılması önemlidir (Oktay, Gürkan,Zembat ve P. Unutkan, 2006;s.13).

Dewey'in eğitimde savunduğu temel görüşlerden birisi, eğitimde kullanılan derslerin ezberletilmek yerine eleştirel düşünme ve problem çözme becerisini geliştirilmesi gerektiğini söylemiştir. Savunduğu bir diğer görüşte yaşantıda elde edilen deneyimlerin okulda elde edilen deneyimlerle birleştirilmesidir.

Dewey'in 1899'da yayınladığı "Okul ve Toplum" ve 1920'de yayınlanan "Çocuk ve Öğrenim Programı" adlı yapıtları eğitim felsefesinin temel görüşleri niteliğindedir. Buna göre eğitim süreci çocuğun ilgi ve istek alanlarını dikkate almalıdır. Eğitimin amacı; çocuk varlığının her yönden gelişmesini sağlamaktır(Tos,2001;s.35). Dewey'e göre, okul hayata hazırlık değil, doğrudan hayatın kendisidir. Okullardaki içerikler yaşamda kullanabileceği bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik olmalıdır.

Maria Montessori' ye göre; çocuğu yetişkinin küçük bir örneği görmek yıllardır yapılan bir hatadır. Çocuk yetişkinin küçültölmüş modeli olmak yerine, kendine özgü ilgi ve ihtiyaçları olan bir bireydir. Çocuğun çevresindeki yetişkinlerin yapması gereken en önemli şey onun önündeki engelleri kaldırmak, ihtiyaçlarını gidermesini sağlamaktır. Montessori eğitiminde amaç, çocuğun kendini inşa ettiği dönemde, sahip olduğu yeteneklerinin farkına vardırarak en ileri seviyede ilerlemesini sağlamaktır. Eğitime ilgi duyarak çocukların yaratıcı potansiyeline, öğrenme isteğine, kişiliğine saygı gösterme ilkelerine dayanarak kendi adıyla anılan ve kurucusu olduğu "Montessori" yöntemiyle sistemini geliştirmiştir(Tos,2001;s.35).

Montessori'ye göre doğumdan 3 yaşa kadar olan dönem "bilinçsiz emici zihin" dönemi, 3 – 6 yaş arası ise "bilinçli emici zihin" dönemidir. Her iki dönemde de çocuklar duysal "girdiye" hareket dzenlemesine ve çocuğun iyi seçim yapmasına yardımcı olacak şekilde dikkatlice hazırlanmalıdır(Doğan,2009;s.29).

Jean Piaget'e göre; "Düşünceler kelimelerin değil faaliyetlerin sonuçlarından gelişir ". Çocukların dünyaları yetişkinlerden çok farklıdır. Çocukların yetişkinlerden farklı olan bir zihinsel yapıları da vardır. Çocukların zihinsel gelişimi, neyi nasıl öğrenebileceği konusunda belli sınırlılıklarla karşılaşırlar (Oktay, Gürkan, Zembat ve

P. Unutkan, 2006;s.17). Çocuğun çevresi ile etkileşimi sonucunda bilgiye ulaştığını ve ilerleme kaydettiğini belirtmektedir. Çocuk içinde bulunduğu dünyaya ait bilgileri aktif olarak araştırma ve nesnelere etkileşimde bulunma sonucunda öğrenir (Kandır, Özbey,İnal,2010; s.8).

Bilişsel Gelişim: Doğumundan başlayarak çevreyle etkileşimi ve çevrenin anlaşılmasını sağlayan bilginin edinilmesi, kullanılması, saklanması, yorumlanarak yeniden düzenlenmesi ve değerlendirilmesi aşamalarındaki tüm zihinsel süreçleri içine alan bir gelişim alanıdır(MEB,2006).

Çocuklar dünyanın pasif alıcısı değildirler. Bilişsel gelişim kalıtım ve çevre etkileşimleri sonucu oluşur (Yıldızlar,2010;s.27).Bireyin çevresiyle etkileşim içinde olarak, hem çevresine hem de çevresindeki değişikliklere uyum sağlayabilmesine **adaptasyon** denir. Bu uyum yeteneğinin iki süreci içerdiğini belirtmektedir. Bunlar; **özümleme** ve **uyumsama**dır(Aktaş,Arnas,2006;s.6).

Piaget uyumun “özümleme ve düzenleme” olmak üzere iki yönünün olduğunu savunmaktadır. Karşılaşılan durum, obje, konu vb birey tarafından var olan şemalarla açıklanmaya çalışılır ve özümleme yapılır. Karşılaşılan yeni obje, durum ya da olayı açıklamak için var olan yapılarda birtakım yeni şekillenmeler ve biçimlendirmeler gereklidir. Bu duruma da **düzenleme** denir(Yıldızlar, 2010).

Öğrenme işleminin merkezinde çocuk vardır ve çocuk çevresiyle etkileşimde bulunurken sadece yeni bilgileri öğrenmekle kalmaz, aynı zamanda eski bilgileri de tekrar düzenler. Bunlar; olgunlaşma, yaşantı, uyum, dengelemedir (Kandır,Özbey,İnal,2010;s.8).

- **Olgunlaşma:** Fiziksel gelişimdir. Kişi eğer fiziksel olarak olgunlaşmamış ise zihin gelişiminde gecikmeler yaşanabilmektedir. Fiziksel olarak olgunlaşmamış ancak biyolojik yaşı uygun olan öğrenciler olan çocuklar, hem fiziksel hem de biyolojik olarak olgunluğa erişmiş çocuklara oranla daha yavaş öğrenmekte, birtakım psikomotor davranışları yapmakta zorlanmaktadır(Yıldızlar,2010;s.31).
- **Yaşantı:** Her birey dünyaya geldiğinde çevresinde uyum sağlamansa yardımcı olan reflekslere sahiptir. Çevre ile etkileşimlerdir(Yıldızlar,2010;s 32).
- **Uyum:** Bireylerin çevrelerine uyma şeklidir(MEB,2014).

• **Dengeleme:** Dengeleme; organizmanın bilişsel yapılarını dengede tutmak için gösterdiği bireyin özümleme ve uyma yoluyla çevresine uyum sağlayarak dinamik bir dengeye ulaşma sürecidir(MEB,2006).

Piaget, insanın yetişkin düşünme biçimine nasıl ulaştığını kuramında ortaya koymuştur. Bilişsel gelişimin bazı dönemleri sonucu olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Bu dönemler ve yaşları şunlardır;

- Duyusal - Motor Dönem(0-2 Yaş)
- İşlem Öncesi Dönem(2-7 Yaş)
- Somut İşlemler Dönemi(7-12 Yaş)
- Soyut işlemler dönemi(12 yaş ve sonrası)(MEB,2006).

Lev Semenovich Vygotsky'e göre; çocuğun öğrenmesinde yaşadığı kültür ve toplum önemli bir yerdedir. Çocuğun yaşantısı sayesinde edinildiği bilgiler gelişimini hızlandırır, her gelişim ise öğrenmeyi hızlandırmaz. Ancak etkili öğrenme, gelişimi hızlandırır. Çocukla gerçekleştirilen öğrenme ve problem çözmeler, geçmiş yaşantısındaki kuşukları gidermek içindir. Problem çözümü sırasında onlara ipuçları vererek sorunun çözümünü bulmasına yardımcı olunmalıdır(Baydemir,2010;s.2).

Okul öncesi dönemdeki çocuklarda zihinsel etkinlikler, hayal güçleriyle sembolleri ve sembollerin işlevlerini, duygu ve düşüncelerini bütünleştirerek oluşur. Çocuklar, en önemli işleri olan oyun yoluyla hayali yaşantılar yaratır. Çocuklarda olan hayal gücü yaratıcı bir zihinsel etkinliktir. Hayal gücü sayesinde çocuk, daha farklı fikirler üretirken zihin gelişimini hızlandırır. Sosyo-kültürel gelişim kuramını benimseyen bir okul öncesi eğitim programının dikkat etmesi gereken en önemli noktalardan biri, çocukların birbirleri arasında ve çocukların öğretmenle etkileşim içinde olmasını sağlamaktır.

Kendi deneyimleriyle öğrenen çocuklar, bilgiyi yeniden düzenleme ve değişik problemlere çözüm yolu üretmede daha etkin hale gelirler. Bu nedenle yetişkinler çocuğun bilişsel gelişim alanına girmeden onlara rehberlik etmelidirler. Böylece birey yer aldığı toplumun başarılı bir üyesi olurken, aynı zamanda bağımsız ve üretken bir kişilik yapısı da geliştirir(Yıldızlar,2010;s.50).

Howard Gardner'e (1943) göre; “ Herkes zeka alanlarının hepsine sahiptir. Fakat her insan zeka alanlarının her birini farklı düzeyde geliştirir. İnsanlar dil zekasına, mantık ve matematik zekasına, müzik zekasına, mekan zekasına, beden-devinim duyumu zekasına, kişiler arası zekaya, içe dönük zekaya, natüralist zekaya göreceli

olarak sahiptir. Belirli bir zeka açısından güçlü olmak, diğerleri başka bir zeka açısından güçlüdür(Oktay,Gürkan,Zembat ve P.Unutkan,2006;s.23).

Sigmund Freud'a göre; çocuk cinselliği konusunda önemli bulgular elde etti ve Oidipus karmaşasını ortaya koydu. Freud insanlardaki cinsel dürtülerin bebeklikten başlayan gelişim evrelerini ruhsal ve cinsel olarak oral dönem, anal dönem, fallik dönem, latens dönem, genital dönem olmak üzere beşe ayırmıştır. Freud'un kişilik kuramı ise, ilkel benlik (id), benlik (ego) ve üst benlik (süper ego) olarak belirlenmiştir(Tos,2001;s.37).

İd: Doğuştan gelen, yeme, içme, cinsel doyum elde etme gibi temel dürtülerin bulunduğu yerdir.

Ego: Doğumdan sonra çocukta eğitim yoluyla gelişen kişilik bölümüdür.

Süperego: Toplum tarafından kabul edilen kültürel değerlerin çocuğa anne babası tarafından aktarılmasıyla oluşan, ödül ve ceza uygulamalarıyla pekiştirilen içselleşmiş bir sistemdir, kişiliğin ahlaki yönüdür(Dönmezer,2010;s.111).

2.10. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma konusuyla ilgili yapılan yurt içi ve yurt dışı çalışmalara yer verilmiştir. Bu çalışmalarla okul aile işbirliği etkinliklerinin farklı noktaları ele alınmıştır.

Coleman ve diğerlerinin eğitim sürecinde ailenin yer almasının önemi ve etkilerine ilişkin yaptığı araştırmada, aile yapıları farklı olan çocukların başarı düzeylerinde farklılıklar tespit edilmiştir. Araştırmacılara göre, en az okul kadar aile faktöründe önemlidir. Yapılan bu çalışmadan sonra, eğitim sürecinde ailenin yer almasının önemi ve etkilerine ilişkin araştırmalar artarak devam etmiştir.

Okul ve ailenin ilişkileri, ailenin okuldaki etkinliklere katılımı, özellikle 1980'li yıllardan sonra bu konuyla ilgili yapılan araştırmalarla önem kazanmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan çıkan temel sonuç, ailelerin okula katılımının artması her yönden olumlu etkileri ortaya çıkarmaktadır. Türkiye'de okul-aile işbirliği kapsamında yapılan çalışmalardan çıkarılan temel sonuç ise, eğitim konusunda ailelerle okul arasında sağlıklı işbirliğinin yapılamadığıdır.

Madden ve Levenstein (1984) araştırmasında, Anne Çocuk Uygulama programının (MCHP) dokuz yıllık uygulamasının sonuçları incelenmiştir. Bu programın amacı, evde anne çocuk etkileşimini destekleyerek alt sosyo-ekonomik düzeyin iki-dört yaş çocukları üzerinde etkilerini azaltmak amacıyla uygulanmıştır. Araştırmada ön test olarak Cattell Gelişimsel ve Zekâ Ölçeği kullanılmıştır. Program sonucunda annelerin çocukları ile sözel iletişimlerinde olumlu etkileri saptanmıştır. Çocukların bilişsel gelişimlerinde de kısa dönemde olumlu etkileri görülmüştür(Güzel,2006).

Doğan (1995)'ın “ Ankara Merkez ilçelerindeki Okullarda Okul-Aile iletişiminin Engelleri ” çalışmasında okul ve öğrencilerle ilgili bilgilerin velilere öğrenciler yoluyla iletilmesi, okulla ilgili alınan kararlara katılmama, öğretmenlerin yetersizlikleri, hoşgörüsüz davranmaları, okula maddi yardı için çağrılma durumlarını velilerin karşılaştıkları sorunlar olarak belirlemiştir. Öğretmenlerin ise ailelerin evlerinin okula uzak olması, ailelerin okula ve öğrenciye yeterli zaman ayıramaması, yöneticilerin okul-aile iletişimde isteksiz davranmaları ve bu konuda yeterli bilgiye sahip olmamaları, velilerin okulla ilgili kararlara katılmaması engellerinin var olduğuna inanmaktadır(Yaylacı,1999:54).

Davies (1991), “öğrenci başarısı için okul-aile ve toplum işbirliğinin asgari şartlarını” araştırdığı çalışmasında, çocuğu tüm toplum eğitim özdeyişinden hareket etmiştir. Öğrencilerin eğitimlerine ilişkin sorumlulukların paylaşımı, ana fikrine dayalı bu yöntemlerin basında “veli” kavramının değişik biçimde anlaşılmasını sağlama uygulaması da yer almaktadır. Yapılan bütün bu uygulamaların sonuçları ise oluşturulan bir grup tarafından izlenmiş ve değerlendirilmiştir. Olumlu sonuçların görülmesi üzerine geliştirilen model daha pek çok okulda da denemeye başlamıştır (Davies,1991.Akt.Yılmaz,2006).

Epstein yaptığı ailelerin eğitime katılımını inceleyen araştırmada, ailelerin eğitim sürecine katılımları farklı kategorilerle belirlenmiştir. Bu kategorilerde ailelerin, eğitim sürecine nasıl katılabileceği ve bu katılım sürecinde okullarda uygulanabilecek etkinlik önerilmiştir. Araştırmadaki kategoriler şu şekildedir: Çocuk bakımı, iletişim, gönüllülük, evde öğrenme, karar verme, toplumla işbirliğidir.

Yaylacı (1999)'nın “ilköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı” çalışmasında ailelerin okulda temizlik, onarım, çevre düzenlemesi gibi etkinliklere katılmalarına ilişkin olarak öğretmenler ailelerin bu etkinliklere nadiren katıldıklarını

belirtmişlerdir. Ayrıca okulda öğretmen ve ailelerin tanışması için toplantılar düzenlenmesine ilişkin olarak aileler zaman zaman düzenlendiğini, yönetici ve öğretmenler ise nadiren düzenlendiğini belirtmişlerdir. Bu toplantılara ailelerin katılımı konusunda ise aileler zaman zaman katıldıklarını belirtirken, yöneticiler ailelerin hiç katılmadıklarını belirlemiştir. Aileler çocukların evde ders çalışması için gerekli ortamı hazırladıklarını belirtirken öğretmenlerin nadiren yanıtını verdiklerini belirtmektedir.

Son 30 yıl içinde yapılan araştırmaların sonuçları, aile katılım programlarının çocukların okul başarısı üzerindeki önemli etkisini kanıtlamaktadır. Aileleri eğitim sürecine katılmış olan çocukların diğerlerine göre, daha yüksek notlar aldıkları, okula daha düzenli devam ettikleri, ödevlerini daha muntazam yaptıkları, sınıf içinde davranışlarının daha olumlu olduğu ve daha sonraki eğitim yaşantılarında da daha başarılı oldukları saptanmıştır(Oğuz,2008).

Kaya' nın 2002 yılında okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlarla ilgili yaptığı araştırmada, ailelerin ilgi ve katılımları ile okul öncesi eğitim kurumlarının aile eğitimine katkısı konusunda anne baba görüşleri incelenmiştir. Yapılan araştırmaya göre, ebeveynlerin, okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programlara ilgili ve okulla işbirliği içerisinde olduklarını, okulda uygulanan etkinliklere katılamasalar da bu konuda ailelerin istekli ve işbirliğine açık oldukları ortaya çıkmıştır.

Çelenk(2003), öğrencinin okul başarısı üzerinde okul aile işbirliğinin etkisinin incelendiği araştırmada, eğitim açısından çocuğuna destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğunu, okul ile ortak program üzerinde görüş birliği sağlayarak düzenli iletişim içinde bulunan, bu ortak anlayış içinde çocuğuna eğitim desteği sağlayan velilerin çocuklarının okul başarılarının daha da yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Arslan ve Nural'a (2004) göre, etkili ve başarılı okul-aile işbirliğini sağlamak için okul; ev ziyaretleri gerçekleştirme, veliler, öğretmenler ve çocukların katılacakları geziler, seminerler, konferanslar vb gibi etkinlikler planlama, veli toplantılarıplanlama, okulun imkanların anne babaların kullanmasını sağlama, belirli aralıklarla çocukların etkinlikler düzenlemesini sağlama vb. etkinlikler düzenleyebilir.

Özensel (2004)'in "Türk Toplumunda Çocuğun Yetiştirilmesinde Annenin Rolü" çalışmasında ailenin temel taşları olan anne ve babaların kendi aralarındaki ilişkilerde ciddi boyutta sorunlar olduğu belirlenmektedir. Anne-baba çocuk arasındaki ilişkilerde uyum problemi yaşandığı görülmektedir. Çocukların eğitiminde en büyük görevi, üstlenen annenin diğer ev içerisindeki rolleri yanında bu görevin üstesinden tam olarak gelemediği sonucuna ulaşılmaktadır. Ayrıca anneler çocuk yetiştirme konusunda eşleriyle problem yaşadıklarını belirtirken, babaların çocuk yetiştirme konusunda yeterince destek sağlamadıklarını belirlemektedir.

Yazıcı, Yüksel ve Güzeller (2007)'in yaptığı anne babaların okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarıyla ilgili düşüncelerini ve beklentilerini inceleyen bu çalışmaya göre, anne babalar kurumda yapılan aile katılım çalışmalarında istekli olarak yer almaktadır. Yapılan aile katılım çalışmalarından bireysel görüşmeleri daha çok tercih ettikleri görülmüştür. Anne babaların büyük çoğunluğunun haberleşme mektuplarıyla bilgilendirilmek istedikleri, sınıf içinde yapılan çalışmalara katılmak istedikleri ve ev ziyaretlerinin yapılmasını istedikleri ortaya çıkmıştır.

Kotaman'ın (2008) yaptığı araştırmaya göre, aileler çocukların eğitimlerinde yer aldıklarında, çocukların okul hayatı boyunca daha başarılı olduklarını, çocukların okula karşı olumlu tutum geliştirdiklerini, eğitim kademelerine geçişte istekli olduklarını ve yüksek öğrenim şanslarının daha fazla olduğunu belirtmektedir. Anne ve babalar okulla işbirliği içerisinde olup etkinliklere katıldığında, çocukların okula devam etmesinde olumsuz sonuçların olmadığı, uyum problemlerinin yaşanmadığı ortaya çıkmıştır.

Anne babaların ve öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarıyla ilgili görüşlerinin incelendiği araştırmalarda; anne baba ve öğretmenler okul öncesi eğitim kurumlarında aile katılım çalışmalarının önemli olduğu konusunda birleşmişlerdir. Öğretmenler, aile katılımı çalışmaları içerisinde en çok anne babaların sınıfta etkinliklere katılması şeklinde uygulamalar yaptıklarını söylemişlerdir. Anne babalar ise, aile katılım çalışmalarında farklı çalışmalara yer verilmesini istemişlerdir(Akaya,2007).

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, katılımcıları, veri toplama yöntemi ve veri toplama aracına yönelik bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma deseni kullanılmıştır. Araştırma, görüşme yöntemi ile yürütülmüştür. Nitel araştırma, “gözlem, görüşme ve döküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” olarak tanımlanabilir(Yıldırım ve Şimşek,2008,s.39). Araştırma deseninin nitel seçilmesinin nedeni, araştırma konusunun derinlemesine araştırılmasına olanak sağlamasıdır.

Okul öncesi eğitimde anne babaların ve öğretmenlerin okul aile iş birliği hakkındaki görüşlerin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Fenomenolojik desenler, bireyin iç dünyasını, onların algılayış biçimini belirlemeye yöneliktir. Fenomenolojik çalışmalarda en önemli düşünce, tek tek bireylerin bakış açılarından bakarak onların bireysel anlam yapılarını ve niyetlerini anlamaya çalışır(Tanhan,2013). Bu çalışmada, anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliğine yönelik görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığından, nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır.

3.2.Katılımcılar (Çalışma grubu)

Bu çalışmada, okul öncesi eğitim kurumlarında yürütülen okul–aile işbirliği çalışmalarının, anne baba ve öğretmen görüşleri açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu İstanbul ili Şile ilçesinde, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı 2 bağımsız anaokulu ve 2 ilköğretim okulu olmak üzere toplam 4 okuldan; 18 veli ve 9 anasınıfı öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada, fenomenolojik

desen ve maksimum çeşitlilik örnekleme kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme, çeşitliliği sağlamak yoluyla evrene genelleme yapmak değil, çeşitlilik arz eden durumlar arasında ne tür ortaklıkların ve benzerliklerin var olduğunu bulmaktır(Şimşek ve Yıldırım,2004).

Araştırmada farklı görüşlere ulaşmak için, çeşitli okullarda çalışan 9 okul öncesi öğretmenine ulaşılmıştır. Okulun bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik konumunun araştırma konusunda önemli bir değişken olduğu dikkate alınarak, araştırma için seçilen okullar farklı sosyo-ekonomik düzeyde yer alan bölgelerden seçilmiştir. Okulların 2'si alt, 2'si orta sosyo-ekonomik düzeydeki bölgelerde yer almaktadır. Görüşme soruları, çalışma grubuna seçilen okullardaki bütün öğretmenlere uygulanmıştır.

3.3 Veri Toplama Araçları

Bu araştırma için ilk önce literatür taraması yapılarak araştırma ile ilgili akademik googleden makale, kitap, tez, dergi vb. kaynaklar incelenmiştir. Literatür araştırması sonucunda, görüşme için maddeler oluşturulmuştur. Alanında uzman 2 akademisyen, 1 ölçme değerlendirme uzmanı, 2 okul öncesi öğretmeni tarafından uzman kanısına başvurulmuştur. Uzman kanısını aldıktan sonra soru sayısında hiçbir değişiklik olmayıp soru soruluş stiline bir takım değişiklikler yapılmıştır. Tekrar düzenlemeler yapıldıktan sonra ön deneme uygulamaları yapılmıştır. Ön deneme için, her okuldan çalışma grubunda yer alan 1 veli ve 1 öğretmenle görüşme yapılmıştır. Deneme uygulama sonucundan sonra son biçim verilmiştir ve ek 1.de sunulmuştur.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak toplanmıştır. Nitel araştırmalarda görüşme yönteminin kullanılması, araştırma konusuyla ilgili doğru verilerin elde edilmesi açısından yararlı bir yöntemdir. Yarı yapılandırılmış görüşme yaparken, konuya göre önceden hazırlanmış sorular sorulur fakat araştırmacı aldığı yanıtlara göre görüşmeyi yönlendirebilir, formda yer almayan yeni sorularda sorabilir. Bu araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak, araştırmanın amaçları çerçevesinde anne baba eğitim sürecine katılımına ilişkin detaylı verilere ulaşmak amaçlanmıştır. Bu amaçla öğretmenler için, on üç sorudan

oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Anne babalar için, on dört sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Anne baba ve öğretmenlere yöneltilen açık uçlu görüşme soruları, ailelerin eğitim sürecine katılımını tanımlayan çalışmalar ve bu çalışmaların odaklandığı boyutlar temel alınarak hazırlanmıştır. Hazırlanan sorular uzman görüşüne sunulularak görüşme formuna son şekli verilmiştir.

Anne baba ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler, yaklaşık 25-35 dakika arasında sürmüştür. Ses kayıt cihazına izin veren görüşmecilerle, görüşme ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Elde edilen veriler, nitel araştırmalarda sıklıkla kullanılan veri analiz tekniği olan, betimsel analiz tekniğiyle görüşme formunda kullanılan başlıklar dikkate alınarak sunulmuştur. Nitel araştırmalarda ortaya çıkan soruların cevaplandırılmasında ya da hipotezlerin test edilmesine yönelik belli istatistiksel yöntemler kullanılmaz, bazı durumlarda yüzde gibi oldukça sınırlı istatistikler kullanılsa da nitel araştırmalarda genel olarak sayısal analizler değil, betimlemeler kullanılır(Büyüköztürk,Çakmak,Akgünvd,2010). Betimsel analiz tekniğinde, görüşülen kişilerin çarpıcı görüşlerine doğrudan alıntılarla yer verilebilir. Bu araştırmada da, zaman zaman katılımcıların bakış açılarını gün yüzüne çıkarmak ve ortaya çıkan durumun zihinde kolay canlanmasını sağlamak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Bulgular ise, araştırma sorularına paralel başlıklar altında öğretmen ve veli görüşlerine göre yorumlanmıştır. Bulgulardaki doğrudan alıntılarda okul öncesi öğretmenlerinden alıntı yapıldığında “Ö”, babalardan alıntı yapıldığında “B”, annelerden alıntı yapıldığında “A”gibi kısaltmalar yapılmış ve kısaltmaların yanına verilen numaralarla hangi katılımcıdan alıntı yapıldığı yaşıyla birlikte belirtilmiştir(Ö3,46).

Geçerlik ve Güvenirlik

Nitel araştırmalarda geçerlik ve güvenirliliğin sağlanabilmesi için çeşitli yöntemler geliştirilmiştir. Araştırmadaki bulgularının geçerliğini artırmak amacıyla, bulgular yorumlanırken katılımcıların çarpıcı ifadelerinden oluşan doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e(2008) göre, betimsel analizin kullanıldığı araştırmalarda katılımcıların ifadelerinden oluşan doğrudan alıntılara yer vererek, bunlardan yola çıkıp sonuçları açıklamak geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır. Araştırmalarda iç geçerliğin sağlanması için, konunun farklı yönlerinin

ortaya çıkarılmasında farklı kaynak, farklı bireyler ve farklı düşünceler araştırılır. Araştırmaya katılanların ortak bir görüş ortaya koymak yerine farklı görüşlerine vurgu yapılmıştır.

Güvenirlik ilkesi, belirlenen konuda yapılmış olan ve bundan sonraki yapılacak araştırmalarda da aynı sonuca ulaşılacağı varsayımına dayanmaktadır. Fakat nitel araştırmalarda insan davranışlarının değışebileceğinden dolayı araştırmalardaki güvenilirliğin sağlanması zor olabilir. Güvenirlik ilkesini gerçekleştirmek için de güvenilirlik yaklaşımları geliştirilmiştir. İç güvenilirlik yaklaşımı olan, aynı zamanlarda birçok araştırmacının bir durum ya da olayı aynı şekilde ölçmesi gözleme bağılı güvenilirlik yaklaşımıdır. Araştırmada dış güvenilirlik içinse, araştırmacının katılımcılarının önceden belirlenmesi, verilerin nasıl toplanacağı ve analizinin nasıl yapılacağı ayrıntılı olarak anlatılması gibi önlemler önceden alınmıştır. Bunlardan yola çıkarak, birden fazla araştırmacının yaptığı araştırmaların verilerini kullanarak, ortaya çıkan sonuçların karşılaştırılması ve farklılıklarının en aza indirilmesiyle iç güvenilirliğin; görüşme esnasında anne baba ve öğretmenlere, veri toplama ve analiz süreçlerinin nasıl yapıldığıyla ilgili bilgiler verme yoluyla da dış güvenilirliğin sağlanabilir. Bu araştırmada, araştırmacıların hepsinin fikirleri birlikte değerlendirilerek bulgular arasındaki farklılıklar en aza indirilmeye çalışılmıştır.

4.BULGULAR

Çalışma kapsamında anaokulları ve anasınıflarında çalışan öğretmen ve bu kurumlarda çocukları bulunan velilerin okul-aile işbirliğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmaktadır. İstanbul'un Şile ilçesinde bulunan merkez ve köylerindeki anaokulu ve anasınıfı olmak üzere ayrılmış, maksimum çeşitlilik sağlayacak şekilde seçilmiş 18 veli ve belirlenen okullardaki 9 öğretmen olmak üzere 27 kişiye ulaşılmıştır. Araştırmada anne babalara ve öğretmenlere ait "kişisel bilgiler(demografik değişkenler) ve okul- aile işbirliği ile ilgili genel görüşler, okul- aile işbirliğine yönelik çalışmalar, okul- aile işbirliği etkinlikleri yapılma sıklığı, okul-aile işbirliği çalışmalarına katılım engelleri, okul- aile işbirliği çalışmalarındaki veli toplantılarına katılımlar, veli toplantılarının sıklıkları, veli toplantılarından memnuniyet, öğretmenlerin velilerle iletişimi, okul- aile işbirliğinin ailelere sağladığı yararlar, okul-aile işbirliğiyle ilgili ailelerin başından geçen olaylar, okul- aile işbirliğinin geliştirilmesine " ilişkin bulgular incelenmiş ve çizelgelendirilmiştir.

4.1.Anne Babaların ve Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Bu bölümde araştırmaya katılan anne babaların, soru formunda "Demografik Bilgiler" bölümüne verdikleri cevaplara uygun olarak çizelgeler elde edilmiştir. Ebeveynlerin demografik özelliklerine ait bulgular çizelge 4.1.1- 4.1.4 arasında verilmiştir.

Çizelge 4.1.1'de anne babaların ve öğretmenlerin yaşlarına göre frekans değerleri yer almaktadır.

Araştırmaya katılanların % 50'sini anneler ve % 50'sini babalar oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 100'ünü bayan öğretmenler oluşturmaktadır.

Çizelge 4.1.1:Yaş Değişkeni için Frekans Değerleri

Yaş Aralığı	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
23-28	0	0	4
29-33	2	3	0
34-39	5	3	4
40-44	2	1	0
45-50	0	2	1
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.1.1 'e göre, annelerin 2'si 29-33,5'i 34-39, 2'si 40-44 yaşları arasında, babaların ise; 3'ü 29-33, 3'ü 34-39, 1'i 40-44 ve 2' i 45-50 yaşları arasında, öğretmenlerin 4'ü 23-28, 4'ü 34-39, 1'i 45-50 yaşları arasındadırlar.

Çalışma grubuna giren anne babaların ve öğretmenlerin eğitim durumlarına ilişkin frekans değerleri Çizelge 4.1.2'de verilmiştir.

Çizelge 4.1.2:Anne Babaların ve Öğretmenlerin Eğitim Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri

Eğitim durumunuz	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Okur-yazar	0	0	0
İlkokul	3	1	0
Ortaokul	0	0	0
Lise	2	5	0
Lisans	4	3	5
Ön Lisans	0	0	4
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.1.2'ye göre; annelerin 3'ü ilkokul mezunu, 2'i lise mezunu, 4'ü lisans mezunu oldukları, babaların ise; 1' i ilkokul mezunu, 5' i lise mezunu, 3'ü lisans mezunu oldukları, öğretmenlerin; 5 ' i lisans mezunu, 4 'ü ön lisans mezunu oldukları görülmektedir.

Çalışma grubuna giren anne ve babaların meslek değişkenine ilişkin frekans değerleri Çizelge 4.1.3'de yer almaktadır.

Çizelge 4.1.3:Meslek Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri

Meslek Dağılımı	Anne	Baba
	f	f
Devlet Memuru(Öğretmen vb.)	3	4
Özel Sektör(Bankacı, muhasebe vs.)	1	0
Serbest	0	4
Kendi işi (Esnaf, makinist vs.)	1	1
İşsiz (Ev hanımı ve çalışmıyor.)	4	0
Toplam	9	9

Çizelge 4.1.3'de görüldüğü gibi, annelerin 3'ü devlet memuru, 1'i özel sektör çalışanı, 1'i kendi işine sahip, 4'ü işsiz(ev hanımı)dir. Babaların ise; 4'ü devlet memuru, 4 ' ü serbest, 1 ' i kendi işini yapmaktadır.

Çalışma grubuna giren anne ve babaların ve öğretmenlerin çocuk sayısı değişkenine ilişkin frekans değerleri Çizelge 4.1.4'de yer almaktadır.

Çizelge 4.1.4:Anne Babaların ve Öğretmenlerin Çocuk sayısı Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri

Çocuk sayısı	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
0	0	0	5
1	5	4	1
2	3	4	2
3	0	1	1
4	1	0	0
5 +	0	0	0
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.1.4’de görüldüğü gibi, annelerin; 5’i 1, 3’ü 2, 1’i 4 çocuğa sahiptir. Babaların ise ; 4’ü 1, 4 ‘ ü 2, 1 ‘ i 3 çocuğa sahiptir. Annelerden 3, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır. Babalardan 4, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır. Öğretmenlerin ise; 5 ‘ inin çocuğu bulunmamakta, 1 ‘ inin 1 , 2 ‘ isinin 2, 1 ‘ inin 3 çocuğu bulunmaktadır. Öğretmenlerden 4, 5 ve üzeri çocuğa sahip olan bulunmamaktadır.

Çalışma grubuna giren öğretmenlerin ve anne babaların medeni durumlarına ilişkin frekans değerleri çizelge 4.1.5’de verilmiştir.

Çizelge 4.1.5: Öğretmenlerin ve Anne Babaların Medeni Durumu Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri

Medeni durumu	Öğretmen	Anne	Baba
	f	f	f
Evli	6	9	9
Bekar	3	0	0
Boşanmış	0	0	0
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.1.5'e göre; öğretmenlerin 6'ı evli, 3'ünün bekar oldukları görülmektedir. Anne ve babaların hepsinin evli olduğu, boşanmış anne baba ve öğretmenlerin olmadığı görülmektedir.

Çalışma grubuna giren öğretmenlerin meslek yılı değişkenine ilişkin frekans değerleri Çizelge 4.1.6'de yer almaktadır.

Çizelge 4.1.6: Öğretmenlerin Meslek Yılı Değişkenine İlişkin Frekans Değerleri

Meslek Yılı	Öğretmen
	f
0 -5	4
6-10	3
11- 15	1
16-20	0
21-25	1
26 +	0
Toplam	9

Çizelge 4.1.6'da görüldüğü gibi, öğretmenlerin 4'ü 0-5 yıl, 3'ü 6-10 yıl,1'i 11-15 yıl, 1 ' i 21-25 yıl arasındadır. Öğretmenlerin meslek yıllarına göre aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığında ve öğretmenlerin yaptıkları aile katılım çalışmalarının çeşitliliğinde farklılıklar görülmektedir. Meslek yılı fazla olan öğretmenlerin aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığı artmakta, meslek yılı az olan öğretmenlerin ise aile katılım etkinliklerine yer verme sıklığı azalmaktadır. Meslek yılı fazla olan öğretmenlerin ev ziyareti, veliyi sınıftaki etkinliklere dahil etme gibi aile katılım çalışmalarına sık sık yer verdikleri, meslek yılı az olan öğretmenlerin ise ev ziyaretlerini çocuklara hakim olmakta zorluk çektikleri için tercih etmedikleri, velilerin sınıfta olmasından tedirgin oldukları ve otorite kurmakta zorlandıkları vb. nedenlerden dolayı aile katılım etkinliklerine sık sık yer vermedikleri görülmektedir. Meslek yılı az olan öğretmenlerin daha çok bülten panoları, haber mektupları, broşür vb. etkinliklere yer verdiği ortaya çıkmıştır.

4.2. Anne-Babaların ve Öğretmenlerin “ Okul - Aile İşbirliği “ Hakkındaki Görüşleri

Bu bölümde, araştırmaya katılan anne ve baba ve öğretmenlerin, zorunlu eğitime bakış açıları, okula niçin gönderdikleri, okuldan, öğretmenden beklentileri, anne ve babaların elinde fırsat olsa çocuğunu okul öncesi eğitime göndermemeyi tercih etme durumlarına, okul- aile işbirliğiyle ilgili düşünceleri hakkında anne-baba ve öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Anne babaların ve öğretmenlerin soru formunda “Okul–aile işbirliği ” bölümüne verdikleri cevaplara göre elde edilen bulgular çizelge 4.2.1.– çizelge 4.2.6. arasında verilmiştir.

Çizelge 4.2.1'de Anne ve babaların okul öncesi eğitimde zorunlu eğitime bakış açılarına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.2.1:Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimde Zorunlu Eğitime Bakış Açılarına İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri

Okul öncesi eğitimde zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?	Öğretmen	Anne	Baba
	f	f	f
Olmalı	9	8	7
Olmamalı	0	1	2
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.2.1. incelendiğinde; araştırmaya katılan anneler ve babaların “Okul öncesi eğitimde zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?” maddesine verdikleri yanıtlar incelendiğinde, annelerin 8 ‘inin “zorunlu olmalı” , 1’inin “zorunlu olmamalı” dedikleri görülmektedir. Babaların ise; 8 ‘inin “zorunlu olmalı” , 1’inin “zorunlu olmamalı” dedikleri görülmektedir. Öğretmenlerin ise; % 100’ünün “zorunlu olmalı” yanıtını verdiği görülmektedir. Anne babaların büyük çoğunluğu okul öncesi eğitimin zorunlu eğitim olmasını istemektedir. Fakat devlet tarafından yapılan bir zorunluluktan dolayı değil, çocuğa olan yararları göz önünde tutularak çocukların okul öncesi eğitim kurumlarına göndermesi gerektiğini söylemektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bütün çocukların okul öncesi eğitimden yararlanmaları gerektiğini söylemektedir. Şuan uygulamada olan okul öncesi eğitimde herhangi bir zorunluluk olmadığından, okul öncesi eğitimden yararlanan çocuk sayısının az olmasından dolayı okul öncesi eğitimin zorunlu eğitime dahil edilmesini istemektedirler.

Anne babalardan bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

Zorunlu olmalı fakat veliler ücret konusunda esnek bırakılmalı(B1, 35).

Bence zorunlu olmalı. Çünkü, okulöncesinin önemi çok büyük. Çocuğumun kişisel olarak, el becerileri olarak, yemek yeme alışkanlığı, bir şey yeme alışkanlığı kazanıyor. İyi ki yolluyorum çocuğumu okula(A1,32).

Evet olmalı. Aslında olmamalı, her aile kendi içinden gelerek bir zorunluluk olmadan kesinlikle göndermeli. Fakat biz toplum olarak zorunluluk olmazsa göndermeyiz. Çoğu anne babanın çalışıyor olmasından dolayı, çocuklarıyla yeterince ilgilenemiyorlar. Bu eksikliği tamamlamak için, bu konuda eğitim almış öğretmenler ve çevreyle çocukların tamamlanması için gereklidir(A2,43).

Bana göre 0-6 yaşta çok önemli okul öncesi. Okul öncesi eğitim zorunlu olmamalı. Bana göre bilinçli bir toplumda çocuğun 6 yaşında değil de, daha küçük yaşta gelmeleri gerekir(A3, 36).

Öğretmenlerden bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

İlkokula hazırlık için zorunlu olmalı tabi ki(Ö1, 36).

Elbette okul öncesi eğitim zorunlu olmalı. Artık herkesin de bildiği gibi 7 çok geç(Ö2, 26).

Zekanın % 80 i 6 yaşına kadar tamamlandığına göre, 6 yaşına kadar ne verirsek %80. Çok büyük bir dilim onun içinde okul öncesi bu anlamda çok önem ifade ediyor. Bence olmalı, kesinlikle olmalıdır ve bütün çocuklar eğitim hakkından faydalanmalıdır(Ö3,46).

Çizelge 4.2.2’de, anne ve babaların okula niçin gönderdiklerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.2.2:Anne ve Babaların Okula Niçin Gönderdiklerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Çocuğunuzu okula niçin gönderiyorsunuz?	Anne	Baba
	f	f
Daha iyi eğitim alması	4	2
Çocuğumun daha fazla becerikli olması	1	1
Çocuğumun özgüvenli olması	1	0
İyi bir gelecek için	1	2
El becerilerinin gelişmesi	2	2
Alışkanlık kazanması	0	2
Toplam	9	9

Çizelge 4.2.2 incelendiğinde, annelerin ve babaların “Çocuğunuzu okula niçin gönderiyorsunuz?” maddesine verdikleri yanıtlar için frekans değerleri incelendiğinde, annelerin 4’ünün “Daha iyi eğitim alması”, 1’inin “Çocuğumun daha fazla becerikli olması”, 1’inin de “Çocuğumun özgüvenli olması”,1’inin de “İyi bir gelecek için” , 2’sinin de “El becerilerinin gelişmesi” yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise, 2’sinin “Daha iyi eğitim alması”, 1’inin “Çocuğumun daha fazla becerikli olması”, 2’sinin de “İyi bir gelecek için” , 2’sinin de “El becerilerinin gelişmesi”, 2’sinin de “Alışkanlık kazanması” yanıtını verdikleri görülmektedir. Anne babaların büyük çoğunluğunun okul öncesi eğitim kurumlarının çocuğun sosyalleşmesine, iyi vakit geçirmesine, el becerileri ve beslenme, tuvalet vb. alışkanlıkların kazanılmasında yararlı olacağını düşündüğü için çocuğunu okul

öncesi kurumlara göndermektedir. Anne babaların bir kısmı ise, disiplin, düzen ve kuralları öğrenmesinde çocuğa okulun daha etkili olduğunu düşündüğü için çocuğunu okul öncesi kurumlara göndermektedir. Çalışan annelerin bakıcılara güvenmemesi, okulu bakıcıya oranla daha güvenilir bulması da çocuğu okula gönderme nedenleri arasındadır.

Anne babalardan bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

İlerde daha iyi eğitim almasında temel almasını istiyorum.Diğer çocuklara göre geri kalmasını istemiyorum.Daha iyi bir gelecek istiyorum ve anaokulunda gerekli olduğuna ben şahit oldum.Gerekli görüyorum o yüzden gönderiyorum(B1,35).

El becerileri gelişsin diye. Etkinliklerde sosyal bir ortamı paylaşsınlar. Arkadaşlarıyla birlikte bir şeyler yapsınlar sosyalleşsin diye gönderiyorum(A1,32).

Daha iyi eğitilmesi için katkıda bulunulsun diye, çocuğumun layığı ile eğitilmesi için gönderiyoruz (A5,40).

Çizelge 4.2.3’de anne ve babaların, öğretmenden beklentilerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.2.3:Anne ve Babaların Okuldan, Öğretmenden Beklentilerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

	Anne	Baba
Okuldan, öğretmenden beklentileriniz nelerdir?	f	f
Çocuğun sosyalleşmesi	1	1
Aileye rehberlik yapması	1	1
Düzen, kurallar	1	3
Kaliteli eğitim	2	1
Harflerin öğretilmemesi	2	1
Kurslar açılması	1	0
Çocuğumu sevmesi	1	2
Toplam	9	9

Çizelge 4.2.3 incelendiğinde, annelerin ve babaların “Okuldan, öğretmenden beklentileriniz nelerdir?” maddesine verdikleri yanıtlar için frekans değerleri incelendiğinde, annelerin 1’inin “Çocuğun sosyalleşmesi”, 1’inin “Aileye rehberlik yapması”, 1’inin “Düzen, kurallar”, 2’sinin de “Kaliteli eğitim”, 2’inin de “Harflerin öğretilmemesi”, 1’inin de “Kurslar açılması”, 1’inin de “Çocuğumu sevmesi” yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise; 1’inin “Çocuğun sosyalleşmesi”, 1’inin “Aileye rehberlik yapması”, 3’ünün “Düzen, kurallar”, 1’inin de “Kaliteli eğitim”, 1’inin de “Harflerin öğretilmemesi”, 3’ünün de “Çocuğumu sevmesi” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Anne babaların büyük çoğunluğu okuldan, çocuğun yaşına ve gelişim seviyesine göre eğitim verilmesini, çocuğa zengin uyarıcı çevrede sunulmasını, öğretmenlerin aileye ihtiyaç duydukları konularda rehberlik etmelerini beklemektedirler. Anne babaların bir kısmı ise, ilkokulda öğrenmesi gereken harfleri okul öncesi öğretmenlerinin öğretmemesini istemekteyken, bir kısmı da harflerin öğretilmesini ve basit matematik işlemlerinin yapılmasını istemektedir. Annelerden bir kısmı ise, öğretmenlerden çocukların yeteneklerini keşfedip kurslar, atölye çalışmaları gibi eğitimlerle çocukların desteklenmesini istemektedir. Öğretmenlerin ise büyük çoğunluğunun, anne babaları işbirliği için çağırmak zorunda olmadan onların taleple gelmelerini, olaylara sadece kendi açılarından değil öğretmen açısında da bakarak işbirliği içerine girmelerini istemeleri gibi beklentilerinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Anne babaların bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

Okuldan beklentim, eğitimin sadece eğitim olarak verilmesini istiyorum. Eğitimin çarpıtılmasını istemiyorum. Herkesin algı yaşı olduğuna inanıyorum. Her şeyin çocuğun o yaşına uygun olması gerektiğini düşünüyorum(A1,32).

Dramatik dersler verilebilir. Bahçe düzenlenebilir. Seramik kursu olabilir. Tiyatro salonu olabilir. Küçük müzik aletleri olabilirdi. Yetenekleri keşfedilip ona uygun ayrı bir eğitim verilebilirdi(A5,40).

Beklentim sınıf öğretmenin işine karışmadan işini yapması. Mesela harflere girmesini istemiyorum. Rakam1’den 10’a veya 20’e kadar verilebilir. Ezberleterek değil. Hani bu 1, bu 2 diyerek değil. Bu şekil yapılarak olursa iyi olur. Beklentim bunlar (B1, 35).

Çocuklarla ilgilenmesi, bir şeyler öğretebilmesi(B3, 40).

Çizelge 4.2.4’de anne ve babaların elinde fırsat olsa çocuğunu okul öncesi eğitime göndermemeyi tercih etme durumlarına ilişkin frekans değerlerine yer verilmiştir.

Çizelge 4.2.4:Anne Ve Babaların Elinde Fırsat Olsa Çocuğunu Okul Öncesi Eğitime Göndermemeyi Tercih Etme Durumlarına ilişkin Frekans Değerleri

Elinde Fırsat Olsa Çocuğunu Okul Öncesi Eğitime Göndermemeyi Tercih Eder miydiniz?	Anne	Baba
	f	f
Etmezdim	8	9
Ederdim	1	0
Toplam	9	9

Çizelge 4.2.4 incelendiğinde annelerin ve babaların “Elinde Fırsat Olsa Çocuğunu Okul Öncesi Eğitime Göndermemeyi Tercih Eder miydiniz?” maddesi için frekans değerleri incelendiğinde, annelerin 8 ‘inin “etmezdim”, 1 ‘inin “ederdim” yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise 9 ‘unun “etmezdim” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Babaların büyük çoğunluğu çocuklarını okula göndermeme gibi bir fırsat varken, çocuğa evde bir eğitim veremeceğini düşündüğünden dolayı okul öncesi eğitime gönderirken, annelerin büyük çoğunluğu da sadece iyi bir eğitim için değil, ilkokula başlama yaşının çocuğun okulla tanışması için geç olduğunu düşündüğü için okul öncesi eğitim kurumlarına çocuğunu göndermeyi tercih etmiştir.

Çizelge 4.2.5’da anne ve babaların okul–aile birliği hakkındaki düşüncelerine ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.2.5. Anne Ve Babaların Okul–Aile Birliği Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans Değerleri

Okul – aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?	Anne	Baba
	f	f
Okul – aile işbirliği olmalı, eğitim kalitesi artar	8	6
Okul – aile işbirliği yok, yapılmıyor	1	3
Toplam	9	9

Çizelge 4.2.5’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan annelerin ve babaların “Okul–aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” maddesi için frekans değerleri incelendiğinde, annelerin 8’inin “Okul – aile işbirliği olmalı, eğitim kalitesi artar”, 1’inin “Okul–aile işbirliği yok, yapılmıyor” yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise 6 ‘sının “Okul–aile işbirliği olmalı, eğitim kalitesi artar”, 4’ünün “Okul– aile işbirliği yok, yapılmıyor” yanıtını verdikleri görülmektedir.

Anne babaların bir kısmının okul aile işbirliği denildiğinde, okul yada öğretmenin herhangi bir talepte bulunduğu gerçeğeştirilen etkinlikler olarak gördüğünü, bir kısmının ise eğitimde etkili olmak için ayrılmaz bir bütün olarak gördükleri ortaya çıkmıştır. Anne babalardan bazıları okul aile işbirliğiyle ilgili bilgilerinin olmadığı ve okulda yapılmadığını söylemektedir.

Anneler ve babalardan bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

İyi bir okul-aile işbirliği olduğu müddetçe sadece okul öncesi için değil, diğer bütün kurumlar içinde eğitimin kalitesi artar. Etkili bir okul aile işbirliğiyle, çalışkan bir okul aile işbirliğiyle okul öncenin düşündüğümüz zaman daha verimli olur(B1,35).

Hiç katılmadım. Okul–aile işbirliği de yok bence (B6,38).

Veliler çocuğunu bir okula gönderiyorsa çok ilgili olması gerek. Sen bir çocuğu doğurdunsa çocuğunla ilgilenmen gerekiyor. Eğitiminde destek vermen gerekiyor(A7,32).

Çizelge 4.2.6’de öğretmenlerin okul–aile işbirliği hakkındaki düşüncelerine ilişkin frekans yer almaktadır.

Çizelge 4.2.6:Öğretmenlerin Okul – Aile Birliği Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Frekans Değerleri

	Öğretmen
Okul – aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?	f
Okul – aile işbirliği olmalı, eğitim kalitesi artar	6
Okul – aile işbirliği yok, yapılmıyor	3
Toplam	9

Çizelge 4.2.6’de görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin “Okul– aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?” maddesi için frekans değerleri incelendiğinde, öğretmenlerin 6’sının “Okul–aile işbirliği olmalı, eğitim kalitesi artar”, 4’ünün “Okul–aile işbirliği yok, yapılmıyor” yanıtını verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul aile işbirliğiyle ilgili velinin okula aktif olarak katılması, okulda yapılan çalışmaların evde de desteklenmesi, olumlu sonuçların ortaya çıkmasında çok etkili olduğunu düşünmektedir. Öğretmenlerin bir kısmı ise, anne babaların okul aile işbirliğine sıcak bakmadığından dolayı, okul aile işbirliğinin olmadığını düşünmekte ve okul aile işbirliği çalışmalarına yer vermemektedir.

4.3. Okul - Aile İşbirliğine Yönelik Çalışmalar

Bu bölümde anne babaların ve öğretmenlerin okul–aile işbirliğine yönelik çalışmaları, okul–aile işbirliği etkinliklerinin sıklığı, okul–aile işbirliği etkinliklerine velilerin katılımı, okul–aile işbirliği çalışmalarına anne babaların katılımını etkileyen faktörler, veli toplantılarına çağrılıp çağrılmama durumu, veli toplantısı sıklığı, veli toplantısı konuları, veli toplantılarından memnun olup olmadıkları, öğretmenlerin iletişimini yeterli bulup bulmadıkları, öğretmenlerin nasıl iletişim kurduğu, okul–aile işbirliğinin anne baba ve öğretmenlere sağladığı katkılar, okul–aile işbirliğinin geliştirilmesi ile ilgili öneriler incelenmiştir.

Çizelge 4.3.1’de anne babaların ve öğretmenlerin, okul–aile işbirliği çalışmaları yapılıp yapılmadığına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.1:Araştırmaya Katılan Anne Babaların ve Öğretmenlerin Okul–Aile İşbirliği Çalışmaları Yapılıp Yapılmadığına İlişkin Frekans Değerleri

Okulda, okul–aile işbirliği çalışmaları yapılıyor mu?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Evet	8	5	8
Hayır	1	3	1
Bilgim yok	0	1	0
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.3.1’de görüldüğü gibi, annelerin 8’i evet, 1’i hayır yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise; 5’i evet, 3’ü hayır, 1 ‘ i bilgim yok yanıtını verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin 8 ‘ i evet, 1 ‘ i hayır yanıtını verdiklerini görülmektedir.

Anne babalar ve öğretmenlerle yapılan görüşmeler sonucunda okul aile işbirliğiyle ilgili veli toplantılarının düzenlendiği, bireysel görüşmeler yaptıkları, aile katılım günleriyle anne babaları sınıfa davet ettikleri, giriş ve çıkış zamanlarında görüşmeler yaptıkları, yazışmalar kullandıkları ortaya çıkmıştır. Bazı okulların çok sık olmamakla birlikte, uzman kişiler çağırılarak veliler bilgilendirilmeye çalışıldığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.3.2’de anne babaların ve öğretmenlerin, okul–aile işbirliği etkinliklerinin sıklığına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.2: Araştırmaya Katılan Anne Babaların Ve Öğretmenlerin, Okul – Aile İşbirliği Etkinliklerinin Sıklığına İlişkin Frekans Değerleri

Okul–aile işbirliği etkinlikleri ne sıklıkta yapılıyor?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Haftada	1	1	4
2 haftada	1	1	1
Ayda	4	2	1
2 ayda	2	1	1
3 ayda	1	4	2
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.3.2’de görüldüğü gibi, annelerin 1’i haftada, 1’i 2 haftada, 5 ‘ i ayda, 1 ‘ i 2 ayda, 1 ‘ i 3 ayda yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise; 1’i haftada, 1’i 2 haftada, 2 ‘ i ayda, 1 ‘ i 2 ayda, 4 ‘ ü 3 ayda yanıtını verdikleri görülmektedir. Öğretmenlerin 4 ‘ü haftada, 1 ‘ i 2 haftada, 1 ‘ i ayda, 1 ‘ i 2 ayda, 2 ‘ i 3 ayda yanıtını verdikleri görülmektedir.

Okul-aile işbirliği çalışmalarının sıklığıyla ilgili anne babalar ve öğretmenler arasında farklılıklar ortaya çıkmıştır. Annelerin büyük çoğunluğu okul-aile işbirliği

etkinliklerinin ayda, babaların büyük çoğunluğu ise 3 ayda, öğretmenlerin büyük çoğunluğu ise, haftada bir yapıldığını söylemiştir.

Çizelge 4.3.3’de anne babaların, okul–aile işbirliği çalışmalarına katılıp katılmadığına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.3:Araştırmaya Katılan Anne Babaların Okul–Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılıp Katılmadığına İlişkin Frekans Değerleri

Okul–aile işbirliği çalışmalarına katılıyormusunuz?	Anne	Baba
	f	f
Evet	7	4
Hayır	2	4
Bilgim yok	0	1
Toplam	9	9

Çizelge 4.3.3’de görüldüğü gibi, annelerin 7’si “evet katılıyorum”, 3’ü “hayır katılmıyorum” yanıtını verdikleri görülmektedir. Babaların ise; 4’ü “evet katılıyorum”, 4’ü “ hayır katılmıyorum”, 2’ i bilgim yok yanıtını verdikleri görülmektedir. Okul-aile işbirliği çalışmalarına en çok annelerin katıldığı tespit edilmiştir. Babaların iş şartlarından ve evde genelde annelerin çocukla ilgilendiğinden dolayı okul aile işbirliği çalışmalarına katılmayı tercih etmedikleri ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.3.4.’de anne ve babaların okul–aile işbirliği çalışmalarına katılımını engelleyen faktörlerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.4: Anne ve Babaların Okul–Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılımını Engelleyen Faktörlerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı?	Anne	Baba
		f
Hayır	7	7
Evet	2	2
Toplam	9	9

Çizelge 4.3.4’de görüldüğü gibi, annelerin 7’si “hayır engel yok”, 3’ü “evet engelim var” yanıtını verdikleri görülmektedir. Evet engelim var diyen annelerin 2 ‘ i işinden dolayı, 1 ‘ i ise yatalak hastaya baktığı için katılamayacağını söylemiştir. Babaların ise;7’si “hayır engel yok”, 3’ü “evet engelim var” yanıtını verdikleri görülmektedir. Evet engelim var diyen babaların 3 ‘ ü işinden dolayı katılamayacağını söylemektedir.

Okul-aile işbirliği çalışmalarına anne babaların katılımını engelleyen nedenlerle ilgili anne babalardan bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

İki oğlum var. 8-5 çalıştığım için zaman ayırmak çok zor. Geçen gün okulumuzun bir etkinliği vardı. Bilet alınsın ve gidilsin denildi. Bileti aldım, gidemedim. Gitmemde gerekirdi o da saçma oldu (A3,36).

Yatalak annem var. Onun bakımı üstleniyorum(A5,40).

İşten dolayı, okul uzak oluyor. Bu yüzden katılamıyorum(B3,40).

Çizelge 4.3.5. ‘ de öğretmenlerin okul–aile işbirliği çalışmalarına katılımını engelleyen faktörlerine ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.5: Öğretmenlerin Okul–Aile İşbirliği Çalışmalarına Katılımını Engelleyen Faktörlerine İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı?	Öğretmen
	f
Hayır	7
Evet	2
Toplam	9

Çizelge 4.3.5’de görüldüğü gibi, öğretmenlerin ise; 7’si “hayır engel yok ”, 3’ü “evet engelim var” yanıtını verdikleri görülmektedir. Evet engelim var diyen öğretmenlerin 2’ i okullarının merkeze uzaklığını, 1’ i ise veli profilinin engellediği yanıtını verdikleri görülmektedir. Görüşme yapılan öğretmenlerin büyük çoğunluğu okul aile işbirliği çalışmalarına sıcak bakmaktadır. Görüşme yapılan bazı öğretmenler ise, okul idaresinin bu tür çalışmalara iş yükünün artacağından dolayı çok sıcak bakmadıklarını fakat bunu ortadan kaldırmak için çabaladıklarını söyledikleri ortaya çıkmıştır. Okula öğrencilerin taşınmalı sistemle getirildiği ve velilerin çok istekli olmadığından dolayı köy okullarında çalışan öğretmenler okul aile işbirliği çalışmalarının yapılmasında bunların engel olduğunu söylemiştir.

Okul-aile işbirliği çalışmalarına öğretmenlerin katılımını engelleyen nedenlerle ilgili öğretmenlerin bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

Engel yok. Her yerde olabilir. Yapmak istedikten sonra köyde de çalıştım orda da yaptım. Şuan merkezdeyim burada da yapıyorum(Ö5,39).

Buradaki çevresel koşulların dışında yok. Hangi kurumda olursa olsun, ailenin katılabileceği çalışmalar düzenlendiği takdirde hiçbir engel olmaz bence(Ö7,27).

Veli profili, okulun konum(Ö9,26).

Çizelge 4.3.6.’da anne ve babaların veli toplantılarına çağırılıp çağırılmamasına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.6: Anne Ve Babaların Veli Toplantılarına Çağırılıp Çağırılmamasına İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Okul aile işbirliği çalışmaları konusundaki veli toplantılarına çağırılıyor musunuz?	Anne	Baba
	f	f
Hayır	0	0
Evet	9	9
Toplam	9	9

Çizelge 4.3.6’da görüldüğü gibi, anne babaların; hepsinin veli toplantılarına çağırıldığı görülmektedir. Babalardan bir kısmının, veli toplantılarına çocukla çoğunlukla annelerin ilgilendiğinden ve genelde okul öncesi öğretmenlerinin bayan olduğundan dolayı, annelerin çağırılmasını talep ederken, annelerin veli toplantılarına çağırılmayla ilgili bir isteklerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.3.7.’de anne ve babaların veli toplantılarının sıklığına ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.7: Anne Ve Babaların Veli Toplantılarının Sıklığına İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Veli toplantıları ne sıklıkta yapılıyor?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Yılda 2 kere	5	4	3
Yılda 2-3 kere	2	2	3
Yılda 5-6 kere	2	2	3
Bilgin yok	0	1	0
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.3.7’de görüldüğü gibi, annelerin 5’ i “ yılda 2 kere “, 2 ‘ i “ yılda 2-3 kere “, 2’i “ yılda 5-6 kere “ veli toplantısı yapıldığını söylemektedir. Babaların 4’ ü “

yılda 2 kere “, 2’ i “ yılda 2-3 kere “, 2’ i “ yılda 5-6 kere “, 1’ i “ bilgin yok “ yanıtını vermektedir. Öğretmenlerin ise; 3’ ü “ yılda 2 kere “, 3’ ü “ yılda 2-3 kere “, 3’ ü “ yılda 5-6 kere “ veli toplantısı yapıldığını söylemektedir. Veli toplantılarının sıklığı ile ilgili, annelerin babaların ve öğretmenlerin büyük çoğunluğu yılda 2 kere yapıldığını, acil durumlar olduğu takdirde toplantıların sıklığının değiştiğini söylemişlerdir.

Çizelge 4.3.8.’de anne ve babaların veli toplantılarında konuşulan konulara ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.8:Anne Babaların ve Öğretmenlerin Veli Toplantılarında Konuşulan Konulara İlişkin Görüşleri ile İlgili Frekans Değerleri

Veli toplantılarında ne tür konulardan bahsediliyor?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Okulun giderleri, masrafları, para	2	4	2
Öğrencilerin gelişimi	1	1	1
Özel günlerdeki kıyafet seçimi	1	1	1
Uyum sorunları	1	0	1
Yapılacak etkinlikler	2	0	1
Giriş çıkış saatleri	0	1	1
Geziler	1	1	1
Beslenme	1	1	0
Velilerin talepleri	0	0	1
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.3.8’de görüldüğü gibi, annelerin 2’ i “Okulun giderleri, masrafları, para “, 1’ i “Öğrencilerin gelişimi “, 1’ i “Özel günlerdeki kıyafet seçimi “, 1’ i “Uyum sorunları “, 2’ si “Yapılacak etkinlikler “, 1’ i “Geziler “, 1’ i “Beslenme “ ile ilgili veli toplantısında konuşulduğunu söylemektedir. Babaların 4’ ü “Okulun giderleri, masrafları, para “, 1’ i “Öğrencilerin gelişimi “, 1’ i “Özel günlerdeki

kıyafet seçimi “ , 1’ i “ Giriş çıkış saatleri “ , 1’ i “Geziler “ , 1’ i “ Beslenme “ ile ilgili veli toplantısında konuşulduğunu söylemektedir. Öğretmenlerin 2’ i “Okulun giderleri, masrafları, para “ , 1’ i “Öğrencilerin gelişimi “ , 1’ i “Özel günlerdeki kıyafet seçimi “ , 1’ i “Uyum sorunları “ , 1’ i “Yapılacak etkinlikler “ , 1’ i “Giriş çıkış saatleri“, 1’ i “Geziler “ , 1’ i “ Velilerin talepleri “ ile ilgili veli toplantısında konuşulduğunu söylemektedir.

Anne babaların büyük çoğunluğu veli toplantılarında para, malzeme eksikliği vb. gibi maddi konuların konuşulduğunu söylemektedir. Toplantılarda maddi konulardan bahsetmek yerine çocukların gelişimleriyle ilgili konulardan bahsedilmesini istemektedirler. Anne babaların bir kısmı, toplantılarda çocuklarla ilgili bireysel özelliklerin diğer velilerin önünde paylaşılmasından rahatsız olmaktadır. Bunun yerine geneli ilgilendiren konuların veli toplantılarında konuşulmasını, özel bilgilerin bireysel görüşmelerde konuşulmasını istemektedirler. Anne babaların çoğunluğunun veli toplantıları denilince aklına gelen ilk şeyin aidatların, malzeme eksikliklerinin ve personel sorununun konuşulduğu toplantılar olarak düşündüğü görülmüştür. Annelerden bir kısmı, veli toplantılarında ortak kararları almakta zorlanıldığını söylemektedir.

Öğretmenlerle yapılan görüşmelere göre, veli toplantılarında çocukların sınıf içi ve evdeki durumları, okula geliş gidiş saatleri, aidatlar gibi konulardan bahsettikleri ortaya çıkmıştır. Anne babalar gibi öğretmenlerin bazılarının da toplantılarda çocuklarla ilgili bireysel özelliklerle ilgili diğer velilerin önünde sorular sorulmasından ve paylaşılmasından rahatsız oldukları ortaya çıkmıştır.

Çizelge 4.3.9’da anne babaların ve öğretmenlerin yapılan veli toplantılarından memnun olup olmama durumuna ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.3.9:Anne Babaların Ve Öğretmenlerin Yapılan Veli Toplantılarından Memnun Olup Olmama Durumuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri

Yapılan veli toplantılarından memnunuz musunuz?	Anne	Baba	Öğretmen
		f	f
Memnunum	8	6	7
Memnun değilim	1	3	2
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.3.9’da görüldüğü gibi, annelerin 8’ i “veli toplantılarından memnunum “ , 1’ i “veli toplantılarından memnun değilim “yanıtını vermektedir. Babaların 6’ ı “veli toplantılarından memnunum “, 3’ ü “veli toplantılarından memnun değilim “yanıtını vermektedir. Öğretmenlerin 7’ i “veli toplantılarından memnunum “ , 2’ i “veli toplantılarından memnun değilim“yanıtını vermektedir. Toplantılardan memnun olmayan anneler ; “ toplantıların çalışma saatleri içinde toplantı yapılması” , “ toplantılara katılan kişi sayısının azlığı “ gibi nedenleri belirttiği görülmektedir. Memnun olmayan babaların ; “ Çocuklarla özel bilgiler alamamak “ , “eğitsel bir konuşma yapılmaması” gibi nedenleri belirttiği görülmektedir. Memnun olmayan öğretmenlerin ise ; “ velilerin işten izin alamayarak toplantıya katılmamaları “ , “ toplantılardaki kişi sayısının azlığı “ gibi nedenleri belirttiği görülmektedir. Velilerin ve öğretmenlerin çoğunluğunun veli toplantısından memnun olduğu sonucuna varılmıştır.

Yapılan veli toplantılarından anne babaların ve öğretmenlerin bazılarının memnuniyetleriyle ilgili görüşleri aşağıdaki gibidir.

Memnun değilim. Çocuklarla özel bilgiler alamamak, eğitsel bir konuşma yapılmaması, bizi bilgilendirecek bir konuşma yapılmaması(A4,40).

Memnun değilim. Toplu kararlar alınıyor. Toplantılara katılan kişi sayısı da çok az. Katılım daha fazla olsa daha da iyi olurdu(A6,36).

Aslında memnunum. Para talep ediyorlar ama isteyen veriyor, isteyen vermiyor(B4,32).

Bu senekilerden değilim açıkçası. Daha benim 3 senem 2 farklı okulda çalıştım. Oradaki okullarda aileler mutlaka fikir belirtiyorlardı. Bir şey istiyorlarsa söylüyorlardı. Buradakiler toplantıya

gelmiyorlar. Bir isteğiniz var mı? diye soruyoruz. Yok diyorlar ama kendi aralarında konuşuyorlar ve sonrasında çok fazla canımızı sıkıyorlar(Ö3,46).

4.4. Anne Babaların “ Okul–Aile İşbirliğine “ İlişkin Görüşleri

Anne babaların ve öğretmenlerin “ Okul–aile işbirliğine “ilişkin frekans değerleri, “ Anne babaların ve öğretmenlerin iletişimi nasıl kurdukları “ , “ anne baba ve öğretmenlere okul–aile işbirliğinin sağladığı yararlar “, “ okul–aile işbirliğiyle ilgili anne baba ve öğretmenlerin başlarından geçen ilginç anıları “ ve “anne babaların ve öğretmenlerin okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerilerine “ ilişkin frekans değerleri, çizelge 4.4.1.– çizelge 4.4.5.‘ de verilmiştir.

Çizelge 4.4.1‘ de anne babaların ve öğretmenlerin okul–aile işbirliği hakkındaki iletişimi durumuna ilişkin görüşleri ile ilgili frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.4.1: Anne Babaların Ve Öğretmenlerin Okul–Aile İşbirliği Hakkındaki İletişimi Durumuna İlişkin Görüşleri İle İlgili Frekans Değerleri

Okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli buluyor musunuz?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Buluyorum	7	6	6
Bulmuyorum	2	3	3
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.4.1’de görüldüğü gibi, annelerin; 7’ i “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli buluyorum “, 2’ i “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli bulmuyorum “yanıtını vermektedir. Babaların; 6’ ı “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli buluyorum “, 3’ ü “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli bulmuyorum“yanıtını vermektedir. Öğretmenlerin; 6’ ı “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli buluyorum “, 3’ ü “okul aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli bulmuyorum“yanıtını vermektedir. Okul – aile işbirliği hakkındaki iletişimi yeterli bulmayan anneler; “ öğretmenimiz sağlıklı iletişim kuramıyor “ , “yeterince bilgilendirme yapmıyor “ yanıtını verdiği görülmektedir. Yeterli bulmayan babalar ; “ iletişimi sadece etkinlikler için malzeme talebi olarak kurduğu “, “ arada bir

iletişim kurulduğu “, “ sürekli bir iletişim olmadığı“ gibi nedenleri belirtmektedirler. Yeterli bulunmayan öğretmenler ise; “ velilerin ilgisizliği “ , “arada bir iletişim kurmaları “ , “ etkinlikleri değil, yemeği sormaları “ gibi nedenleri belirtmektedir.

Çizelge 4.4.2’de anne ve babaların ve öğretmenlerin okul–aile işbirliğiyle ilgili iletişimi nasıl kurduklarına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.4.2:Araştırmaya Katılan Anne ve Babaların ve Öğretmenlerin Okul–aile İşbirliğiyle İlgili İletişim Şekillerine İlişkin Frekans Değerleri

Öğretmeniniz veya anne babalar sizinle nasıl iletişim kuruyor?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Kağıtla	4	2	3
Telefonla	5	7	5
Bireysel görüşmeyle	0	0	1
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.4.2’ye göre, annelerin 4’ü “kağıtla “ , 5’i “ telefonla “ iletişim kuruyoruz cevabını verdiği görülmektedir. Babaların ise, 2’i “kağıtla “ , 7’i “ telefonla “ iletişim kuruyoruz cevabını verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin ise , 3’ü “kağıtla “ , 5’i “ telefonla “ , 1’ i “ bireysel görüşmeyle “ iletişim kuruyoruz cevabını verdiği görülmektedir.

Anne ve babaların ve öğretmenlerin, acil durum olduğu takdirde öğretmenle telefonla yada yüz yüze iletişime geçtikleri belirlenmiştir. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık küçük notlarla iletişime geçildiği görülmektedir. Genel olarak öğretmen ve aile arasındaki iletişim değerlendirilmesi yapıldığında, bazı velilerin öğretmenlerle iletişimi yeterli bulurken bazı velilerin yetersiz bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Çizelge 4.4.3’de okul–aile işbirliğinin anne ve babalara ve öğretmenlere katkısına ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.4.3:Okul–Aile İşbirliğinin Anne Babalara Ve Öğretmenlere Katkısına İlişkin Frekans Değerleri

Okul-aile işbirliğinin anne baba ve öğretmen olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz?	Anne	Baba	Öğretmen
Düşünüyorum	7	8	9
Düşünmüyorum	2	1	0
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.4.3'e göre, annelerin 7'i "katkı sağladığını düşünüyorum", 2'i "katkı sağladığını düşünmüyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Babaların; 8'i "katkı sağladığını düşünüyorum", 1'i "katkı sağladığını düşünmüyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Öğretmenlerin ise, 9'unun "katkı sağladığını düşünüyorum" cevabını verdiği görülmektedir. Katkı sağladığını düşünmeyenlerin ise; çocuğun gelişimi için değil, para toplamak için iletişim var, bu yüzden katkı sağlayamadıkları yanıtlarını verdikleri görülmüştür. Katkı sağladığını düşünenler ise; çocuğun eğitiminde yer almak, çocuğun ve ailenin mutlu olması, farklı şeyler öğrenme, yapılan şeylerden haberdar olma gibi katkılar söyledikleri görülmektedir. Velilerin okul aile işbirliği etkinliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir çoğunluğunun okul aile işbirliği çalışmalarının kendilerine ve çocuklarına katkı sağladığı görüşüne varılmıştır.

Okul-aile işbirliği çalışmalarının anne babalara ve öğretmenlere katkılarıyla ilgili anne baba ve öğretmenlerin bazılarının cevapları aşağıdaki gibidir.

Etkinliğe katılmak beni mutlu ediyor. Etkinliğin içinde olmak istiyorum. Çocuğumla birlikte yaptığım zaman şunu diyor " Ben babamla yapıyorum, annemle beraber yapıyorum ". Bazen ben bunun acısını da yaşıyorum işten dolayı 9 da 10 da eve gittiğim oluyor(B1,35).

Tabi. Çocuğun durumunu öğreniyorsun. Çocukla iletişimin güçleniyor. Öğrendiklerini görünce hoşuna gidiyor(B6,38).

Çocuğumla ilgili haberdar oluyorsun. Gelişimi olsun, okulda yaptıkları olsun haberdar oluyorsun. Olmasa ne olurdu çocuk bütün gün ne yapıyor ne ediyor hiçbir bilgimiz olmazdı. Gerekli olduğunu düşünüyorum ben(A6 36).

Kesinlikle. Benim gözümden kaçan şeyler oluyor. Veli o an gözlemleyip bana söylediğinde ben ona göre önlemimi alıyorum. Bu sayede ailesiyle birlikte çocuğun daha farklı yanlarını da gözlemliyorum (Ö3,46).

Evet düşünüyorum. Ama büyük yük öğretmendedir. Ne bu okulda ne de çalıştığım diğer okullarda çokta işbirliğiyle karşılaşamadım(Ö7,27).

Çizelge 4.4.4.' de okul-aile işbirliğiyle ilgili ailelerin başından geçen olaylar yer almaktadır.

Çizelge 4.4.4: Okul-Aile İşbirliğiyle İlgili Ailelerin Başından Geçen Olaylara İlişkin Frekans Değerleri

Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdan geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Hayır	7	8	5
Evet	2	1	4
Toplam	9	9	9

Çizelge 4.4 .4' e göre, annelerin 7' i " hayır ", 2 ' i " evet " yanıtını vermiştir . Babaların; 8 ' i " hayır ", 1 ' i " evet " yanıtını vermiştir. Öğretmenlerin ise; 5' i " hayır ", 4 ' ü " evet " yanıtını vermiştir. Anne babaların büyük çoğunluğunun okul aile işbirliğiyle ilgili başlarından geçen ilginç anıları olmazken, öğretmenlerin çoğunluğunun ilginç anıları bulunmaktadır.

Evet yanıtını veren babanın başından geçen olaylar aşağıdaki gibidir.

Geçen yılki okulumuzda oldu. Çocuğum 3-4 yaşındaydı. Kuranı kerim öğrendi.Onun için bir tören yaptılar. Biz oraya gittik. İnsan sevinçten ağlar mı? İnanın ağladık. Orda bizi çağırdılar, oğlum orda okuyor, madalya verdiler. Bir baba ne ister! bak hala gözüm yaşlanıyor. Şimdi babamı daha iyi anlıyorum. O çok farklıydı. Diğer etkinlikleri de var çocuğum bazen şaşırtıyor beni hiç duymadığım bir kelimeyi söylediği zaman ama çok farklıydı. Onun üzerine ne söyleyebilirim ki... (B1,35).

Evet yanıtını veren annelerin başından geçen olaylar aşağıdaki gibidir.

Velilerle ilgili sorun çıkaran velilerle ilgili olaylar oldu (A1,32).

Kızımın doğum günü. Benim sınavlarım vardı. Kızıma o gün değil başka gün biraz gecikmeli olarak kutlayacağız dedik. Ama ona sürpriz yapıp zamanında kutladık. O da arkadaşlarına bugün doğum

günü olduğu ama sonra kutlayacaklarını gün boyu anlatmış. Onun o an ki şaşkınlığı benim için unutulmaz. İlk defa doğum gününü arkadaşlarıyla kutladı. Durakaldı, bizi görmesine rağmen koşamadı bile yanımıza (A2,43).

Evet yanıtını veren öğretmenlerin başından geçen olaylar aşağıdaki gibidir.

Burada değil de İstanbul' da oldu. Eylülde değil de aralıkta başladım. Başka bir öğretmenin yerine başladım. İlk hafta toplantı yaptım. Gerekli konuları konuştum. Öğretmen gideceğim diye hiç bir şey öğretmemiş çocuklara. Sıfırlardı. Velinin biri hocam hava soğuk parka götürüyorum sırf sosyalleşsin diye okula getiriyorum dedi. Dönemin sonunda meğer çocuğun tiyatroya yeteneği varmış onu açığa çıkardık. Dönem sonunda veli bana teşekkür etti. Oyun oynatacaktım. Özel bir kıyafeti gerek yok dediğim halde aldı. Onun dışında sanata yeteneği olan çocuk kara kalem çiziyordu. Karakalem kursuna yönlendirdik. Bir tanesi ebru yapıyordu. Bir tanesi seramik çalışmaları yapıyordu (Ö1,36).

Kitap okumayla ilgili çocuklarla bir yarışma yaptık. Velilere kitap sayısını bildiren, okuma listesi gönderdik. En çok kitabı okuyan, yani bu kısa sürede 26 kitap okuyan çocuk kitap kurdu seçiliyordu. Bu bir velimin fikriydi. Çocuklara ve bana çok yararlı oldu. O beni çok etkilemişti (Ö2,26).

Doğum günü kutlamasına bu yıl izin verdik. Çocukların o mutluluğunu görmek inanılmaz güzel bir şey (Ö3,46).

Aile ile işbirliği yapmak için aileye ulaşmak lazım öncelikle. Öğretmen olarak hiç göremediğim bir veli vardı. Ulaşmak için diğer akrabalarının telefonunu arayıp bilgi alışverişi yaptığım olmuştur (Ö4,24).

Çizelge 4.4.5.' de okul–aile işbirliğinin geliştirilmesine ilişkin frekans değerleri yer almaktadır.

Çizelge 4.4.5:Okul-Aile İşbirliğinin Geliştirilmesine İlişkin Frekans Değerleri

Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerileriniz var mı?	Anne	Baba	Öğretmen
	f	f	f
Hayır	4	6	1
Evet	5	3	8
Toplam	9	9	9

Okul aile işbirliğinin geliştirilmesiyle ilgili öğretmenlerin, uzman kişiler tarafından ailelere bilinçlendirme çalışmalarının yapılmasını istediği, yapılan bu çalışmalara velilerin zorunlu olarak değil gönüllü olarak katılmasını istediklerini, devletin

okullara maddi anlamda daha çok destek olmasını, işyerlerindeki amirlerin izin konusunda daha toleranslı olmasını, diğer okullarla da işbirliği içerisinde olunmasını önerdiği ortaya çıkmıştır.

Evet yanıtını veren öğretmenlerin önerileri aşağıdaki gibidir.

Ailelerin bilinçlenmesi için eğitici seminerler uzman kişilerce verilse belki daha etkili olabilir (Ö1, 36).

Velinin istekli olması gerekiyor. Okul zorla veliyi getiremiyor. Zorlayamıyoruz. 1-2 veliyle de hiçbir çalışma yürütülüyor. Daha çok velinin katılması gerekir (Ö2,26).

Birebir görüşmeye fırsatlarının olmasını isterdim (Ö3,46).

Bununla ilgili etkinlikler düzenlenebilir veya seminerler düzenlenebilir velilere (Ö4,24)

Aileler çocukları okula yazdırıyorlar. Toplantıdan toplantıya onda da para isteyecekler diye gelmiyorlar. Eskileri değiştiremeyecekleri için ve gerçekten de toplantı olduğunda ilk söylenen para olduğu için bu çok büyük bir sıkıntı. Bu konunun olmaması için devletin okullara daha fazla yardım etmesi gerekiyor. Devlet deterjandır, elektriktir ödüyor ama çalışanın parasını ödemediğinden idare bunu veliden istiyor. Bu çok çirkin bir şey aslında. Bir eğitimi velileri toplayıp ta çalışanın parasını söylememeli. Bir veli okula geldiğinde kendisinden bir şey istenilmeyeceğine inanmalı. Yada çocuğuyla ilgili bir şey isterken öğretmenin onu terslemeyeceğini bilmeli. Ne olursa olsun insan kendini yoklamalı, sonra karşısındakini yoklamalı. Tek başına eğitimci bir şey yapamaz. Tek aileyle de olmaz. O yüzden eğitimci sürekli aileyle iletişim, işbirliği içinde olmalı. Eğitim sistemini değiştirmeden temeli sağlam atılmalı. Eğer öyle olsa böyle sorunlarda olmaz bence. Biz her yıl daldan dala konuyoruz. Her yıl bir şeyleri değiştiriyoruz (Ö5,39).

Davetlerde, önemli günlerde sınıfa katılabilir. Bunun dışında bir sınıf annesi olur organizasyonda ne yönde o doğrultuda katılması gerekir. Bazı dominant veliler var. Her şey kendi isteği gibi olsun istiyor. Fakat şöyle bir şey var. Çocuğu 5 yaşında, 6 yaşında yeni veli oluyor. Biz 7 senelik 10 senelik öğretmeniz. Bizim deneyimlerimiz daha çok. Veli geliyor. Hocam bu niye böyle? Şöyle olsun. Ama sınıfta sadece senin çocuğun yok. Bir çok veli sadece akıl veriyor. Ama biz zaten onu yapmıştık. Bizim sınıfta şu tarz çocuklarda var dediğimde, aman hocam napalım diyorlar. Onlar tek doğrultuda düşünüyor. Ama öğretmen bir çok yöne bakarak düşünüyor. Sınıf öğretmenine bırakılmalı birazda. Velinin müdüriyete de istekleri oluyor. Sadece velinin istekleri doğrultusunda içimizi yaparsak yandık. Biz işimizi yapamayız (Ö6,37).

Çalışan kesimin amirlerinin bu konuda duyarlı olması gerek. Tamam çocuğum hastalandı dediğinde izin alabilirken, çocuğumun okulunda bir aktivite var dediğinde gitmesen de olur deniyor. Burada daire amirlerine de çok iş düşüyor. Onun bir anne, bir baba olduğu unutulmamalıdır (Ö7,27).

Okul olarak çok çalışma yapıyoruz ama şile genelinde de projeler, çalışmalar geliştirilebilir. Diğer anaokullarıyla ortak çalışmalar yaparak da yaygınlaştırılabilir (Ö8,36).

Annelerin, sosyal ve kültürel aktivitelere daha çok yer verilerek anne babaların kaynaşmasını sağlamalarını, okul öncesi eğitimin öneminin daha çok farkına varılması için özel aktivitelerin (şenlikler, festivaller) yapılmasını, ailelerinde yer alabileceği proje çalışmalarına yer verilmesini önerdiği ortaya çıkmıştır.

Evet yanıtını veren annelerin önerileri aşağıdaki gibidir.

Öncelikle bakanlığın okullara gerçekten değer vermesini istiyorum. Branşı farklı bir öğretmeni alıp müdür yapıyorsunuz o kurumu, o çocukları tanımıyor. Toplantılar yapmalı, seminerler yapmalı, o kişiyi onure edecek şeyler yapmalı. Piknikler düzenlenmeli, koca bir denizimiz var değerlendiremiyoruz. Öğretmenler kampı oluşturulmalı. İzcilik kampları kurabiliriz. Başka şehirdeki öğretmen, okul gelip kuruyor. Biz kullanamıyoruz. İdareci ve öğretmen bugün okul var dersimi yapıyorum aman okulumda problem olmasın. Bende veliyim oğlumu okula göndereyim bir sorun olmadan gitsin gelsin tamam. İşbirliği olmuyor. Okulöncesinin yaygınlaştırılmasıyla ilgili festival yapılabilir. Balo yapılabilir. Çocuklar özel günlerde hepsi aynı şeyi yapmasın. Sağdan yapan sağdan soldan yapan soldan yapsın. O kadar saat çocuklara orda sağa dön, sola dön, yaramazlık yapma olmasın. Bale yapmak isteyen bale yapsın. İsteyen takla atsın. İsteyen müzik çalsın. Herkes kendi yeteneğini sergilesin ve ailelerde boşuna beklemesin. Onlarda kalksın, katılsın, oynasın (A1,32).

Sınıf annesi olmalıdır. Her zaman öğretmene söylenmiyor. Söyleyemeyeceğimiz şeyler de oluyor. Tiyatro sahnesi yada odası olabilir. Velilerle işbirliği halinde kuklalar yapıp bu oda da kullanılabilir (A2,43).

Çocuk katılımı azdı. Yani öğrenci sayısı az okulun, daha çok olabilir. Biraz okulun kenarda kalması veliler için kayıta tedirginlikti. Bunu aşmak için bir şeyler yapılabilir (A3,36).

Çocuklarla birlikte geziler, projelere ailelerde dahil edilirse çok güzel olur (A4,35).

1. 'i sınıf annesi diye bir şey olduğunu düşünmüyorum. Herkesin bir annesi var. Bunlardan birinin çıkıp sınıf annesi olmasını gerektirecek bir durum olmasın. Bu artık böyle gelmiş böyle gitmiş zihniyetini atmak gerekiyor. Bütün anneler sınıfın annesi. Dönüşümlü bir annelik yapmak lazım. Sınıf anneliği de 24 kasımda çiçek almak olmamalıdır. 2. ' i Anneler günü, babalar gününün yapılmaması gerek. Annelerin ve babalarında gününün olduğunu düşünmüyorum. Okulun burnunu sokması gereken bir şey olduğunu düşünmüyorum. Herkesin bir annesi babası var. Okulda söylenmemeli. Kimi çocukların annesi yok, kimisinin babası. Parçalanma eşiğinde olan aileler var, boşanma sürecinde olanlar var. Bunu ben yaşadım getirmiş elinde bir hediye ne yapacağını bilemiyor. Bunların kutlanmasına karşıyım (A5,40).

Babaların, öğretmenlerin kendi içerisinde işbirliği içerisinde olmalarını, sosyal kültürel etkinliklerin yapılmasını ve velilerinde buna dahil edilmesini önerdiği ortaya çıkmıştır.

Evet yanıtını veren babaların önerileri aşağıdaki gibidir.

Öğretmen sosyal olmalı, öğretmen içine kapanık olmamalı, öğretmen arkadaşlarıyla paylaşımcı olmalı. Zümrenle işbirliği halinde olmalısın çocuğun iyiliği için. Ama maalesef öğretmenlerimizde ben reklamı var. Ben reklamı öğrenciyi de, veliyi de olumsuz etkiliyor. Aynı zamanda idareci olduğum için idareyi de olumsuz etkiliyor. Öğretmen sosyal olacak. Kendini arka plana atacak zaten çocuk başardı mı seni herkes biliyor ki. Ama bizde öyle bir şey var ki öğretmen ben yaptım ben yaptım...(B1,35).

Toplantı daha çok olsa iyi olur. Çay saati falan olsa öğretmenle, çocuklarla kaynaşma adına çok iyi olur (B2,36).

Arada gösteriler, tiyatrolar, etkinlikler olsa güzel olabilir. Yapılması gereken şeyler de veliler dahil edilmelidir. Velilerde ortamı hazırlar, gezi de yardımcı olur (B3,40).

5.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1.Sonuç

Görüşme yapılan anne babaların ve öğretmenlerin okul aile işbirliği çalışmaları hakkındaki görüşlerine göre; aile katılım çalışmalarından bazılarının zaman sıkıntısı ve anne babalardan kaynaklanan özel nedenlerden dolayı yapılamadığı ortaya çıkmıştır. Bunun yanında, evde küçük çocuklarının olması, çalıştıkları yerden izin alamıyor olmaları, zamanlarının olmaması gibi nedenlerde olduğu belirlenmiştir. Yapılan okul aile işbirliği çalışmalarına velilerin büyük bir çoğunluğunun katıldığı bulgularına ulaşılmıştır. Anne babalarla yapılan yazışmalarda, günlük yapılanlarla ilgili bilgilendirmeler, okul ile ilgili duyurular, etkinliklere malzeme temini ve maddi istekler gibi konular yer almaktadır. Genel olarak öğretmen ve aile arasındaki iletişim değerlendirilmesi yapıldığında, bazı velilerin öğretmenlerle iletişimi yeterli bulurken bazı velilerin yetersiz bulduğu sonucuna varılmıştır. Anne baba ve öğretmenlerin, aile katılım çalışmalarına ilişkin farklı düşünceleri bulunmaktadır. Velilerin ailenin okuldan haberdar olması, okulda yapılanın evde de yapılması, ailenin de çocuğun eğitiminde rol alması, işbirlikli olarak çocuğa yarar sağlaması, hem okul açısından hem de çocukların gelişimi için okul aile işbirliğine önem verilmesi, okul aile işbirliğinin köprü olarak görülmesi, çocuğun başarısı ve çocuğu tanımak için önemli bir etkisinin olduğu bulgularına varılmıştır.

Yapılan görüşmelerden ortaya çıkan bulgulara göre, anne babaların aile katılım etkinliklerini istedikleri, bazen etkinliklerde yer aldıkları fakat bu çalışmalar hakkında çok fazla bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan çalışmalarda yer aldıklarında uyumlu oldukları fakat etkinliklerin amaçlarıyla ilgili bilgilerinin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği etkinliklerine ilişkin görüşleri incelendiğinde, büyük bir çoğunluğunun okul aile işbirliği çalışmalarının kendilerine ve çocuklarına katkı sağladığı görüşüne varılmıştır. Okul-aile işbirliği çalışmalarının, velilerin daha bilinçli olmasını sağladığı, çocuklarının dünyasını daha iyi anladıkları, çocuklarıyla iletişimin daha sağlıklı olduğu, çocuklarına bazı durumlarda nasıl davranmaları gerektiği konusunda bilgilendiklerini söylemişlerdir.

Veli toplantılarının, ayda bir kez yada 2 ayda bir kez yapıldığı veya acil bir durum olduğu takdirde toplantıların sıklığının değiştiği belirlenmiştir. Anne babaların ve öğretmenlerin çoğunluğunun veli toplantısından memnun olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmenler ve anne babalar arasında bilgilendirme notları en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Bu bilgilendirme notlarında, günlük yapılan etkinliklerle ilgili bilgilendirmeler, çalışma sayfaları(ödevler), yapılacak etkinlikler için materyal temini gibi konular yer almaktadır. Bunun yanı sıra öğretmenlerin genelde telefonla iletişim ve yüz yüze iletişim kurduğu, anne babaları acil bir durum yani çocuğun hasta olması vb. gibi durumlar dışında aranmadığı ortaya çıkmıştır.

5.2.Tartışma

Bu bölümde yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen bulgular, yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalarla sunulmuştur.

Araştırma amaçlarında yer alan anne babaların okulda yapılan okul aile işbirliğiyle ilgili etkinlikler hakkındaki görüşlerine bakıldığında, öğretmenlerin bazılarının aile katılım etkinliklerine yer verdiklerini, bazılarının ise aile katılım etkinliklerine yer vermediği ortaya çıkmıştır. Aile katılım etkinliklerinden en sık yapılanların geziler, kutlama programları olduğu belirlenmiştir. Aile katılım etkinlikleri olarak sık sık yer verilmeyen etkinlikler olarak teyp kayıtları, haber mektupları, bülten panoları olduğu ortaya çıkmıştır.

Castro ve diğ.(2004) yaptıkları benzer bir araştırmada, Head Start programlarındaki aile katılımı türlerini, uygulamaya katılım sayısını belirlemek için aile, öğretmen, sınıf değişkeniyle aile katılımı arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bu programa 1131 aile ve 58 öğretmen katılmıştır. Veriler birden çok tekniği kullanarak toplanmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre,en sık yapılan aile katılım çalışmasının, sınıfta yapılan etkinliğe yardımcı olmak ve toplantılara katılmak olduğu ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın ikinci amacına yönelik anne babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği katılımını engelleyen etmenlerle ilgili düşünceleri sonuçlarına bakıldığında, anne babaların zaman problemi, velilerden kaynaklanan iş şartları, küçük çocuğunun olması gibi özel nedenler den dolayı katılamadıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin

ise okul aile işbirliğine katılımını engelleyen etmenlerin, okul idaresinin izin vermemesi, ailelerin etkin katılmaması gibi nedenler olduğu ortaya çıkmıştır.

Kaya'nın 2002 yılında aile katılım engelleri üzerine yaptığı araştırmada, araştırmayı 18 anne, 6 baba ile yarı yapılandırmış görüşme formu kullanarak yapmıştır. Yapılan araştırmaya göre, anne ve babalar, öğretmenlerle çocuklarıyla ilgi bilgi almak için hemen hemen her gün yada sorunları olunca görüştiklerini belirtmişlerdir. Anne ve babaların hepsi, günlük okulda yapılanlarla ilgili bilgi sahibi olduğunu söylemiştir. Anne babaların, sık sık aile katılım etkinliklerinde rol almadıklarını, fakat bu konuda istekli olduğu ortaya çıkmıştır. Anne babaların çoğunluğu; öğretmenlerin, çocuk gelişimi, çocukların ilgi ve ihtiyaçları konusunda bilgilendirdiğini, anne babalardan bazıları öğretmenlerin anne baba eğitimi konusunda çalışmalar yaptığını söylerken, anne babalardan kimileri de anne baba eğitimi çalışmalarının yapılmadığını söylemişlerdir.

Araştırmanın üçüncü amacı olan anne babaların, okul aile işbirliğiyle ilgili öğretmenler hakkındaki düşünceleri, anne babaların büyük çoğunluğunun öğretmenlerin iletişiminden memnun olduğu ortaya çıkmıştır. Öğretmenlerin yazışmalarını küçük notlarla yaptıkları, bilgilendirme panolarını kullandıkları, sınıflarda aile katılım etkinliklerine yer verilerek etkin katılımın sağlandığı, veli toplantıları ve bireysel görüşmeler yapıldığı belirlenmiştir. Ancak yapılan veli toplantılarına katılımın az olması nedeniyle okul aile işbirliği çalışmaları etkin bir şekilde yapılmamaktadır. Öğretmenlerin yazışmalarında günlük bilgilendirme, duyuru, artık materyal gibi konular olduğu görülmüştür. Genel katılım göz önüne alındığında bazı öğretmenlerin aktif olarak katılımı sağladığı, bazı öğretmenlerin ise aktif katılımı sağlamadığı ortaya çıkmıştır. Okul aile işbirliğiyle ilgili anne babaların özel isteklerde bulunduğu görülmüştür. Öğretmenlerin ise, okul aile işbirliğiyle ilgili farklı görüşleri bulunmaktadır.

İstanbul ili Kadıköy ilçesinde yapılan benzer bir araştırmanın sonucuna göre, araştırmada yer alan 50 öğretmen anne babaların okulda yapılan eğitimle ilgili bilgilendirilmesini çok önemli buldukları ortaya çıkmıştır. Öğretmen tarafından yapılan bilgilendirmelerin, birkaç kez yapıldığı görülmüştür. Okulda en sık yapılan etkinlikler; aylık, üç aylık veya yıllık toplantılar, ailenin okuldaki etkinliklere katılması, telefonla anne babayı bilgilendirme şeklindedir. Okuldaki sık sık yapılmayan etkinlikler ise, konferanslar ve ev ziyaretleri olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin, anne babayı bilinçlendirmek için okuldaki yapılanlarla ilgili bilgi verdiği ortaya çıkmıştır.

Araştırmanın dördüncü amacı olan anne ve babaların ve öğretmenlerin, okul aile işbirliği çalışmalarına yönelik tutumları göz önüne alındığında, acil durum olduğu takdirde öğretmenle telefonla yada yüz yüze iletişime geçtikleri belirlenmiştir. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık küçük notlarla iletişime geçildiği görülmektedir. Anne babaların bir kısmı öğretmenlerden harf öğretimini beklerken, bir kısmı da kesinlikle harflerin öğretilmemesini istemektedir.

Abbak'ın (2008) yaptığı benzer bir araştırmada, anne babaların okula nerdeyse her gün geldikleri, çalışan anne babaların haftada yada ayda bir okula geldikleri, öğretmenlerle yüz yüze görüşmeler yaptıkları, acil durumlarda telefonla haberleştikleri ortaya çıkmıştır. Anne babalarla öğretmenler arasında en sık haber mektuplarının kullanılmaktadır. Haber mektuplarında günlük bilgilendirmeler, etkinlik için materyal isteme gibi konular yer almaktadır.

Araştırmanın beşinci amacı olan okul aile işbirliğinin anne baba ve öğretmenlere katkıları göz önüne alındığında, çocukların gelişimleri desteklemek, eğitimde aktif rol almak, deneyim kazanmak gibi katkılar sağladığı ortaya çıkmıştır. Hem anne babalar hem de öğretmenler okul aile işbirliğinin yarar sağladığını düşünmektedir.

Yapılan araştırma sonucuna göre; anne babaların okulöncesi eğitim kurumlarındaki etkinliklere katılımları istenilen düzeyde gerçekleşmese de okul aile işbirliği etkinliklerine istekli oldukları ve işbirliğine sıcak baktıkları ortaya çıkmıştır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Öğretmenlere Yönelik Öneriler

- Velilerin isteklerine ve genelin eğitim seviyelerini kapsayacak etkinliklere yer verilebilir.
- Yapılan çalışmalar daha sık ve daha çeşitli yapılabilir.
- Öğretmenler, maddi konularda daha az istekte bulunabilirler.
- Öğretmenler alanlarıyla ilgili yayınları takip ederek ve profesyonel kişilerden yardım alabilirler.

5.3.2. Velilere Yönelik Öneriler

- Okul aile işbirliği etkinliklerine daha sık katılabilirler.
- Çocuklarıyla ilgili seminer, konferans vb. etkinliklere katılabilirler.
- Çocuklarının gelişimlerine yönelik kitap, dergi vb. takip edebilirler.

5.3.3. Araştırmacılara Öneriler

- Devlet okulları ve özel okullardaki aile katılım çalışmaları karşılaştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Abbak, B.** (2008). *Okul Öncesi Eğitim Programındaki Aile Katılımı Etkinliklerinin Anasınıfı Öğretmenleri ve Veli Görüşleri Açısından İncelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi SBE.
- Akaya, M.** (2007). *Öğretmenlerin ve Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarına İlişkin Görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksoy, A. B.Turla, A.** (2001). *“Okul-Aile İşbirliği”*. Gazi Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Aktaş Arnas, Y.** (2006). *“Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Okul-Aile İşbirliği Çalışmaları İle Anne-Baba Eğitim Programı Uygulamaları”*. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt.2, 31-41.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M.** (2002). *Okul Öncesi Eğitim ve Anasınıfı Programları*. İstanbul: Ya-pa Yayınları.
- Avcı, N.** (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Aile Katılımı*. Okul Öncesinde Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Anı yayıncılık.
- Aydoğmuş K.** (1989). *Çocuğun Ruh Sağlığı Ve Aile*. Yaşadıkça Eğitim. İstanbul: Remzi Yayıncılık.
- Baydemir, G.** (2010). *Bilişsel Gelişim Kuramları*. B. Akman (Ed.), Okul Öncesi Matematik Eğitimi. Syf. 2. Ankara: Pegem Yayınları.
- Bergman, F.** (1990). *Okul Öncesi Eğitimde Aile*. Yaşadıkça Eğitim. (12),12-13.
- Büyüköztürk, Ş, Çakmak, E, Akgün, Ö, E, Karadeniz, Ş, Demirel, F.** (2010). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (6.baskı). Ankara: Pegem akademi.
- Cömert, D. Güleç, H.** (2002).*Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Aile Katılımını Önemi: Öğretmen- Aile-Çocuk ve Kurum*. Sosyal Bilimler Dergisi. Syf.134-136.
- Çağdaş, A., Seçer, Z.Ş.** (2004). *Anne Baba Eğitimi*. Editör: Aysel Çağdaş. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Çelenk, S.** (2003). *Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması*. İlköğretim-Online 2(2), sf. 28-34.
- Dereobalı, N.** (2005). *“Okul Çağında Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ”*. Şimdi Okullu Oldum. İstanbul: Morpa yayınları.
- Doğan, Ö.** (2009). *Okulöncesi Eğitim Düşünürleri*. G. Haktanır (Ed.). Okul Öncesi Eğitime Giriş. s. 27. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Dönmezer, İ.** (2010). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Hegem Yayınları.
- Duman, N.** (2005). *Okul aile iş birliği’’Aileler okula gidiyor’’*. İstanbul: Morpa kitabevi.
- Ensari, H., Zembat, R.** (1999). *“ Yönetim Stilllerinin Ailenin Okul Öncesi Eğitim Programlarına Katılımı Üzerinde Etkileri ”*. Marmara Üniversitesi Anaokulu/Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.

- Güler, T.** (2008). *Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımının Önemi*. 45(540), 84–87.
- Günkan, H. E.** (2007). *Ailenin İlköğretim Öğrencilerinin Eğitimi Üzerindeki Etki Düzeyinin Belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Elazığ: Fırat Üniversitesi SBE.
- Güzel, Ş.** (2006). *Dört Altı Yaş Grubu Çocuğu Sahip Annelerin Aile Eğitimine Yönelik İhtiyaç Duydukları Konuların Belirlenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara:Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Kağıtçıbaşı Ç.** (1990). *İnsan Aile Kültür*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Kandır, A. , Özbey, S. ve İnal, G.** (2010). *Okul Öncesi Eğitimde Program Kuramsal Temeller*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Kaya, Ö. M.** (2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Uygulanan Programlara Ailelerin İlgi Ve Katımları İle Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Aile Eğitimine Katkısı Konusunda Anne Baba Görüşleri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü .
- Kotaman, H.** (2008). *Türk Ana Babalarının Çocuklarının Eğitim Öğretimlerine Katılım Düzeyleri*. Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi XXI (1), 2008, 135-149.
- Kuzu, N.** (2006). *Okulöncesi Eğitim Kurumlarının Aile Katılım Çalışmalarının Anne Davranışları Üzerindeki Ve Annelerin Okulöncesi Eğitime Yönelik Görüşlerine İlişkin Etkisinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi) Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Anabilim Dalı.
- Oğuz, O.** (2008). *Öğretmen Aile İşbirliğinin Öğrenci Başarısına Etkisi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi SBE.
- Oğuzkan Ş., Oral G.** (1983). *Orta Dereceli Kız Teknik Öğretim Okulları Okul Öncesi Eğitimi*. İstanbul: M.E.B. Basımevi.
- Oktay, A.** (1995). *Çocuk ve Okul*. İstanbul: Dizgi Yayınevi.
- Oktay,A. , Gürkan ,T. , Zembat,R. ve Unutkan ,Ö.** (2006) . *Ne yapıyorum ? Neden yapıyorum ? Nasıl yapmalıyım?*. İstanbul : Ya - pa Yayınları.
- Ömeroğlu, E. ve Yaşar, M.C.** (2005). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarında Ailenin Eğitime Katılımı*. Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim. Nisan. Yıl 6. Sayı: 62.
- Ömeroğlu, E., Kandır, A., Ersoy, Ö.** (2006). *Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılımı Çalışmaları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Özen, Ş.** (2008). *Okul Öncesi Eğitim ve Aile: Anne ve Babaların Okul Öncesi Eğitimden Beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kars: Kafkas Üniversitesi SBE.
- Özensel, E.** (2004). *Türk Toplumunda Çocuğun Yetiştirilmesinde Annenin Rolü*. Değerler Eğitimi Dergisi, sayı: 2.
- Öztop, H.** (1994). *Anne ve Babaların Ebeveyn Eğitimine İlişkin Bilgi İhtiyacının Belirlenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

- Seçkin, N., Koç, G.** (1997). *Okul öncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği*. Yaşadıkça Eğitim, (51) 5-10.
- Söylemez S.** (2007). *Çocuk ve Disiplin*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Şahin, F., Ünver, N.** (2005). *Okulöncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı*. Kastamonu Eğitim Dergisi, Sayı, 1.
- Şimşek, N, Çınar, Y.** (2008). *Okul Öncesi Dönemde Fen ve Teknoloji Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- T.C Milli Eğitim Bakanlığı** (2006). *36-72 Aylık Çocuklar İçin Okulöncesi Eğitim Programı*.
- T.C Milli Eğitim Bakanlığı** (2006). *Gelişim alanları*.
- Tanhan, F.** (2013). *Repertory Grid Görüşme Tekniğine Dayalı Olarak Okul Psikolojik Danışmanlarının Niteliklerinin İncelenmesi*. Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 5 (40), 186 –197.
- Tezel Şahin, F. ve Özyürek, A.** (2010). *Anne Baba Eğitimi ve Türkiye’de Uygulanan Aile Eğitim Programları*. Anne Baba Eğitimi (Ed.:Tülin Güler) .141-162.Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tezel Şahin, F.Ünver, N.** (2005). *Okul Öncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı*. Kastamonu Eğitim Dergisi. Mart Ayı. Cilt: 13, Sayı:1, 23 – 30.
- Tokuç, H.** (2011). *Anne-babaların okul öncesi eğitim hakkında görüş ve beklentilerin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Ankara: Hacettepe üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü.
- Tos, F.** (2001). *Çocuğun Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Tuzcuoğlu, N.** (2007). *Anne Baba Olmanın Altın Kuralları*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Url-1,** < <http://www.cshtr.com/rehberlik-amp-anne-baba-cocuk-egitimi/10603-okul-oncesi-egitimde-okul-ogretmen-ve-aile-isbirligi-nasil-olmeli.html>>, alındığı tarih: 08.12.2015.
- Url-2,** <<http://www.sciencedirect.com/science>> ,alındığı tarih: 15.04.2015.
- Url-3,**
<http://tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5669cf57c10ee5.25256724>, Alındığı tarih Adresinden 10.12.2015 tarihinde alınmıştır.
- Üstünoğlu, T.** (1990). *Ailelerin Okul Öncesi Dönemin Önemi Konusunda Bilinçlendirilmesi*. Türkiye Aile Yıllığı. Ankara: T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları.
- Vural, B.** (ed.) (2004). *Öğrencinin Başarısı İçin Aile – Okul Birlikteliği*. İstanbul: Hayat yayınları.
- Yalçınkaya, T.** (2004). *Okul Öncesi Eğitim Eğitici Oyun ve Oyuncak Yapımı*. İstanbul: Esin Yayınları.
- Yaylacı, A. F.** (1999). *İlköğretim Okullarında Ailenin Okula Katılımı* (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yazıcı, Z. Yüksel, B. Güzeller, C.** (2007). *Ebeveynlerin Okul Öncesi Eğitimde*

Uygulanan Aile Katılım Çalışmalarından Beklentileri. Mesleki Eğitim Dergisi. Sayı:13. S. 63 –76.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2004). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (6.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8.Basım). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldızlar, M. (2010). *Öğretmen Adayları İçin Eğitim Bilimleri Kpss*. İstanbul: Bilimsel Açılım Yayıncılık.

Yılmaz, A. (2006). *İlköğretim Okullarında Etkililik Sağlaması İçin Öğretmenlerin Ailelerden Beklentileri* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi SBE.

Zembat, Z.; Aydın, A.; Duman, H.A. (2006). *5 Yaş Grubu Çocukları İçin Hazırlanmış Aile Katımlı Dil Eğitimi Programının Dil Gelişimine Etkisinin İncelenmesi*. Avrupa Birliği Sürecinde Okul Öncesi Eğitimin Bugünü ve Geleceği Sempozyumu (Uluslar arası Katımlı). Cilt 2. Kıbrıs: Ya-Pa.

UZMAN KANISI FORMU

Okul öncesi eğitimde ailelerin ve öğretmenlerin okul-aile işbirliği hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu görüşmelerde amacımız; okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğu olan velilerin, okul aile iş birliği hakkında ne düşündüklerini çeşitli boyutlarıyla ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra yapılacak olan okul aile iş birliği çalışmalarının geliştirilmesinde katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Biz bu bağlamda hazırlamış olduğumuz görüşme formunun uygunluğu hakkındaki uzman görüşünüzü almak istiyorum. Görüşme formunda uygun bulmadığınız ve düzeltilmesi gereken yerleri lütfen altındaki boşluğa yazarak belirtiniz.

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLELERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ İÇEREN GÖRÜŞME FORMU**

Sayın veli;

Okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliği hakkında sizin görüşlerinizi almak amacı ile bu görüşmeyi gerçekleştirmek istiyorum. Sizin okul-aile işbirliği hakkında ki görüşleriniz bizim bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacaktır. Verdiğiniz bilgiler sadece bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almakta, ikinci bölümde okul-aile işbirliği hakkında sorular bulunmaktadır. Konuya ilişkin görüşlerinizi içtenlikle belirtmeniz oldukça önemlidir. Görüşme yaklaşık olarak 25 dakika sürecek ve formda 14 soru yer almaktadır.

İzniniz olursa tüm görüşme ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilecektir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tarih:

Saat:

Okulun Adı :

Görüşme Yeri:

I.BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

1- Görüşme yapılan kişi(Ebeveyn) : Anne () Baba ()

2- Yaşınız :

3- Eğitim durumunuz :

a- Okur yazar b-)İlkokul c-)Ortaokul d-)Lise e-)Üniversite f-)Lisans üstü

- 4- Mesleğiniz :
- 5-Eşinizin mesleği :
- 6- Medeni durumunuz : Evli() Boşanmış () Bekar()
- 7- Kaç çocuğunuz var ?
- 8- Anasınıfına devam eden çocuğunuz kaç yaşında ?
- 9- Anasınıfına devam eden çocuğunuz kaçınıcı çocuk ?

II.BÖLÜM

- 1.Sayın veli, okul öncesi eğitimin önemi sizce nedir? Zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?
2. Çocuğunuz okula niçin gönderiyorsunuz? Okuldan, öğretmenden beklentileriniz nelerdir?
3. Elinizde bir fırsat olsa çocuğunuz okul öncesi eğitime göndermemeyi tercih eder misiniz? Neden?(Çalışmıyor olsaydınız da gönderir miydiniz?)
4. Sayın veli, okul-aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz? (aklınıza neler geliyor) Bu konudaki düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?
- 5.Okulda, okul-aile işbirliğine yönelik ne gibi çalışmalar yapılıyor, yapılmıyorsa sizce neden yapılmıyor?
- 6.Okul aile işbirliği etkinlikleri ne sıklıkta yapılıyor,bu etkinliklere katılıyor musunuz,katılmıyorsanız neden katılmıyorsunuz?
7. Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- 8.Okul aile işbirliği çalışmaları konusundaki veli toplantılarına çağrılıyor musunuz?
- 9.Veli toplantıları ne sıklıkta yapılıyor? Bu toplantılarda ne tür konulardan bahsediliyor?
- 10.Yapılan veli toplantılarından memnun musunuz? Memnun değilseniz rahatsız olduğunuz durumlar var mı?Varsa bunlar nelerdir?
- 11.Öğretmenlerin sizinle okul aile işbirliği hakkındaki iletişimini yeterli buluyor musunuz? Sizinle nasıl iletişim kuruyor? Yeterli bulmuyorsanız bunun nedenleri nelerdir? (görüşme,mektup,bülten,broşür vs.)
- 12.Okul-aile işbirliğinin anne baba olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne gibi katkıları vardır?
- 13.Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdan geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?
- 14.Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerileriniz var mı,varsay bizimle paylaşır mısınız?

İnceleyen Uzmanın

Adı ve Soyadı :

Tarih :

İmza :

UZMAN KANISI FORMU

Okul öncesi eğitimde ailelerin ve öğretmenlerin okul-aile işbirliği hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma yapıyorum. Bu görüşmelerde amacımız; okul öncesi eğitim kurumlarında çocuğu olan velilerin, okul aile iş birliği hakkında ne düşündüklerini çeşitli boyutlarıyla ortaya çıkarmaktır. Bu araştırmada ortaya çıkacak sonuçların, bundan sonra yapılacak olan okul aile iş birliği çalışmalarının geliştirilmesinde katkıda bulunacağını ümit ediyorum. Biz bu bağlamda hazırlamış olduğumuz görüşme formunun uygunluğu hakkındaki uzman görüşünüzü almak istiyorum. Görüşme formunda uygun bulmadığınız ve düzeltilmesi gereken yerleri lütfen altındaki boşluğa yazarak belirtiniz.

OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMENLERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ İÇEREN GÖRÜŞME FORMU

Sevgili öğretmenim;

Okul öncesi eğitimde, okul-aile işbirliği hakkında sizin görüşlerinizi almak amacı ile bu görüşmeyi gerçekleştirmek istiyorum. Sizin okul-aile işbirliği hakkında ki görüşleriniz, bizim bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacaktır. Verdiğiniz bilgiler sadece bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almakta, ikinci bölümde okul-aile işbirliği hakkında sorular bulunmaktadır. Konuya ilişkin görüşlerinizi içtenlikle belirtmeniz oldukça önemlidir. Görüşme yaklaşık olarak 25 dakika sürecek ve formda 13 soru yer almaktadır.

İzniniz olursa tüm görüşme ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilecektir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tarih:

Saat:

Okulun Adı :

Görüşme Yeri:

I.BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

1- Görüşme yapılan kişi (öğretmen) : Bayan () Erkek ()

2- Yaşınız :

3- Eğitim durumunuz :

a- Okur yazar b-)İlkokul c-)Ortaokul d-)Lise e-)Üniversite f-)Lisans üstü

4- Mesleğiniz :

5- Medeni durumunuz : Evli() Boşanmış () Bekar()

6- Çocuğunuz var mı? Varsa kaç çocuğunuz var?

II.BÖLÜM

1. Sevgili öğretmenim, okul öncesi eğitimin önemi sizce nedir? Zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?

2. Sayın öğretmenim, okul-aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz?(aklınıza neler geliyor) Bu konudaki düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

3. Velilerden okul-aile işbirliği hakkındaki beklentileriniz nelerdir?

4. Okulunuzda, okul-aile işbirliğine yönelik ne gibi çalışmalar yapılıyor? Yapılmıyorsa sizce neden yapılmıyor?

5. Okul aile işbirliği etkinlikleri ne sıklıkta yapılıyor? Bu çalışmaları kimler yapıyor?

6. Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı? Varsa bunlar nelerdir

7. Okul aile işbirliği çalışmaları konusunda veli toplantıları yapıyor musunuz?

8. Veli toplantıları ne sıklıkta yapılıyor? Bu toplantılarda ne tür konulardan bahsediliyor?

9. Yapılan veli toplantılarından memnun musunuz? Memnun değilseniz rahatsız olduğunuz durumlar var mı? Varsa bunlar nelerdir?

10. Velilerin sizinle okul aile işbirliği hakkındaki iletişimini yeterli buluyor musunuz? Sizinle nasıl iletişim kuruyorlar? Yeterli bulmuyorsanız bunun nedenleri nelerdir? (görüşme, mektup, bülten, broşür vs.)

11. Okul-aile işbirliğinin öğretmen olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne gibi katkıları vardır?

12. Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdan geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?

13. Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerileriniz var mı, varsa bizimle paylaşır mısınız?

İnceleyen Uzmanın

Adı ve Soyadı :

Tarih :

İmza :

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ÖĞRETMENLERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ İÇEREN GÖRÜŞME FORMU**

Sevgili öğretmenim;

Okul öncesi eğitimde, okul-aile işbirliği hakkında sizin görüşlerinizi almak amacı ile bu görüşmeyi gerçekleştirmek istiyorum. Sizin okul-aile işbirliği hakkında ki görüşleriniz, bizim bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacaktır. Verdiğiniz bilgiler sadece bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almakta, ikinci bölümde okul-aile işbirliği hakkında sorular bulunmaktadır. Konuya ilişkin görüşlerinizi içtenlikle belirtmeniz oldukça önemlidir. Görüşme yaklaşık olarak 25 dakika sürecek ve formda 13 soru yer almaktadır.

İzniniz olursa tüm görüşme ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilecektir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tarih:

Saat:

Okulun Adı :

Görüşme Yeri:

I.BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

1- Görüşme yapılan kişi (öğretmen) : Bayan () Erkek ()

2- Yaşınız :

3- Eğitim durumunuz :

a-)Okur yazar b-)İlkokul c-)Ortaokul d-)Lise e-)Üniversite f-)Lisans üstü

4- Mesleğiniz :

5- Medeni durumunuz : Evli() Boşanmış () Bekar()

6- Çocuğunuz var mı? Varsa kaç çocuğunuz var ?:

II.BÖLÜM

1.Sevgili öğretmenim, okul öncesi eğitimin önemi sizce nedir? Zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?

2. Sayın öğretmenim, okul-aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz? (aklınıza neler geliyor)Bu konudaki düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?

3. Velilerden okul- aile işbirliği hakkındaki beklentileriniz nelerdir?

- 4.Okulunuzda, okul-aile işbirliğine yönelik ne gibi çalışmalar yapılıyor, yapılmıyorsa sizce neden yapılmıyor?
- 5.Okul aile işbirliği etkinlikleri ne sıklıkta yapılıyor? Bu çalışmaları kimler yapıyor?
6. Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- 7.Okul aile işbirliği çalışmaları konusunda veli toplantıları yapıyor musunuz?
- 8.Veli toplantıları ne sıklıkta yapılıyor? Bu toplantılarda ne tür konulardan bahsediliyor?
- 9.Yapılan veli toplantılarından memnun musunuz? Memnun değilseniz rahatsız olduğunuz durumlar var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- 10.Velilerin sizinle okul aile işbirliği hakkındaki iletişimini yeterli buluyor musunuz? Sizinle nasıl iletişim kuruyorlar? Yeterli bulmuyorsanız bunun nedenleri nelerdir? (görüşme,mektup,bülten,broşür vs.)
- 11.Okul-aile işbirliğinin öğretmen olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne gibi katkıları vardır?
- 12.Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdan geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?
- 13.Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerileriniz var mı,varsa bizimle paylaşır mısınız?

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE AİLELERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİ İÇEREN GÖRÜŞME FORMU**

Sayın veli;

Okul öncesi eğitimde okul-aile işbirliği hakkında sizin görüşlerinizi almak amacı ile bu görüşmeyi gerçekleştirmek istiyorum. Sizin okul-aile işbirliği hakkında ki görüşleriniz bizim bu konuda daha ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacaktır. Verdiğiniz bilgiler sadece bu araştırmanın amaçları doğrultusunda kullanılacak ve kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almakta, ikinci bölümde okul-aile işbirliği hakkında sorular bulunmaktadır. Konuya ilişkin görüşlerinizi içtenlikle belirtmeniz oldukça önemlidir. Görüşme yaklaşık olarak 25 dakika sürecek ve formda 14 soru yer almaktadır.

İzniniz olursa tüm görüşme ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilecektir.

Katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Tarih:

Saat:

Okulun Adı :

Görüşme Yeri:

I.BÖLÜM

Kişisel Bilgiler

1- Görüşme yapılan kişi(Ebeveyn) : Anne () Baba ()

2- Yaşınız :

3- Eğitim durumunuz :

a- Okur yazar b-)İlkokul c-)Ortaokul d-)Lise e-)Üniversite f-)Lisans üstü

4- Mesleğiniz :

5-Eşinizin mesleği :

6- Medeni durumunuz : Evli() Boşanmış () Bekar()

7- Kaç çocuğunuz var?

8- Anasınıfına devam eden çocuğunuz kaç yaşında?

9- Anasınıfına devam eden çocuğunuz kaçınıcı çocuk?

II.BÖLÜM

1.Sayın veli, okul öncesi eğitimin önemi sizce nedir? Zorunlu eğitim olmalı mı? Olmamalı mı?

2. Çocuğunuzu okula niçin gönderiyorsunuz? Okuldan, öğretmenden beklentileriniz nelerdir?
3. Elinizde bir fırsat olsa çocuğunuzu Okul öncesi eğitime göndermemeyi tercih eder misiniz? Neden?(Çalışmıyor olsaydınız da gönderir miydiniz?)
4. Sayın veli, okul-aile işbirliği hakkında ne düşünüyorsunuz? (aklınıza neler geliyor) Bu konudaki düşüncelerinizi bizlerle paylaşır mısınız?
- 5.Okulda, okul-aile işbirliğine yönelik ne gibi çalışmalar yapıyor, yapılmıyorsa sizce neden yapılmıyor?
- 6.Okul aile işbirliği etkinlikleri ne sıklıkta yapılıyor,bu etkinliklere katılıyor musunuz,katılmıyorsanız neden katılmıyorsunuz?
7. Okul aile işbirliği çalışmalarına katılımınızı engelleyen bir nedeniniz var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- 8.Okul aile işbirliği çalışmaları konusundaki veli toplantılarına çağrılıyor musunuz?
- 9.Veli toplantıları ne sıklıkta yapılıyor? Bu toplantılarda ne tür konulardan bahsediliyor?
- 10.Yapılan veli toplantılarından memnun musunuz? Memnun değilseniz rahatsız olduğunuz durumlar var mı? Varsa bunlar nelerdir?
- 11.Öğretmenlerin sizinle okul aile işbirliği hakkındaki iletişimini yeterli buluyor musunuz? Sizinle nasıl iletişim kuruyor? Yeterli bulmuyorsanız bunun nedenleri nelerdir? (görüşme,mektup,bülten,broşür vs.)
- 12.Okul-aile işbirliğinin anne baba olarak size katkı sağladığını düşünüyor musunuz? Düşünüyorsanız ne gibi katkıları vardır?
- 13.Okul-aile işbirliğiyle ilgili başınızdan geçen ilginç bir anınız var mı, varsa anlatır mısınız?
- 14.Okul-aile işbirliğinin geliştirilmesi için önerileriniz var mı,varsa bizimle paylaşır mısınız?

T.C.
ŞİLE KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 78278072/900/4661499

05.05.2015

Konu: Yüksek Lisans Tez Çalışması.

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi : Şile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Müdürlüğünün 16/04/2015 tarihli ve 900/140 sayılı yazısı.

İlçemiz Şile Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Öğretmeni Safiye OK GENÇ Yüksek Tez Çalışması doğrultusunda; ilçemiz Halk Eğitim Merkezi Anasınıfı, Demirtaşpaşa Anaokulu, Levent Birben Anaokulu ve Necda Moralıgil İlkokulu Anasınıf öğretmenleri ve velilerine yönelik 25 Dakikalık sözlü yada ses kayıt cihazıyla görüşme yapmak istemektedir.

Şile Rehberlik Araştırma Merkezi Müdürlüğünce de ilgili anket çalışması incelenmiş pedagojik açıdan bir sakınca bulunmadığından adı geçen öğretmenin yukarıda belirtilen okullarda anket çalışması yapması Müdürlüğümüzce uygun bulunmaktadır.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Harun DİZİEĞRİ
İlçe Milli Eğitim Müdürü

OLUR
05.05.2015
Salih YÜCE
Kaymakam

Evrak Tarih ve Sayısı: 16/06/2016-3692

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Sayı : 88083623-044-3692
Konu : Safiye OK Etik Kurul Onay Hk.

16/06/2016

Sayın Safiye OK

Enstitümüz Y1212.041123 numaralı İşletme Ana Bilim Dalı İşletme Yönetimi Yüksek Lisans programı öğrencilerinden Safiye OK' un "OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ANNE BABALARIN VE ÖĞRETMENLERİN OKUL-AİLE İŞBİRLİĞİ HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ" adlı tez çalışması gereği "Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Öğretmen Görüşme Formu" ve "Okul Öncesi Eğitimde Öğretmenlerinin Okul-Aile İşbirliği Hakkındaki Görüşlerini İçeren Ebeveyn Görüşme Formu" ile ilgili anketleri 06.06.2016 tarih ve 2016/09 İstanbul Aydın Üniversitesi Etik Komisyon Kararı ile etik olarak uygun olduğuna karar verilmiştir. Bilgilerinize rica ederim.

Prof. Dr. Özer KANBUROĞLU
Müdür

Evrak Doğrulama İçin : <https://evrakdogrula.aydin.edu.tr/enVision.Dogrula/BelgeDogrulama.aspx?V=BENUBM7U>

Adres:Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekirce / İSTANBUL
Telefon:444 1 428
Elektronik Ağ:<http://www.aydin.edu.tr/>

Bilgi için: Canan TOPDEMİR
Unvan: Enstitü Sekreteri

ÖZGEÇMİŞ

Safiye OK, 1989 yılında Kayseri 'de doğdu. 2000 yılında Ahmet Kirazgiller İlkokulu'nu, 2003 yılında Ahmet Kirazgiller Ortaokulu'nu, 2006 yılında Kayseri Kız Mesleki ve Teknik Lisesi'ni bitirdi. 2008 yılında Erciyes Üniversitesi, İzzet Bayraktar Meslek Yüksek Okulu, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi ön lisans bölümünü tamamladı. 2012 yılında Uluslar arası Kıbrıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Öğretmenliği bölümünü tamamladı. 2015 yılında Eskişehir Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Sosyal Hizmetler bölümünü tamamladı.

2013 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Yönetimi dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı.

2012 yılından beri İstanbul Şile Demirtaşpaşa Anaokulunda okul öncesi öğretmeni olarak görev yapmaktadır. 2014 yılında yüksek lisans arkadaşı olan, Kenan GENÇ ile evlenmiştir.